

Upravništvo, Ljubljana, Knafljeva ulica 6 — Telefon št. 3123, 3124, 3125, 3126.
 Inzeratni oddelk: Ljubljana, Selemburgova ul. 6 — Tel. 3392, 3492.
 Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11 — Telefon št. 2453.
 Podružnica Celje: Kocencova ul. št. 2 — Telefon št. 190.
 Računi pri post. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 103.241.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
 Naročnina znaša mesečno Din 25.—
 Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
 Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11, telefon št. 2440, Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1, telefon št. 65.

Rokopis se ne vračaja.

JUTRO

ZADNJA POT PATRIARHA VARNAVE

Pogrebnim svečanostim je prisostvovalo nad četrt milijona ljudi — Nj. Vel. kralja je zastopal kraljev namestnik Radenko Stanković — Pretresljivo slovo vernikov

Pred spremembo režima v Rumuniji

V Rumuniji so imeli v nedeljo splošne občinske volitve, katerih izid je tudi politično zelo zanimiv in važen. Prav določno se je pokazalo, da si je priborila narodna kmečka stranka nepričakovano veliko število odbornikov. Povsem podobno so pokazale volitve razvrščene glasove za mandate v okrajne zastope. Narodna kmečka stranka po skupnem številu dobljenih glasov ne zaostaja mnogo za vladno liberalno stranko, v malo manj ko polovici okrajev jo celo prekaša. In to v Rumuniji dosti pove.

Posebni pomen nedeljskih občinskih volitev v Rumuniji je v tem, da poteče letošnji jesen štiriletna zakonodajna doba rumunskemu parlamentu in bodo torej še letos nove volitve tudi v parlament. Toda ne le to. V Rumuniji je že davno praksa, da pomenijo nove parlamentarne volitve hkrati spremembo na vladi. Ampak samo s tem interesantni mrazložkom napram, recimo, normalnim običajem, da se tu ne spreminja vlada, ko se izkaže, kakor rezultate so dale volitve, tako da bi bila nova vlada praktično upoštevanje tega, kar so razkrile volitve, njihova parlamentarno-politična posledica. Marveč je tako, da se v Rumuniji pred volitvami spremeni vlada, in da dobi ta nova vlada mandat, da izvede volitve. In rumunska praksa, preizkušena v seriji političnih sprememb predvojnne in po vojne dobe, kaže, da dobi vsaka nova vlada vedno zaupanje volilcev in se izkaže za zmogljivo v volitvah.

Nova vlada je — vsaj v teoriji — torej že izraz političnega razpoloženja med ljudstvom, ki mu da volilci potem še formalnega potrdila s tem, da potrdijo vlado z večino glasovalcev na dan volilnega akta. Seveda se da stvar tolmачiti tudi na drug način. Vsaka nova vlada poskrbi v skladu s preizkušeno volilno prakso za to, da dobi v volitvah krepko večino. Volilci so na ta običaj že navajeni, pa se v skladu s tem izrekajo za novi ministrski svet, ki pomeni tako rekoč polno moč in program za naslednja štiri leta.

Odločilna doba v rumunskem političnem življenju se začne potemtakem že v mesecih pred volitvami, odnosno pred terminom, ko poteče štiriletni rok parlamentarnemu zastopstvu, in ne še le v času volilne borbe, odnosno po izidu volitev. In taka doba pred temi odločilnimi dogodki je že sedaj.

Ze vrsto tednov ali celo mesecev se ponavljajo iz Rumunije vesti, ki vedo poročati o ukrepih strank in politikov, da se primerno pripravijo na nastopajočo odločilno dobo. Liberalna stranka je bila trdno na vladi štiri leta, a po stari praksi mora sedaj računati za verjetnostjo, da jo na tem poslu zamenja kak druga stranka. Rumunsko politično življenje se ne odlikuje o tem, da bi se v njem uveljavljalo zelo veliko strank. Sedaj na primer se poleg liberalov potegujejo za politično vodstvo samo še agrarji, ki so združeni v nacionalno-caranistični stranki. Ta stranka edina razpolaga s strankarskim aparatom in volilci tolike moči kakor liberalci. Ostale stranke, kakor so močne, vzemimo, v nekaterih mestih, vendar ne morejo resno, odnosno v normalnih prilikah prihajati v poštev za tekmo okrog sestave ministrstva. Praktično vzeto, gre danes potemtakem dejansko za to, ali ostanejo liberalci še nadalje na vladi ter izvedejo tudi nove volitve, ali pa prevzamejo vodstvo vladnih poslov narodni caranisti ter izvedejo volitve.

Narodno-caranistična stranka je imela v zadnjih letih velike težave s tem, da med njenimi vodji ni sloge. Vajda Veovod, Michalake ter Maniu, to so njeni vodilni politiki, ki pa med njimi ni bilo soglasja in ga morda še danes ni. Stranka se na zmotraj še ni dovolj strnila, še ne dovolj poenotila, zakaj nastala je iz koalicije in potem fuzije starih caranistov, ki so bili stranka v predvojnih pokrajinah rumunske kraljevine, ter narodne stranke, ki je predstavljala politično organizacijo Rumunov v Transilvaniji in katere tradicije segajo še v dobo politične borbe z Madžari. Ze iz tega se more razvideti, da so se med novimi ter stariimi pokrajini uveljavljala razna nasprotstva tudi v okviru narodnocaranistične stranke same. Prav v zadnjih tednih se je zopet močno uveljavljalo prizadevanje, da se doseže popolno soglasje med vodji in se na ta način stranka tudi v tem pogledu usposobi za oblast.

Med težavami, s katerimi se je morala in se še mora boriti caranistična stranka, so tudi difference med njenim glavnim šefom Maniom in kraljem Karolom. Njihova vsebina široki javnosti nikdar ni bila povsem pojasnjena, znano pa je, da obstoja v njih nemajhna ovira za prevzem vladnih poslov. Ali ovire te vrste so se že čisto prebrodile, pa tako tudi v Rumuniji sami in sicer še pred nedavnim. Zato prav gotovo ni neutemeljen zaključek, da v tem pogledu nepremostljivih zaprek ne bi bilo.

Beograd, 29. julija. p. Danes je bil na izredno svečan in veličasten način pokopan pokojni patriarh Varnava. Pogrebnim svečanostim je prisostvovalo skoro vse beograjsko prebivalstvo, pa tudi ogromne množice, ki so prišle iz raznih krajev države. Središče mesta, kjer se je pomikal pogrebni sprevod iz saborne do svetosavske cerkve, je bilo že v prvih dopoldanskih urah polno množic in se je promet le s težavo razvijal. Cenijo, da je pogrebnim svečanostim prisostvovalo nad četr milijona ljudi.

V Saborni cerkvi

Pogrebne svečanosti so se pričele v saborni cerkvi s službo božjo, ki so jo izvršili mitropolit Gavriilo in Petar ter episkopa Georgije in Nikola ob mnogoštevilni asistenci ostalega svečenstva.

Ob 8.45 so prispeli iz patriaršije v saborno cerkev sorodniki pokojnega patriarha Varnave, cerkveni dostojanstveniki srbske, rumunske, bolgarske, ruske in albanske pravoslavne cerkve, ki so nato prisostvovali pogrebu. V cerkvi so bili navzoči tudi bivši predsednika vlade Ljuba Davidović in Bogoljub Jevtić, večje število bivših ministrov, več povabljenih senatorjev, med njimi Jovo Banjanin, Milan Popović, Ljubibratić, Protić in drugi; ter veliko število povabljenih narodnih poslancev. Na levi strani katekiza so se razvrstili predstavniki diplomatskega zbora ter zastopniki raznih drugih veroizpovedi, med njimi predstavniki muslimanske verske zajednice Šarić, predstavnik južno-srbijanskih muslimanov Ibris, vrhovni rabin dr. Alkalaj, starokatoliški škof dr. Kalodiera, eskenški rabin dr. Kaufmann, zastopnik slovaške evangelijske cerkve škof Starke, zastopniki nemške evangelijske cerkve itd. Obredom je prisostvovala generaliteta z načelnikom glavnega generalnega štaba generalom Nedidom na čelu, nadalje predsednik akademije znanosti dr. Baljić, večje število akademikov, predsednik kasacijskega sodišča Janković, kraljev guverner senator Jeremije Živanović, predsednik beograjske občine Vlada Ilić, zastopniki nacionalnih organizacij Sokola kraljevine Jugoslavije, univerze, stanovskih zbornic itd.

Zastopnik Nj. Vel. kralja

Ob 10.10 je prispel pred zapadna vrata saborne cerkve zastopnik Nj. Vel. kralja kraljev namestnik Radenko Stanković, v čegar spremstvu so bili maršal dvora Boško Čolak-Antić, minister dvora Milan Antić, prvi kraljev adjutant divizijski general Nikola Hristić ter adjutant polkovnik Popović.

Ko je kraljev namestnik Radenko Stanković stopil v cerkev, je s svojim spremstvom krenil h krsti s truplom patriarha Varnave ter zavzel mesto pred njo. Med tem so se nadaljevali verski obredi.

Odhod iz cerkve

Po končani službi božji, je spregovoril mitropolit Dostije, podpredsednik sv. sinoda, ki se je v imenu pravoslavne cerkve poslovlil od pokojnega patriarha Varnave, pri čemer je slavil njegove zasluge za cerkev, narod in državo.

Ob 10.58 so arhieriji pristopili h krsti. Jo poljubili, nato pa dvignili in odnesli skozi zapadna vrata med zvonjenjem zvonov in svrnanjem vojaške godbe okoli cerkve pred južna vrata. Množica, ki je stala v bližini cerkve je pokleknila in s solznimi očmi gledala vse prizor. Za krsto so šli patriarhovi sorodniki, kraljev namestnik in zastopnik Radenko Stanković s spremstvom, diplomati in drugi zastopniki, ki so prisostvovali službi božji v cerkvi. Krsto so nato položili na mrtvaški voz, ki je bil ves prekrit s črnim blagom in ki so ga vozili svečeniki, Sokoli, četniki ter meščani.

Pogrebni sprevod

Kmalu nato je sprevod krenil od saborne cerkve po ulici Kralja Petra. Na čelu so nosili bandero, križ in žito, venci srbske pravoslavne cerkve iz trnja, venci Nj. Vel. kralja, ki so ga nosili gardisti, nadalje venci Nj. Vel. kraljice Marije, Nj. Vis. kneza namestnika Pavla in Olge, male kneginje Jelisavete ter venci kraljevih namestnikov Perovića in Stankovića. Ostalih vencev niso nosili v sprevodu, temveč so jih prepeljali takoj v cerkev sv. Save.

Za venci so nosili patriarhova odlikovanja, nakar je sledil večji oddelek vojske z godbo na čelu, nato pa pevsko društvo

»Obilič«, mladina beograjskih sol, ki ji je sledilo ogromno število svečenikov iz vseh krajev države. Nato so peljali krsto s truplom pokojnega patriarha Varnave, ob kateri so bili za častno stražo Sokoli in četniki. Za krsto je korakala pokojnikova rodbina, kraljev namestnik Radenko Stanković s spremstvom, diplomatski zbor, zastopniki bolgarske, rumunske, albanske in grške pravoslavne cerkve, skupina pravoslavnih svečenikov iz Jeruzalema, nadalje bivši predsednik vlade in ministri, predsednik beograjske občine in drugi dostojanstveniki, ki so prisostvovali službi božji v cerkvi.

Ob sviranju pogrebnih koračnic je sprevod prispel med tem na Terazije, kjer se je voz s krsto ustavil in kjer se je poslovlil od pokojnega patriarha predsednik beograjske občine Vlada Ilić.

Po njegovem govoru je pogrebni sprevod krenil dalje po Kralja Milana ulici do Slavije, kjer se je v imenu narodnih društev poslovlil od pokojnega patriarha predsednik Narodne Odbrane Ilija Trifunović.

V cerkvi sv. Save

Ko je sprevod prispel po svetosavski ulici do cerkve sv. Save, se je tam poslovlila v imenu ženskih društev od pokojnega patriarha predsednica Jugoslovenskega ženskega saveza ga Leposava Petković. Govorili so tudi rumunski episkop Vasilije, albanski episkop Visarij ter v imenu prebivalstva patriarhovoga rojstnega kraja Plevlja g. Nemančić.

Po govorih je vsa ogromna množica, ki je korakala v sprevodu defilirala mimo patriarhove krste. Po končanem defileju so svečeniki cerkve sv. Save dvignili krsto z voza ter jo prenesele v cerkev, kjer so bili izvršeni poslednji pogrebni obredi. V kripti cerkve sv. Save je pokojni patriarh našel svoj zadnji počitek.

Pogrebne svečanosti so bile končane ob 2 popoldne. Prizori, ki so se odvijavali med pogrebom povsod, kjer se je pomikal sprevod skozi mesto, so bili živ dokaz, kako hudo je prizadela smrt patriarha Varnave vse pravoslavne vernike, ki so se poslavljali na njegovi zadnji poti od njega kliče in s solzami v očeh.

Nj. Vel. kraljica pri opelu

Miločer, 29. julija. AA. Nj. Vel. kraljica Marija je danes ob 9.30 dopoldne prisostvovala z Nj. Vis. kraljevičcem Andrejem opelu za blagopokojnim patriarhom Varnavo v cerkvi samostana Prasicarice.

Knez namestnik na parastosu v Ljubljani

Ljubljana, 29. julija. Pravoslavna cerkvena občina v Ljubljani je danes dopoldne na dostojanstven način od daleč spremljala pogrebne svečanosti za blagopokojnim patriarhom Varnavo. Ob 10.30 se v cerkvi sv. Cirila in Metoda pričeli zbirati pravoslavni verniki, ki so se jim pridružili tudi številni zastopniki nacionalnih in kulturnih organizacij, da množica občinstva ni mogla v božji hram in je moralo mnogo občinstva pred cerkvijo prisostvovali posmrtnim molitvam. Opelo je opravi vil prota Kokić iz Zagreba, ki nadomešča obolelega ljubljanskega proto Budimirja.

K parastosu, ki je sledil ob 11. opelu, so mimo drugih predstavnikov in dostojanstvenikov prihiteli tudi ban dr. Natlačen, zastopnik divizionarja general Popadić s številnimi oficirji garnizije, podpredsednik mestne občine dr. Ravnhart, zastopnika konzularnega zbornice češko-slovaški konzul Minovski in belgijski dr. Dular, rektor dr. Samec in drugi zastopniki korporacij in oblastev.

Ob 11.10 se je pri cerkvi ustavil avtomobil, s katerim je prispel Nj. Vis. knez-namestnik Pavel s kneginjo Olgo in njeno materjo kneginjo Jeleno z Brda. V njihovem spremstvu je bil kraljev adjutant general Dekaneva. Ob izstopu je visoke goste sprejel kraljev adjutant polkovnik Petrović, ki se je bil že zjutraj pripeljal v Ljubljano. Knez-namestnik je bil v generalski uniformi, kneginja Olga in njena mati pa v žrnih žalnih oblekah. V cerkvi so visoki gostje stajali prisostvovali molitvam. Po končanih obredih se je knez-namestnik Pavle s kneginjo Olgo in kneginjo Jeleno vrnil na Brdo.

Ljubljana je bila danes skoro vsa v žalnih zastavah.

Aguirre o položaju Baskov

Pariz, 29. julija. d. Predsednik baskevske vlade Aguirre, ki se mudi v Parizu, je izjavil zastopniku »Oeuvre« med drugim:

Mi smo vlada brez ozemlja, kakor je bila Belgija l. 1914. Naše vojaštvo ima zaseden le še majhen košček naše dežele, kar pa zadostuje za ohranitev baskevskega patriotizma. Organizacija naših čet napreduje ter se pripravljajo za prihodnjo ofenzivo. Naše glavno mesto Bilbao je ostalo nepoškodovano, le predmestja so bila porušena z bombardiranjem nemških letalcev. Pet izmed 7 župnikov v Bilbao je poginilo iz mesta, kar dokazuje, da je baskovska duhovščina skoro v celoti na strani avtonomne vlade. Duhovščina trpi mnogo zaradi preganjanja s strani Francovih čet. Pet redovnikov je bilo usmrčenih, mnogi drugi pa zaprti ali pa izgnani.

Churchill priporoča oborožitev

London, 29. julija. b. V debati o problemu britanske obrambe je v spodnji zbornici ponovno spregovoril tudi Winston Churchill, ki je dejal, da ne more odslaj Anglija v nobenem pogledu zanemarjati svojega oboroževanja. Potruditi se mora, da bo po svoji vojaški pripravljenosti dosegla kontinentalne države, ki se mrzlično oborožujejo. Nemški vojaški proračun se že dve leti suče okoli ene milijarde mark. Pri tem pa ne gre le za tehnično in materialno oborožitev nemškega naroda, ker je treba upoštevati tudi novo vojaško vzgojo. Angliški topovi pri Gibraltarju so velikega pomena za obrambo britanskega Imperija, toda za nas, je dejal Churchill, ni dovolj, ako vemo samo to, da so tam, zanima nas predvsem stanje teh topov in na njih kakovost ter sposobnost, zlasti pa bi radi vedeli, ali so postavljeni na obeh straneh Gibraltarja. Z vsjo natančnostjo moramo nadalje proučiti tudi sredozemski problem, v prvi vrsti s strateškega vidika, začeti pri Balaerih pa preko Malte in Pantellerie do vzhodnega Sredozemlja in Rdečega morja, ker se povsod lahko pojavijo za imperij nove nevarnosti.

Vojvoda Windsorski v Benetkah

Benetke, 29. julija. o. Snoči ob 10.30 sta prispela preko Salzburga v Benetke vojvoda Windsorski in njegova žena. Njunin prihod v Benetke je bil sicer oblastem napovedan, vendar pa so ga do poslednjega trenutka čuvali v tajnosti. Kljub temu so novinarji zvedeli že ob prvem čisu znanj in so jih iz sato na železniški postaji stralo zelo veliko število. K sprejemu so prišli tudi zastopniki tukajšnjih oblastí, angliški podkonzul in člani angleške kolonije v Benetkah. Vojvoda Windsorski je bil zelo neprijetno iznenaden zaradi vesti, ki so jih objavili snočnji listi o eksploziji v Belfastu. Po prihodu v Benetke se je odpravil na Lido, kjer se je nastanil v hotelu »Excelsior«. Koliko časa bo ostal v Benetkah ni znano.

Teroristični izgredi na Irskem

Atentati radikalnih irskih republikancev ob obisku angleškega kraljevskega para v Belfastu

Belfast, 29. julija. o. Včerajšnji obisk angleškega kraljevskega para v Belfastu je dal radikalnim elementom med irskimi republikanci povod za mnoga teroristična dejanja. V raznih krajih Severne Irske, zlasti v obmejnem ozemlju med obema Irskama so bili izvršeni atentati z eksplozivnimi snovmi ter oboroženi napadi na policiste in carinske postaje. Atentati so se pripetili povsod vzdolj meje med irsko svobodno državo in Ulstrom, na področju kakih 100 kvadratnih kilometrov. Teroristi so med drugim razstrelili tudi veliki železniški most pri Dundalku. Mnogo carinaric ob meji so napadli z bombami ter jih požgali. Carinike, v kolikor niso že prej pobegnili, so pretepili in mučili. Na vseh cestah, ki vodijo v Severno Irsko, so bili zbrani množični irski republikanski napadalni oddelki, oboroženi s samokresi, strojnimi in razstrelivom. Policijske oblasti v Severni Irski so bile vse alarmirane ter so povsod podvezle obsežne varnostne ukrepe. Mnogi pristaši republikanskega gibanja so bili aretirani.

V Belfastu je policija zasedla vse hiše v ulicah, po katerih se je vozil kraljevski par. Republikanci so porabili za svoja teroristična dejanja prav to ugodno priliko, ker ni bilo na podeželju skoro nobene policije.

Angleški kraljevski par pa je bil navzlic temu sprejet v Belfastu z velikim navdušenjem, le med obiskom v mestni hiši je nastala v nekem skladišču v bližini huda eksplozija. Med množico je nastalo silno razburjenje, kakor pa je pozneje objavila policijska direkcija, je nastala eksplozija zaradi uhajanja svetilnega plina. Danes pa je v drugem komunikuje priznala, da eksplozija ni bila slučajna.

Nadalje je bilo zoper narodne caraniste precej očitka v dejstvu, da so pretežno »prečanska« stranka, ki bi hotela centralistično ureditev države zamenjati z uveljavljenjem pokrajinskih avtonomij. Ko je bila že na vladi in je začela ta svoja načela z upravno reformo prevajati v prakso, so prav ta moment izrabili nasprotniki ter jo strmoglavili.

Narodna kmečka stranka je v zdajnjem času pridno na delu, da se kljub vsemu »usposobi« za vodstvo državnih poslov ter doseže mandat za vlado in za volitve. Občinske volitve so bile potemtakem za njo silno važna zadeva, saj je mogla v njih dokumentirati, kolika je njena sila in kolika upravičenost, da se ji prizna mandat za vodstvo države. Ako je mogla kot opozicijska stranka zbrati za svoje liste tako veliko število volilcev, potem ne more biti dvoma, da bi v izvedbi vladnega glavnega mandata, v parlamentarnih volitvah dosegla ogromno večino in da bi ji

temveč so teroristi pripravili atentat na mestno plinaro.

Po ugotovitvah varnostnih oblastev v Ulstru so teroristi v obmejnem ozemlju Carlingforda na vzhodu ter Bundorana na zapadu izvršili skupno 28 atentatov. Republikanski teroristi so preko meje všli tudi v Ulster ter prerezali vse važnejše brzojavne in telefonske naprave. Angleško vojaštvo je bilo odposlano iz Severne Irske v obmejno ozemlje, da zatre teroristična dejanja.

Belfast je včeraj izgledal kakor da bi bil v vojnem stanju. Vse važnejše prometne točke so zasedli močni policijski in vojaški oddelki.

Kralj Jurij in kraljica sta se »noči zopet vkrčila na jhto «Viktoria and Al. berte ter odpotovala nazaj na Anglijo.

London, 29. julija. o. Vso preteklo noč so močni oddelki policije in redne vojske,

oboroženi s puškami in ročnimi granatami izvrševali preiskave ob meji med Ulstrom in svobodno irsko republiko. Ob tej priliki je bilo izvršeno večje število aretacij. V teku noči se je posrečilo pravčasno preprečiti atentat na poseben vlak, s katerim se je vozilo iz Belfasta 750 orožnikov v Londonderry. Našli so namreč peklenški stroj na progi Demble—Patrick, nekoliko trenutkov prej, predem je prispel vlak.

Londonski tisk poroča o dogodkih na Irskem z veliko rezervno. Listi izražajo upanje, da jih bo vlada svobodne irske države obsodila, čeprav doslej tega še ni storila. Preiskava je dokazala, da so vse izgrede pripravili člani irske ilegale tajne zveze, takozvane Ira of Irgan Reprati, can Army, čisto politične organizacije, o kateri se že dolgo trdi, da uživa podporo iz inozemstva.

Boji pred Madridom

Ponovno odbiti napadi Francove vojske

Madrid, 29. julija. AA. Francove čete so izvedle dopoldne več napadov na vladne postojanke južno od Villanueva de la Canada. Navzlic vsem prizadevanjem pa so se vsi ti napadi razbili ob republikanskih obrambnih črtah. Moscito, ki leži v gozdu 8 km vzhodno od Bruneite na levem bregu Gvadarrame, je še vedno v vladnih rokah.

Te oddelke podpirajo s severne strani vladne čete pri Castillo de Villa Franca. Vsi napadi Francovih čet so se izjalovili. Njihovo topništvo je dalje časa obstreljevalo

vladne postojanke, vendar brez vsake škode. Vladni topovi so s svojimi točnimi streli kmalu prisilili nasprotno baterije k molku.

Povratak Franca v Salamanco

Salamanca, 29. julija. AA. General Franco, ki je sam poveljeval ofenzivi pri Bruneti, se je vrnil v Salamanco ter je izjavil, da je zadovoljen z doseženimi uspehi. Prav tako ni prikrival prepričanja, da bodo tudi nadaljnje operacije kronane z uspehom. Nadalje je potrdil, da so bile v teku poslednje ofenzive uničene množične mednarodne brigade. Izrazil je svoje mnenje, da so čete generala Miaje poslednje dni izgubile nad 30.000 mrtvih in ranjenih.

Največji neprijatelj nacionalističnih čet, mnogo večji kakor vladne čete, so neštevilna trupa, ki leže na vseh straneh. Povsod so nacionalistične čete zaposlene z odstranjevanjem mrtvecev, da bi se preprečile epidemije.

Boji na severu

Bilbao, 29. julija. AA. Republikanske čete so včeraj ponovno podvezle napad na Castro Alen in Lanevaro, ki so jo nacionalisti zavzeli pred tremi tedni. Te postojanke so zelo pomembne, ker so jih navarske brigade močno utrdile zaradi ciljev bodočih operacij. Postojanke obvladujejo vse ozemlje južnovzhodno od Santandra, kar pojasnjuje interes republikanskega poveljstva zanje.

Drugi dan prihovskega procesa

V sredo večer je trajala razprava do polnoči — Višek včerajšnje razprave je bilo zaslišanje zdravniških izvedencev — Popoldne so bili govori državnega tožilca in zagovornikov

Celje, 28. julija. Snojna razprava je trajala skoro do polnoči. Potem jo je predsednik dr. Vidovič prekinil in je odredil nadaljevanje za danes dopoldne ob pol. 9. Za pričami, katerih izpovedi smo navedli že v včerajšnji številki, so bili najprej zaslišani nekateri akademiki, ki so se skupaj z nesrečnim Dolinarjem vozili dopoldne iz Ljubljane v Maribor in popoldne iz Maribora nazaj proti Ljubljani.

Sin mariborskega podžupana

O izpovedi kot pričja zaslišane Dolinarjevega tovariša akademika Gvida Planinška smo poročali že včeraj. Le na kratko in samo v enem delu včerajšnje nalčade smo mogli zabeležiti važno pričevanje akademika Franja Žebota, sina istoimenskega točasnega mariborskega podžupana. Tudi njega je, kakor vse druge priče, predsednik najprej opomnil, da sicer ne bo zaprižen, da pa mora vžlic temu povedati le samo resnico, ker bi bil sicer kaznovan, kakor da je bil zaprižen. Če pa misli, da bi mu kakšna izjava lahko škodila ali bila v sramoto, na vprašanje ni treba odgovoriti.

Priča je najprej izjavil, da se pripravila na rigorozno, zato se ni v zadnjem času udeleževal akademskega družabnega življenja, čeprav je živel v Ljubljani. Nekega večera je prišel v Akademski dom in tam ga je nekdo obvestil, da gre do akademiki v Maribor, ter ga pozval, naj se tudi on pridruži. »Ker sem Mariborčan, sem to storil. Ko sem prišel domov v Maribor, sem tam kosil, potem sem pa okoli 2. popoldne šel po mestu iskat tovariše in jih našel v gostilni »Pri gozdnu, kamor so šli na kosilo. Potem smo šli s tovariši v gruči na mestu in bili smo tudi pred hotelom »Oreč, kjer smo denonstrirali proti Živkoviču in manifestirali za slovensko univerzo, kakor se pač vedno vrši pri takih manifestacijah. Glede kamenja pa nisesar vem. Jaz nisem imel nobenega kamna. Tudi nisem videl, da bi ga kdo metal. Ne izključujem pa, ker je bilo polno ljudi tam okoli, da je kdo metal kamenje in jajca. Kdo je razbil šipe, nisem videl. Potem smo šli še po mestu in potem sem šel domov, kjer sem vzel svoj kovčeg ob 3. uri pop. da se vrnem zopet v Ljubljano. Ker avtobus, na katerega smo čakali na Tržaški cesti pri gostilni Lipovšek, ni še prišel in je začelo deževati, smo tam še nekaj vedrili. Potem smo šli z nekaterimi tovariši proti Mariborskemu dvoru. Tam smo zopet vedrili, ker je zopet deževalo.

Predsednik: Kakšne namene ste imeli in kam ste nameravali z avtobusom? Ali niste hoteli še v Celje.
Priča: Saj gre pot v Ljubljano mimo Celja.
Predsednik: Zakaj ste se peljali v Maribor?
Priča: Hoteli smo manifestirati!
Predsednik: Kaj se je zgodilo po odhodu iz Maribora?
Priča: Ob pol. 6. uri smo odšli in smo prišli do gozda pri Prihovi brez incidenta. Sedel sem spredaj, koj za soferjem. Bilo nas je kakih 35. Ko smo počasi vozili po klancu navzgor smo zaslišali neke puke. Obrnil sem se, ker sem mislil, da je počila pnevmatika. V tistem hipu so že zažvenketale šipe in že sem videl tovariša Dobovška vsega oblitega s krvjo. Zadel je bil od drobec šip. Mi smo se takoj sklonili, globoko na tla, da bi nas ne zadeli drobci šip ali kamenje. Ko smo privozili preko klanca in smo vozili še približno 1 km od mesta, kjer smo bili napadeni, je padel strel. Strel je poznajo po udorih projektilov v avtobusu.

Predsednik: Od katere strani so prišli strelji?
Priča: Od zadaj! Ko smo privozili dober kilometer naprej, smo dali avtobus ustaviti, ker smo vedeli, da pride še drug avtobus, katerega smo morali zaščititi. Imeli smo toliko tovariške zavesti, da moramo tovariše obvestiti, da bi obvarovali ta avtobus napada. Smo izstopili in šli strnjeno gori proti kapeli. V tem momentu, ko smo izstopili, smo videli, kako vozi proti nam iz smeri Slov. Bistrice črna limuzina. Na tej limuzini je stalo na obeh pločnikih nekaj ljudi, nevem več koliko, ko nas je sofer zagledal, se je začel umikati ritensko nazaj.

Predsednik: Ali so ljudje, ki so stali na pločniku imeli kaj v rokah?
Priča: V razburjenju nisem videl.
Predsednik: Ali so poskakali dol?
Priča: Mislim, da so poskakali. Skleparam iz tega, ker so se polagoma ritensko umikali. V tem momentu je prišla druga skupina napadalcev doli in tudi ti so se prvotno umikali. Potem pa je nekdo — ga nisem videl, skleparam pa in prepričan sem, da je bil to Reja — zavpil: »Fantje šturme!

Predsednik: »Obtoženec Reja, zavpijte: »Fantje šturme!
Obtoženec to stori z bolj šibkim glasom, četudi je skušal močno zavpiti.
Predsednik: Ali je res bil ta glas?
Priča: Meni se prav zdi, kolikor se morem iz tedanjega razburjenja spominjati. Ko so padli strelji in je nekdo naših tovarišev nas opozoril: Pazite, revolverje imajo, je isti glas v odgovor zaklical: Ne samo revolverje, mi imamo tudi bombe!
Obtoženi Reja: Jaz na vrhu sploh nisem bil. Ko sem prišel gori, so se že vsi razbežali.
Priča: Videl ga nisem. Po glasu skleparam in prepričan sem subjektivno, da je bil glas Reja.

Reja: Jaz sploh nisem bil tam!
Priča: Vaš glas je bil pač tam!
Predsednik: Ste imeli kako fizičlovko?
Priča: Nismo imeli ničesar!
Predsednik: Ali so bili drugi oboženi?
Priča: Nisem nikogar videl! Naši fantje so začeli, ko se je začel strel, bežati celo mimo mesta, kjer je stal naš avtobus. Potem sem stal 100 do 1500 metrov proč od avtobusa, slišal in videl sem čisto jasno, kako so razdeljali šipe. Potem sem videl neko prebrivanje. Mimo mene so peljali ranjenega Planinca. Nisem videl, kdaj in od koga je bil ranjen. V tem je privozil naš drugi avtobus. Ko se je ta prikazal, so vsi napadalci takoj zbežali. Kasneje so v av-

tobus pripeljali Brajkoviča in ga zasliševali.

Predsednik: Natepli so ga!
Priča: Nisem nič slišal! To sem pa slišal od tovarišev, da so ga nekateri v razburjenju hoteli udariti, a drugi so odločno posredovali, da so se zadržali.
Obtoženec Brajkovič: (razburjen) To je laž! Tepli so me. Ako sem le besedo izustil, sem dobil po ustih!
Sledila so razna vprašanja braniteljev. Med drugim je vprašal zasebni udeleženec dr. Ogrizek, kako je bilo tedaj, ko so akademiki v Mariboru korakali mimo Narodnega doma.
Priča: Policija nam je zaprla vse glavne ulice in tako smo prišli mimo Narodnega doma. Tam je nekdo iz okna s prsti zažvižgal. Tistikrat je padlo jajce na to okno, morda je bil tudi kamen. Tedaj sem skočil in pomiril fante, ki niso poznali Maribora in povedal, da je to Narodni dom. Potem so se takoj pomirili. Ravno tako bi demollirali Cirilovo tiskarno ali Zadržno gospodarsko banko, če bi bili izzvani.

Dr. Lipold: Pobili so toliko oken na Narodnem domu, da se je videlo, da je bilo vrženih več kamnov.
Priča: Jaz sem povedal, kar sem videl!
Predsednik: Ali so imeli akademiki kam ne in nože? Ker Beigott je bil ranjen od noža.
Priča: Ne vem!

Akademik Suhadolc

Priča Suhadolc Vinko, 21-letni jurist, je izpovedal o dogodkih v Mariboru enako kakor Žebot. Istotako po odhodu iz Maribora. Ko so privozili na klanc pri Prihovi, je padlo več strelcov, potem je zažvenketalo. Ko je pokalo so se spredaj na avtobusu šipe razbile. Bila sta dva ranjena od drobec. Pri vrhu smo ustavili in sem rekel, da moramo čakati drugi avtobus. Nekateri smo izstopili. Orožja nisem imel s seboj, sem še vprašal soferja, če ima on kaj orožja, pa je zanikal. Nekateri so si ulomili prekleje. Privozila je črna limuzina. Na vsaki strani je viselo kakih 6 ali 8 ljudi (Smeh v dvoranu).

Predsednik: Saj toliko jih nima prostora na pločniku.
Priča: Vsaj štirje so bili. Številna ne morem reči. Sem malo kratkoviden. Nekateri so bili oboženi s prekljami. Jaz sem skočil k hiši in iztrgal palico iz butare. Zakaj se je limuzina začela umikati, nisem videl. Tudi nisem videl nobenega naših, da bi bil kamenje metal. Ko so šli proti nam, smo se umaknili.

Predsednik: Kako je prišlo do spopada z Dolinarjem?
Priča: Ko sem skočil ven iz avtobusa, sem bil udarjen po glavi. Stel sem v smeri proti Konjicam in sem videl, da je en majhen človek imel v desni roki en kol. Dolinar je ležal in se branil z levo roko. Tistega sem prepodil. Ko sem videl, da je par naših v težavi, sem skočil na pomoč, kmalu nato pa je drugi avtobus privozil.

Predsednik: Kakšen je bil oni, ki je Dolinarja napadel?
Priča: Eno reč je imel v desni roki. Takrat je udrihal z neko rečjo po Dolinarju.
Obtoženec Dugina: Nisem imel drugega v roki, kakor nož. Mlinar me je opozoril potem, da imam krvav nož v rokah.

Priča: Kri mi je tekla in sem očala brisal. Kdo me je ranil, ne vem. Ko se je razvedelo, da se dva skrivata, sem šel pogledat in so tam držali Beigotta. Potem so rekli, da je še eden zgoraj. Sem šel gori pogledat na skedenj. Sem malo poiskal, je bil zasut v mrvli. Sem rekel, tu je eden.
Predsednik: Potem ste udarili po njem.
Priča: Ne! Nisem udaril!
Sodnik dr. Ročnik: Na kateri strani avtobusa so bile šipe razbite?
Priča: Prve šipe so bile razbite spredaj. Potem pa še na levi strani. Pri poznejšem spopadu je bilo potem vse razbito tudi na desni strani, razen par šip, ki so bile dol spuščene.

Predsednik: Ali ste videli kak projektil v avtobusu.
Priča: Spredaj v šipi sem videl malo luknjo.
Branitelj dr. Jančič: Kdo je vrgel kamen na enega onih, ki so stali na limuzini? Eden je bil težko poškodovan.
Priča: Tega ne vem; nisem videl.
Dr. Jančič: Ali je metal kdo kamenje od vaše strani?
Priča: Nisem videl.
Dr. Ogrizek: Koliko je bilo po vaši sodbi napadalcev vsega skupaj v akciji?
Priča: Takoj jih je bilo kakih osem, potem so še prihajali. V drugem spopadu jih je bilo kakih 15.

Priča iz Prihove

Nato je bil zaslišan pričja Ivan Pirš, posestnik v Prihovi. Ko je prišel ob 7. zvečer iz vinograda domov, je videl na cesti avtobus z napisom: Tržič — Kranj — Ljubljana. V avtobusu je bilo nemirno. Ljudje so bili razburjeni. Na levi strani so bile šipe razbite. Potem je prišel črni osebni avto, čisto počasi, ob strani so etali gori na stopnicah ljudje. Dva na vsaki strani, na eni strani mislim trije. V tistem času sem slišal pok strela od kakih 200 korakov daleč. Potem je črni avto prišel ritenski vozil nazaj do hiše in je obrnil malo v stran. Nekdo je prišel gor po cesti. Hitro po tem sem videl dva moška. Eden je bil bolj debel, eden pa fino oblečen gospod. Eden je izlekel samokres drugi mu ga je basal.

Na vprašanje predsednika, če pričja pozna ti dve osebi med obtoženci, se je pričja dolgo razgledal po obtožencih in slednjič pokazal na obtoženca Rejo in rekel: »Ta je držal samokres; potem je pokazal na obtoženca Goriška: »Ta je basal.
Obtoženec Gorišek: Jaz sem bil v avtu!
Priča: Ta dva sta šla po cesti doli proti omim, ki so se doli tepli.
Gorišek priči: Jaz sem tisti, ki sem avto peljal ritensko nazaj: Z Rejo nisem prišel v dotiko.
Reja: Kako je bil oblečen gospod, ki je bil z Goriškom?
Priča: Eden je bil s soferski obleki, drugi v fini plavi obleki.
Reja: Jaz sem šel sam po cesti.
Gorišek: Jaz sem imel ta dan prav to

obleko, kd jo imam danes na sebi, in ta je svetlo sive barve. Nisem mogel imeti plave obleke. Predlagam razne priče (jih imenuje), ki so videli, kako obleko sem imel tisti dan, namreč da sem imel to obleko, ki jo danes nosim.
Predsednik priči: Ali morete povedati s gotovostjo, da je bil oni fini gospod Gorišek, ki ste ga pokazali?
Priča: Z gotovostjo ne morem reči mi slišam pa, da je bil on.

Še dva akademika

Priča Vlado Pograjc, 22-letni student tehniške, je med drugim rekel: V Mariboru sem šel pred hotel »Oreč. Tam so začeli dol leteti kozarci in jajca. Potem so začeli tudi od naše strani jajca gori frčati.
Predsednik: Tudi kamenje, so bile šipe razbite.
Priča: V Narodnem domu je šipa zažvenketala. Potem sem zvedel, da je to Narodni dom. Popoldne je prišel eden vprašati, če hočemo iti v Ljubljano. Nekateri so pravili, da se bomo ustavili v Celju, drugi so bili za to, da gremo domov. V Prelogah so nas napadli. Jaz sem sedel na levi strani avtobusa. Slišal sem, da je spredaj šipa počila. Me ni nič zadelo. Na levi strani avtobusa so bile razbite vse šipe strani dveh, ki so bile spuščene dol. Zadel je bila šipa tudi razbita. Na drugi strani klanca sem slišal natančno tri strelce. Prej je pokalo kamenje ali karoserija, prav nisem razločil. Na klancu so nekateri vpili, da se ustavimo, drugi ne. Ko smo prišli čez, sem bil za to, da se ustavimo, da ne pustimo, da pride drugi avtobus v nevarnost. Bil sem prepričan, da je drugi avtobus takoj za nami.

Predsednik: Ali ste bili oboženi?
Priča: Prej nič. Potem smo pobrali fizičlovke. Seboj nisem imeli nič drugega. Nisem ničesar videl. Kamenje smo pobrali, kar ga je v nas frčalo. Ko se je avto ustavil smo slišali razbijanje šip. Drugi so šli iz avtobusa in rekli »Pojdimo naproti drug gime. Med tem je prišel črn avto in je šel ritenski nazaj. Tisti, ki so viseli na pločniku so dol poskakali.
Predsednik: Kako se je zgodilo z Dolinarjem?
Priča: Nisem videl! Sem dal očala doli, nisem mogel videti. Ko sem slišal strel, sem šel proč. Tedaj pa je rekel Suhadolc: »Dolinarja slišaj. Pa sem rekel: Tovariša ne smemo pustiti. Med tem je prišel že drugi avtobus. Videl sem, ko so Brajkoviča iz skedenja dol pripeljali. Eden ga je hotel udariti. Drugi so rekli: »Pustimo ga, po krščanskole!
Priča Branko Planinc, jurist je med drugim izpovedal: Smo rekli, da gremo na ekskurzijo v Maribor. Sem bil na železnici, pa ni bilo nikogar, potem sem slišal, da gremo z avtobusom. Demonstrirali smo pri »Oreč in pred Narodnim domom. Kdo je aranžiral izlet, ne vem. Reko se je, da bo mo plačali po 40 dinarjev vsak. Hrano sem plačal sam. Nisem vedel, da namerava Živkovič prirediti shod v Konjicah in Celju. Na vrhu na Prelogah smo bili napadeni. Tam je klanc. Naš avtobus je počasi vozil, sem slišal strel, a se nisem zmedel, ker smo prepevali. Koj za strelom je padlo kamenje z leve strani, šipe so razbili tudi zadaj. Potem smo ustavili, da počakamo drugi avtobus. Ko smo se ustavili sem slišal strel. Ustavili smo se, ker smo hoteli obraniti, da ne bi bil razbit tudi drugi avtobus. Tudi nisem bil zadel v avtobusu. V glavo sem dobil s kamenjem, ne vem kdo me je imel je plavo obleko.

Na poziv predsednika izjavi obtoženci Marko: Naj pove priča, če sem ga jaz zadel.
Priča: Na vem. Ko sem bil krvav, me je fantje peljali v hišo. Ko sem šel iz avtobusa dol, je za nami drvel en avto. Na stopnicah so bili ljudje. Potem so se umaknili in ti, ki so bili gori so poskakali dol, limuzina pa je šla nazaj.
Predsednik: Ste metali kamenje proti njim?
Priča: Smo melali, kar smo dobili na cesti. Ko smo hoteli prvi napad ustaviti, je padel strel in smo zbežali. Sem jo dobil z gorjato. Na drugi strani avtobusa je zopet drugi čakal z gorjato in nožem. Potem so me fantje odpeljali.
Predsednik: Vi ste dali razne zahtevke kot zasebni udeleženci na zapisnik?
Priča: Vzdružujem.

Dva soferja kot pričji

Priča Stepančič Stanko, sofer prvga avtobusa akademikov je izpovedal: Bil sem sofer na prvem avtobusu akademikov. Ko sem prevozil klanc, sem opazil, da leti iz gošče kamenje na avtobus. Ko sem že dol vozil na drugi strani, so vpili, naj ustavim in so šli ven. Sem tudi sam šel ven malo pogledat. En luksuzni avto sem videl, ki je vozil ritensko nazaj. Nisem opazil, če so bili ljudje na vozu. Jaz sem ostal na mestu in se nisem udeležil pretepa. Trije ali štirje so bili še v avtu. Pijani niso bili. 35 jih je bilo skupaj. Nisem opazil, da bi bili oboženi. Potem so zunaj vzeli, kar so dobili. Okoli avtobusa so se tepli. Ne poznam nobenega napadalca. Slogarja sem najbolj poznal, ki je imel bokser v rokah. Dolinarja nisem poznal. On je bil do zadnjega v avtobusu, pa so morali vsi ven. Potem ne vem, kako so ga tolkli izven avtobusa.

Predsednik: Ali so že plačali avtobus? Pravijo, da nočejo plačati, ker ste bili z onimi!
Priča: Sem hotel naprej peljati, pa so hoteli, da ustavim. So se skoz tolkli, dokler ni prišel drugi avtobus. Skoro do konca sem pobiral drobec šip v avtobusu.

Dr. Kalan: S kako brzino ste vozili, ko ste bili napadeni?
Priča: Od 15 do 20 kilometrov, na vrhu sem pa ustavil.

Na vprašanje branilcev je pričja izjavil, da je naročil avtobus pri njegovem sefu neki Ludvik Jeras, ki je rekel, da bodo plačali nazaj grede.

Kot zadnja pričja je bil zaslišan od obrambe predlagani sofer v pivovarni »Union« v Ljubljani Franjo Erman, ki je českega pokolenja, a živi že mnogo let v Ljubljani in zna gladko slovenski. Izpovedal je: Ko je bil shod Živkoviča v Celju, sem peljal gospode njegovega spremljiva, pri meni je bil tudi g. Orožen. (Na poziv predsednika pokaže pričja na obtoženca

Oročna). On mi je na poti pravil, naj pazim, da nas ne napadejo. V Celju sem pazil, da mi avto ne razbijejo. Ko so policijski agenti v Celju govorili z Orožnom, je ta rekel, da so v Mariboru razgrajali, v Konjicah pa je orožništvo zadrževalo demonstrante.
Pri konfrontaciji s Rojnikom in Gabrom je pričja spoznal policijskega agenta Rojnika, ki je pred »Unionom« v Celju govoril z Orožnom in slišal nekaj o Mariboru. »Oročeno je rekel, da smo imeli ves čas strah, da nas ne bi napadli. Ne spominjam

se prav dobro na posameznosti, kar je bilo vse razburjeno. Sem Oeh, a dobro razumem slovenski. Pogovor sem slišal, ker sem hodil okoli avtomobila, kar sem skrbel, da ga celega pripeljem domov.
Priča Rojnik vzdružuje, kar je pri svojem pričevanju povedal, in meni, da je Orožen govoril proti njemu, sofer pa je bil 3 metre proč. Priča Erman pa pravi, da je bil komaj 2 koraka stran.
Nato je bila razprava ob 12. ponoči prekinjena in določeno nadaljevanje razprave na danes ob pol. 9. dopoldne.

Vzroki Dolinarjeve smrti

Važne ugotovitve sodnih zdravniških strokovnjakov

Danes dopoldne je bilo dokazno postopanje zaključeno z zaslišanjem poslednjih prič, čitanjem sodnih spisov ter izvedenskega mnenja. Višek napetosti je dosegla razprava z zaslišanjem sodnih izvedencev primarija celjske bolnice dr. Steinfelserja in dr. Marjana Berganta. Zlasti strokovni, a poljudno prednašani ekspozice primarija dr. Steinfelserja je zbudila največjo pozornost in je tudi najvažnejši sestavni del dokaznega gradiva. Dvorana je bila tudi danes nabito polna.

Zdravniška preiskava dveh obtožencev

Na predlog zagovornika dr. Beleta sta sodna izvedenca najprej preiskala obtoženca Filipa Primca in Ludvika Urbančiča. Primec je namreč v svojem zagovoru navedel, da ima stalni izpah desne roke ter zaradi tega sploh ne more z njo izvajati nikakih zamahov. Urbančič pa je navedel, da je na eno oko slep. Sodna izvedenca sta oba preiskala in potrdila, da Filip Primec z desno roko ne more niti močno zamahati, in da zato tudi ne bi mogel z močjo koga udariti ali metati kamenja. Pri Urbančiču sta ugotovila, da je levo oko zaradi poškodbe popolnoma slepo in zato ne more tako dobro videti, kakor zdrav človek.

Zadnja pričja

Kot pričja je bil danes naknadno zaslišan še novinar Maks Koren iz Maribora, ki je potrdil, da je imel Slavko Reja že v Mariboru, preden so se odpeljali proti Konjicam, poškodovano roko in tako zateklo, da z njo ni mogel skoraj niti ganiti. Zato tudi ni verjetno, da bi on aktivno sodeloval pri napadu na Prelogah.

Izvedeniško zdravniško mnenje primarija dr. Steinfelserja

Predsednik dr. Vidovič je prečital nato še nekaj izpovedi prič, ki so bile zaslišane samo v preiskavi, potem pa je prekinil čitanje spisov in pozval oba navzoča sodna zdravniška izvedenca, naj podata svoje mnenje. Ko sta najprej podala mnenje glede Primca in Urbančiča, kakor smo že navedli, sta prešla na Dolinarja. Prvi je podal svoje mnenje primarij dr. Steinfelser, ki je izjavil:
Kakor smo slišali in je popisano v obdukcijskem izvidu, gre v primeru Dolinarja za rano ubodno, ki je prodrla koš in ranila gornjo krpo desnega pljučnega krila. Ravnotako smo slišali v izvidu, da so bili vsi organi, tudi pljuča s krvjo dobro prepojeni in da je bilo v ustih in nosu nekaj penaste krvi. Nisesar nismo slišali, da bi bila kaj penaste ali strnjene krvi v sapniku. Nadalje smo slišali, da je bila tudi temnobarvna tekočina v želodcu.

Kaj je žleza thymus?

Razmotrivati moramo tudi vprašanje glede persistence gotove žleze, ki se imenuje thymus. To je žleza, obstoječa iz dveh krp, ki pa nima nobenega izhoda, prehoda ali kanala. Je to ena tistih žlez, ki jih imenujemo žleze z notranjo sekrecijo. Ta žleza leži tik na zadnji strani prsnice, začenši pri gornjem rebri in sega doli do osrčnikov ter je pri novorojenčku 4 do 5 cm dolga in do 1 cm široka. Relativno največja je ta žleza pri novorojenčku, absolutno največja pa v starostni dobi od 10. do 15. leta.

Dognano je, da ima ta žleza važno funkcijo osebito od 11. do 15. leta za rast kosti, živčnega ustroja ter v kalcijski in fosforni preosnovi. Po 15. letu organizem ne rabi več te žleze v polnem obsegu. Zaradi tega se ta žleza zmanjša, toda pri gotovih ljudeh tudi potem, ko je organizem ne rabi več v toliki meri za svojo funkcijo, ostane v svoji velikosti ali se celo poveča. To imenujemo persistentni thymus. To je povečan thymus v poznejših letih. V obdukcijskem izvidu pa je govora ne samo o statusu thymus nego tudi o lymphaticus.

Kaj je status thymus lymphaticus

To je stanje pri organizmu, pri katerem so vse mezoigne žleze, limphe, povečane. To so vse mezoigne žleze, tonsile, mandlji in povsod kjer se mezoigne staničevje poveča. To dvojno stanje je navadno združeno in se zaradi tega imenuje status thymus lymphaticus.
Kakšni so ljudje, ki se nahajajo v tem stanju, ki imajo status thymus lymphaticus. Takšni ljudje so navadno bledičasti, imajo navadno povečano tudi ščitno žlezo, njihovo ožilje, posebno velike žile pa so ozke, srce je majhno. Zaradi tega so dovzetni za različne bolezni. Njih konstitucija je manj vredna, slabša, kažejo manj odporne sile proti vsem boleznim in tudi manjšo odporno silo napram vsem poškodbam.

Ko se je v prejšnjih časih še izvrševala narkoza s kloroformom, katerega danes sploh ne rabimo več, se je večkrat dogodilo, da je bolnik po par kapljicah kloroform, ki ga je udihal, umrl. Ni bilo možno, da bi trup kloroform kot tak učinkoval tako hudo, da bi to zadostovalo za zastrupljenje a kloroformom in bi nastopila smrt. Pri takih smrtnih slučajih se je našla vedno persistence thymusa in je žleza thymus tiščala na sapnik. Baldauf je bil prvi, ki je dognal, da status thymus lymphaticus povzroča notranje zastrupljanje vsega telesa in osebito učinkuje jako neugodno na funkcijo srca. Pri takih ljudeh zadostuje

Nato se je pričelo čitanje izpovedi onih prič, ki na razpravi niso bile osebno zaslišane.

Prvo je bilo prečitano pričevanje komandirja orožniške postaje na Prelogah Antona Čampe, ki izpoveduje, da je bil naslednjega dne obveščen, da pogrtašjo Dolinarja. Zato je dal poizvedovati pri prebivalstvu in poslal na lice mesta orožniškega podnarednika Ostroža, ki je res tudi našel Dolinarja mrtvega v pšenici Marije Leskovec. Ko je sam prišel na lice mesta, je ugotovil, da je ležal Dolinar v razoru med dvema ogonoma na svoji desni strani tako, da je ležal bolj nagnjen na desno stran prsi ter glavo imel obrnjeno na zemljo. Po obrazu je bil videti modre barve. Dolinar ni ležal z ustni na tleh, temveč so se usta le nekoliko dotikala zemlje. Mrtveca sta na to oba orožnika stražila, dokler ni prišla sodna komisija, ki je odredila prevoz v mrvašnico na Prihovi. Do prihoda policije se Dolinarja ni nihče dotaknil.

Jurij Rotič, državni cestar je samo izpovedal, da o napadu samem ničesar ne ve. Slišal je hrušč in zvenek šip, šele potem, ko je bilo že vse končano, je šel pogledat in je opazil sredi ceste razbite šipe, ki jih je takoj pograbil na stran. Iz radovednosti je šel pogledat tudi v gozd in tam našel en nož in nekaj kamenja. Palle ni bilo več, ker so jih že odnesli otroci, ki so nabirali suhljad.

Marija Leskovec, žena posestnika, je izpovedala, da je od daleč gledala, kako so se spopadli, a ne ve nič podrobnosti. Naslednjega dne je šla skupno z orožnikom Ostrožom pogledati na svojo njivo in je tam našla mrtvega Dolinarja.

Kako je bilo z Dolinarjem

Ko se povrnemo k danemu primeru Rudolfa Dolinarja je bil pokojni Dolinar zaboden, kakor sem prej omenil, v gornjo krpo desnih pljuč. Pljuča so bila ranjena, ni pa bila ranjena nobena velika žila. Da bi izkvravel, v danem primeru ni mogoče govoriti. Tu o zadusenju v danem primeru ne morem govoriti, ker krvavenje ni bilo tako, da bi pljuča zalilo in v prsnem košu tako stisnilo, da ne bi mogel zadostno dihati. Je pa v danem slučaju bila vzrok smrti ohromelost srca, oskudovanje funkcije srca, povzročeno zaradi poškodbe, ki je, čeprav ne sama na sebi smrtno nevarna, bila v vzročni zvezi s smrtno, ker je Dolinar lehal baš na status thymus lymphaticus.

Izvedenčeva pojasnila na vprašanje zagovornikov

Zagovornik dr. Kalan: Gospod primarij, Vi ste nam prej povedali, da utegne pri ljudeh ki imajo status thymus lymphaticus, tudi vsak večji duševni ali živčni insult povzročiti smrt. Ali je mogoče, da v tem primeru tudi brez ozira na to, samo na sebi ne tako težko poškodbo nastopila smrt zaradi razburjenja, ki je prevzelo Dolinarja zaradi tistega spopada v Prihovi?
Predsednik: Tu moram potem povedati, da je ta Dolinar bil pri spopadu v avtobusu, da so ga najbrže, kar pa ni ugotovljeno, nasilno iztirali iz avtobusa, da ga je potem eden izmed obtožencev prijel, strel se in vrge ob tla in da je na tleh ležečega potem zabodel, ko je že klečal na njem.
Dr. Kalan: Zdi se mi, da je bil v Mariboru tudi že aretiran.
Predsednik: To je bila trditve, ki je v aktih in.

Izvedenec dr. Steinfelser: Na to vprašanje sem že kolikor toliko poprej odgovoril, ko sem razpravjal o statusu thymus lymphaticus. Ze takrat sem omenil, da tudi duševni ali živčni pretresljaji zamorejo pri organizmu, ki bolega na tem statusu, povzročiti smrt. Možna je tudi, da bi v danem primeru sama groza pred napadom, tresenje, metanje kamenja in živčno razburjenje, ki je bilo s tem zvezano, povzročilo smrt, ker pač čisto nastopi pri takih slučajih smrt že celo pri bolnikih, pri katerih še nismo izvršili operacije, ampak se samo pripravljali na operacijo in je bolnik to videl, pa se razburil in umrl.

Predsednik: Dolinar je bil vržen na tla in je, ko je dobil poškodbo, še zajčal. Torej do takrat še ni nastopil tak smrtni učinek tega njegovega stanja.
Dr. Steinfelser: Verjetno je, da je poškodba kot taka, izguba krvi itd. šele privedla do tega, da je srce v svoji funkciji ohromelo, ker je poškodba bila tiste narave, ki je zmogla v primeru stanja thymus lymphaticus povzročiti smrt.

Dr. Hrašovec: Koliko časa je Dolinar po poškodbi z ozirom na to prav za prav še živel? In obdukcijskega izvida se vidi, da je bila drugi dan, popoldne, ko je bila obdukcija, še zelo slaba mriška okrnolenost. In kako je vplivalo dejstvo, da je imel v želodcu dober liter črno-sive tekočine, ki je zaudarjala po alkoholu in svinjskem mesu? Ali je tudi zaviranje alkohola lahko vplivalo na smrt Dolinarja?
Dr. Steinfelser: Kdaj je Dolinar umrl, se ne more z gotovostjo povedati, ker je otdelost mišičevja po smrti odvisna tudi od zunanjeja podnebja. Na drugo vprašanje, ali je učinek alkohola pri statusu thymus lymphaticus kvarna, moram odgovoriti z da. Kajti alkohol spada v isto vrsto strupov, kakor klor in eter in so takšni ljudje proti alkoholu manj odporni.

Zastopnik zasebnih udeležencev dr. Ogrizek: Če bi ta status thymus lymphaticus ne

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo že za pol stoletja!

Na levi: sodni senat — Na desni: državni tožilec

obstojal pri Dolinarju in če bi ga bil potem, ko je bil zvečer zaboden, drugi dan ob 9. našli, ali bi bil ostal pri življenju?

Dr. Steinfelner: Ker poškodba sama na sebi nikakor in v nobenem primeru ni bila smrtna, je verjetno, da bi Dolinar, če ne bi bolehal na statusu thymus lymphaticus, poškodbo telesno prebolel.

Dr. Ogrizek: Tudi če bi ga še le ob 9. našli?

Dr. Steinfelner: Tudi v tem primeru bi lahko ostal pri življenju.

Izvedeniško mnenje dr. Breganta

Mnenju dr. Steinfelnerja se je v polnem obsegu priključil tudi drugi izvedenec dr. Bregant, ki je prav tako potrdil, da bi pri Dolinarju zadostoval za navaden živčni pretres da bi lahko nastopila smrt. Smrt ni mogla nastopiti zaradi ubodljaja samega, ker niso bili poškodovani nobeni vitalni organi, obdukcijski izvid kaže, da notranja krvavitev ni bila tako velika, da bi lahko povzročila smrt zaradi slabokrvnosti, ekr so bili vsi notranji organi dobro prekrvljeni, se z absolutno verjetnostjo lahko izključuje smrt zaradi izkrvavitve. Da bi poškodba pljuč kot taka lahko imela za posledico recimo zadušenje, ni verjetno, ker je bil ranjen samo vršič in so ostala cela leva in vsa spodnja pljuča desnih pljuč še vedno zmorna, da funkcionirajo.

Pač pa se mi po legi, kakor so Dolinarja našli, zdi nekaj zelo karakterističnega, da je smrt nastopila zaradi thymo-lymphatičnega stanja, ker ni bilo v okolici srčice nobenih znakov agonije ne kakih znakov velike krvavitve. Dolinar je ležal verjetno tako, kakor je odskočil obrambno s ceste preko jarka in tam obležal. Verjetno je, da je smrt nastopila v tem trenutku. Ponašam, da je moral Dolinar umreti zaradi statusa thymo-lymphaticus.

Predsednik: Ali je ta poškodba v vzročni zvezi ali brez te poškodbe tudi nastopila smrt?

Dr. Bregant: Da bi to nastopilo ravno v tem trenutku, ne morem izključiti, ker je bilo zadostno tisto razburjenje, morda tudi prej preživeto razburjenje, da bi povzročilo tako nenadno smrt. Ni pa mogoče absolutno izključiti, da bi poškodba sama na sebi ne imela gotovega vpliva na njegovo stanje in da je potem zaradi take konstitucije nastopila smrt.

Predsednik: Potem bi tudi ta šok zaradi poškodbe lahko smrtno vplival?

Dr. Bregant: Poškodba kot taka je šok lahko izzvala.

Predsednik: Kaj pa alkohol?

Dr. Bregant: V zvezi z njegovim živčnim stanjem in ker je verjetno, da je zavržil nenavajeno množino alkohola, ni mogoče izključiti, da bi tudi to stanje samo na sebi lahko izzvalo smrt.

Dr. tožilec dr. Rus: Dr. Steinfelner je rekel, da je poškodba, ki je bila v vzročni zvezi s smrtno, ker je bolehal na status thymo-lymphaticus, izzvala toliko okvaro funkcije srca, da je nastopila ohromelost.

Dr. Bregant: V bistvu sem istega mnenja. Smrt lahko nastopi zaradi živčnega vpliva kot takega. ekr pa je slučajno dobil tudi poškodbo, je lahko, da je zaradi poškodbe nastopila smrt.

Dr. Ogrizek: Če pri Dolinarju ne bi bilo tega stanja thymo-lymphaticus, ali bi bil umrl, če je bil zvečer zaboden in bi ga bil naslednjega dne ob 9. uri našli? Ali bi bil ostal živ?

Dr. Bregant: Verjetno drugi dan še ne bi bil mrtev, ker poškodba sama na sebi nikakor ni smrtonosna.

Dr. Ogrizek: Prvi izvedenec pravi, da je izkrvavitve v zvezi z zadušitvijo.

Dr. Bregant: Vsa izkrvavitve ne more povzročiti smrti, če so organi dobro prekrvljeni. Obdukcijski izvid pa izrecno trdi, da so bili dobro prekrvljeni. V tem primeru ni mogla nastopiti smrt zaradi izkrvavitve. Po obdukcijem zapisniku je tudi povsem razvidno, da smrt ni nastopila zaradi izkrvavitve. V prsni duplini so našli komaj pol kozarca krvi. Tudi če bi bila polovica tekočine v želodcu krvi, še to ni bila taka količina krvi, da bi smrt nastopila zaradi izkrvavitve.

Dr. Ogrizek: Prvi izvedenec pravi drugače in se torej Vaše mnenje ne strinja z njim.

Predsednik: Prvi izvedenec pravi, da je smrt nastopila zaradi statusa thymo-lymphaticus.

Dr. Steinfelner: Mislim, da sem stanje thymo-lymphaticus tako razložil, da ga je moral vsak razumeti. Vsak živčni napad ali duševno razburjenje lahko povzroči smrt.

Predsednik: Po mnenju izvedencev je torej stanje tako, da oba smatra status thymo-lymphaticus za vzrok smrti in da smatra, da je v tem primeru lahko povzročilo smrt razburjenje samo na sebi in tudi alkohol v zvezi z razburjenjem, na kar je lahko vplivala tudi poškodba.

Značaj Dolinarjeve rane

S tem je bilo zaslüševanje izvedencev končano in se je nadaljevalo čitanje izpovedi pri razpravi nezasišanih prič, ki je trajalo do konec dopoldanske razprave.

Med čitanjem je predsednik izjavil, da mora še dopolniti mnenje izvedencev in ju je znova pozval, da se izjavita o tem, kakšna je bila poškodba ne glede na thymo-lymphatično stanje Dolinarja; ali je bila sama po sebi težka ali smrtno nevarna?

Dr. Steinfelner: Poškodba sama na sebi je težka, lahko tudi nastane smrtno nevarna, če nastopijo komplikacije. Naglašam pa, da je smrtno nevarna le pri komplikacijah. Če teh ni, ni smrtno nevarna.

Predsednik je pozval tudi drugega izvedenca dr. Breganta, da se izjavi o poškodbi pokojnega Dolinarja. Dr. Bregant je izjavil: Poškodba je bila prizadejana z nožem ali priroten predmetom in jo je smatrali za težko telesno poškodbo, vendar ne za smrtno. Smrtno nevarna je lahko le z ozirom na komplikacije, ki bi mogle nastopiti.

Predsednik: Koliko časa je potrebno za izlečenje?

Dr. Bregant: Dva do tri tedne.

Sodba se razglasi danes

Govor državnega tožilca in zagovori branilcev

Ob 16. uri, ko se je zopet pričela razprava, je dobil besedo državni tožilec dr. Ivan Rus, ki je svoj govor v glavnem oslanjal na svojo obtožnico. V njem je ponovno potrdil, da govori obtožnico za vse enako, čeprav krivda posameznikov ni enaka. Če ni bil v Mariboru stvorjen komplot, je bil stvorjen v Prelogah. Za vse obtožence velja paragraf 154. Vsi so vedeli za cilj: onesposobiti avtobus za nadaljnjo vožnjo ter izvajati nasilje zoper tujo imovino in osebe. Rejo je označil za organizatorja, ki je dal signal. Bil je član mnogote, čeprav se osebno ni udeležil stvarnega spopada. Za Siliča je rekel, da si škoduje sam, ker noče priznati, da je razdelil nože v gozdu. § 154 prihaja v poštev za vse udeležence. Oni so ovirali promet avtobusa, ki je imel pravico, da se svobodno kreta. Prj tem so ogrožali imovino in življenje, ker je kaznjivo po § 205.

Nato je govoril v zvezi tega paragrafa § 203 in o splošno nevarnem dejanju po § 201 in 205. Za Dolinarjevo smrt so odgovorni vsi enako. Vsi so vedeli za naklep. Svoj predlog glede sentenčanov pa je utesnil na mesto na kazen robije na zapor. Na koncu svojega govora je dejal, da je treba, da se da zadoščenje nesrečnemu Dolinarju, toda, da čuti kot pravnik dolžnost, da se da popolno zadoščenje tudi vsem okoliščinam, ki so neposredno ali posredno vplivale na prihovski dogodek. Državni tožilec je kvalificiral tudi nastop ljubljanskih akademikov, zaradi katerega je razumljivo razburjenje pristašev jugoslovenske nacionalne misli. Priznava, da je treba to pri odmeri kazni vpoštevati.

Rejin zagovornik dr. Mikuletić

Kot prvi branilec je govoril zagovornik Slavka Reja dr. Mikuletić. V uvodu je obrazložil okoliščine, ki so dovele do pri-

Beležke

Kralj Aleksander patriarhu Varnavi

Ob smrti poglavarja srbske pravoslavne cerkve prinašajo listi med drugimi spomini tudi govor, ki ga je na patriarha Varnavo naslovil dne 13. aprila 1930 naš pokojni Veliki kralj ob njegovem ustoličenju za cerkvenega poglavarja. Kralj je rekel med drugim:

»Vaša svetost! Po milosti in blagoslovu božjem je Vaša Svetost zasedla prestol srbske pravoslavne cerkve, ki je po tolikih vseh nacionalne bolesti in trpljenja obnovljen v močni in zedinjeni domovini enokrvnih bratov. Razedinjen in tlačjen v prošlosti je ves naš narod, katerikoli veroizpovedi pripada, krepiljen po svoji zgodovini, iskal uteh v veri. Iz nje je črpal svojo moralno moč, ki mu je omogočila, da se je zedinil in si zagotovil nacionalno bodočnost. Naj Gospod Bog izlije svojo milost na Vašo Svetost in jo navdahne z modrostjo, da v bratski ljubezni in v sodelovanju z ostalimi veroizpovedmi v kraljevini Jugoslaviji vodi srbsko pravoslavno cerkev k napredku in službi Bogu in moralni povzdigi naroda.«

Strankarsko-politično zatišje

Deloma zaradi poletnih parlamentarnih počitnic, še bolj pa zaradi smrti patriarha Varnave je nastalo v Beogradu in tudi v

hovskega spopada. Poudarjal je, da to stori v interesu svojega klienta in vseh ostalih obtožencev. Misel o samoozdrabi se je v Mariboru porodila spontano kot izraz razpoloženja celokupne nacionalne javnosti, kateri so bile znane grožnje podžupena Zebota, ki je s svojimi aktivnostmi smerjal nacionaliste in jim grozil. Glede na to razpoloženje je prav vseeno kdo je prvi sprožil misel, da se je treba poslužiti samoozdrabe.

Obtoženi Reja je po svojem značaju temperamenten in agil. Gotovo ima prav gotovo vse lastnosti, da bi igral pri obrambni akciji vodilno vlogo, vendar pa, če bi on imel ta namen ali če bi bil od koga napro-

Na levi: obtoženci — Na desni: del postuhalcev

ostali državi skoro popolno strankarsko-politično zatišje. Ne prireajo se shodi in ne manjši politični sestanki. Edino izjemo je preteklo nedeljo tvorila konferenca zemljoradniških voditeljev iz dunavske banovine, ki pa je bila sklicana že dolgo pred patriarhovo smrtjo. Drugi shodi in sestanki v pravoslavnih pokrajinah so bili odpovedani.

Tudi v odnošajih med srbijanskim in zagrebškim krilom združene opozicije ni ničesar novega. Situacija je še vedno na mrtvi točki, s katere ne more, dokler se ne doseže enotnost med zemljoradniki in davidovičevci. Ravno v tem pogledu pa ni še videti prav nobenega napredka.

Izza zagrebških kulis

Klerikalna »Hrvatska straža« je posvetila zopet celostranski članek napadom na Večeslava Vilderja, o katerih smo v tej rubriki že ponovno pisali. V kakšnem duhu in tonu se polemika vodi, kaže že sam naslov »Stražinega« članka: »Smrdljive bombe duhtečega Vencičeka«. To pot so si strazarji vzeli Vilderja na piko, ker je njegov list prinesel članek o Ante Starčeviću, pa pri tem njegove ideje tolmačil na način, ki »Straži« ni všeč.

Končni ceterum censeo dolgovnega članka sta seveda zopet trditve, da »bričevičevci« rušijo kompaktnost, slogo in edinstvo hrvatskih narodnih vrst, in pa zahteva, naj se izločijo iz tabora dr. Mačka. Vilderjevemu listu očitajo strazarji, da »širi ideje, strupene ne samo za katolicizem, temveč tudi za hrvatstvo.«

len, ki bi bil prav gotovo pri iskanju ljudi bolj previden. Skupina nacionalistov, ki je bila v spremstvu Reja, pa je bila sestavljena po večini iz ljudi, ki se med seboj niti poznali niso. Torej ni bilo prav nobene organizacije. Gospod državni tožilec je oziraje se na to, pravilno trdil, da je treba onega gospoda v avtomobilu, ki je opozoril Rejo in druge nacionalne fantje, smatrati kot tistega, ki je povzročil vse, kar je sledilo.

Reja je najstarejši, zato je povsem naravno da je tovariše pozval naj pazijo, da s noži koga ne poškodujejo, in naj gledajo, da dosežejo samo cilj, to je, onesposobiti avtomobil za nadaljnjo vožnjo. Reja je bil le primus inter pares.

Okoliščina, da so tekli nacionalisti na avtobusom, potem ko je že odbrzel naprej po klanou in se nato izgubil, si moremo razlagati le na dva načina: 1. da so hoteli morda streljati v gume in 2. da bi prišli do svojega avtomobila, ki jih je na stranski poti onstran klanca čakal.

Ko so prišli vrh klanca se je pričela druga faza prihovskega spopada. Tedaj so katoliški akademiki, ki so se ustavili kakih 1200 metrov od kraja napada, s kamenjem napadli Goriškovo avto, ki se je že umikal nazaj. Oni, ki so šli za Goriškovim avtom, so priskočili na pomoč. Potisnili so skademike daleč nazaj preko avtobusa, a večina nacionalnih fantov se je ustavila, da onesposobi avtobus katoliških akademikov za nadaljnjo vožnjo. Razrezali so rezervne gume. Iz tega dogodka je razvidno, da so imeli nacionalisti edino namen: onesposobiti avtomobil za nadaljnjo vožnjo in s tem preprečiti pravočasen prihod akademikov v Konjice in Celje.

Nacionalni fantje za drugi avtobus sploh niso vedeli. Zato so se, čeprav korajžni, po njegovem pribodu razbežali. Zamislite se v položaj tistih, ki so bili oblegani v dvoranah hotela »Orla« in so bili v neizvestnosti, kaj se bo še vse zgodilo. Treba je vedeti, da so bili demonstranti dobro organizirani pri svojem nastopu. Samoozdraba je bila torej namen. Vsi obtoženci naj se zato oprostite, za Rejo je pa treba izreči zelo milo kazen, kakor je to predlagal sam državni tožilec v odličnem zaključku svojega govora, za katerega objektivne besede se v imenu svojega klienta najjstkreneje zahvaljujem.

Reja ni primeren za kak fizičen pretep, niti ni mogel izdati poziv za napad. V tem pogledu si pričevanja katoliških akademikov močno nasprotujejo. Zebot Franc, akademik, je vvestinstvarin vodja katoliške mladine. On je dober govornik, včeraj pa smo videli, da se mu je beseda zatikala. Reznica gladko teče. To se pa o nastopu g. Zebota ne more trditi. Nasprotno pa dokazuje nastop Milana Goriška, obdolženca. Že iz njegovega mirnega nastopa je razvidno, da je podal resničen potek dogodka.

Druga faza prihovskega dogodka je bila torej nepredvidena. Zakrivilo so jo ljubljanski študenti. Lepo od njih je, da so hoteli zaščititi tovariše iz drugega avtobusa, toda za ta drugi avtobus obtoženci niso vedeli. Reja se spopada ni udeležil in se tudi ni hotel pretepati.

Zagovornik Dugine dr. Milko Hrašovec

Drugi je govoril dr. Milko Hrašovec, ki je med drugimi izjavil: Moja naloga je najtežja, saj mi pripada obramba obtoženega Viktorja Dugine. Včerajšnji njegov govor in današnje njegovo odkrito srčno kesanje naj senat upošteva v njegovo dobro. Vpoštevati je treba, da je smrt Dolinarja lahko nastopila vsled posledic fizičnega stanja ali zaradi razburjenja ali vsled strahu. Pri Dugini gre za § 177 k. z. ali kvečjemu za § 181, 1. odstavek k. z. Neresni-

ne so trditve, da Dolinar ni šel takoj, ko se je avtobus ustavil, iz njega. Priče potrjujejo, da so v avtobusu ostali le trije katoliški akademiki, med katerimi Dolinarja ni bilo. Dugina je napadel Dolinarja potem, ko se mu je omračil um zaradi udarca po glavi, zaradi katerega je tudi možno krvavel.

Po obtožnici bi bilo sklepati, da so udeleženci prihovskega spopada, to je nacionalisti, sami kriminalni tipi in pretepači. Iz navedenih pričeval, ki jih je čital g. pred sednik, pa smo spoznali, da je bil samo eden predkaznovan in da imajo vsi drugi odlična navedena spravevala. Nacionalisti niso bili nobena organizacija, temveč je bil njih nastop le izraz spontanega in splošnega razpoloženja vseh nacionalnih ljudi. Smatrati ga je treba za nujno samoozdrambo. Treba je uporabiti paragraf kazenskega zakona, ki govori o ravnanju v stiski in samoozdrabi.

G. Zebot je v Mariboru grozil. Vsi ljudje so lahko zvedeli, da je »Zebot« katerega življenje je vsaj toliko vredno, kakor je vredno življenje vsakega drugega državljanca. Vprašati se je treba, kaj bi bilo, če bi današnji obtoženi katoliških akademikov ne zadržali. Kakor je prihovski dogodek žalosten, ker je zahteval smrt mladega človeka, je vendar verjetno, da se bo v prihodnosti preprečilo.

Predlagam, da se uporabi v krivdoreku proti Dugini § 177 k. z. oziroma § 181 prvi odstavek. Kot olajševalno okolnost navajam splošne prilike. Nadalje je treba upoštevati obtoženčovo skesanost in dosedanja nekaznovanost. Prav tako je treba upoštevati njegovo družino in dejstvo, da je napadel Dolinarja neposredno potem, ko je bil omenen od močnega udarca s kolom.

Ostali zagovorniki

Nato je govoril dr. Jančič, ki je s pravnega stališča ob napeti pozornosti vseh navzočih razčlenil znane dogodke in zakonske predpise, ki prihajajo v poštev za presojo tega procesa. Dalje so govorili branitelji dr. Sibiraj, ki brani Brajkovića Bunca in Kodriča, dr. Irigoić, ki brani Franca Klanjšiča, dr. Goričan za Milinarja in Parovana, dr. Bala, ki je zagovornik bratov Filipa in Mirka Primca ter Urbančiča, dr. Vrečko, ki brani Goriška Milana, dr. Lipold, ki je zastopal Ranarja, Stančerja in Siliča, dalje dr. Rajh, ki brani Korosca, Markeča in Neuwirta, in slednji kot zastopnik Milana Orožna dr. Ernest Kalan, ki je reasumiral vsi razpravo, izrazil priznanje in zahvalo sodišču za objektivno postopanje, preiskovalnemu sodniku za hitro preiskavo in državnemu tožilcu za njegovo objektivnost.

Sodba danes opoldne

Proti pričakovanju se je še oglašil zastopnik privatnih udeležencev dr. Ogrizek, čeprav je prej na ponovna vprašanja predsedniča sodišča odklonil besedo. V krajšem govoru je skušal omajati in ovrčati obrambo.

Na kratko mu je odgovoril dr. Mikuletić, kakor je predsednik razpravo zaključil ob 11.30 ter napravlil objavo razsodbe za jutri ob 11.30 opoldne.

Vse do zdajnjega je bila obramba nabito polna ter občinstvo v največjo pozornost stalo izvajanjem govornikov.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Molitev pristašev dr. Mačka

Glavno mačkovsko glasilo »Hrvatski dnevnik« objavlja govor, ki ga je imel predsednik sreške organizacije HSS na Rabu ob proslavi tlatitelj, ohrani nam čilega in zdravja našega Vodja, ki nam je tvoja Previdnost odredila, da nam bo Vodja. Daj mu moč, da bo kos vsem napadom in izkušnjam in da naš narodni brod odločno povede do cilja, ki si ga vsi želimo: da bomo svoji na svojem! Daj mu, o Bog, da ostane, kakor do sedaj, Svetelnik naš, ki bo v viharnih nočeh, ako so nam še prisojene, z žarko in neodolljivo lučjo razsvetlil vsako mišico našega narodnega življenja!

Posmrtne obtožbe maršala Tuhačevskega

Norveški list »Aftenposten« objavlja vsebinsko pisma, ki ga je napisal nekaj dni pred svojo justifikacijo sovjetski maršal Tuhačevski vojnomu ministru Vorošilovu. Prejeto tega pisma so raznožili prijatelji pokojnega Tuhačevskega in je danes eden najbolj udarnih epsov ruske ilegalne literature.

V pisemu očita Tuhačevski ministru Vorošilovu, da je izdal skupno etvar. Dvanajst ljudi se je zeklelo, da bo rešilo Rusijo pred divjanjem »gorilec«, kakor naziva Tuhačevski Stalina. Med njimi sta bila dva odpadnika: Gamarnik, ki se je sam sodil,

in »Vorošilov, ki si nas izdal s tem si reši svojo glavo. Toda za kogo dolgo? Kdo ti more odgovoriti na to vprašanje? Od Leninove elite sta ostala sedaj končno samo še ti in Stalin. Vsi drugi so že padli pod roko Stalina. Mislil si, da to ravno te bi prizanesel? Veš kakor gotovo je, da ne. Preostane ti samo, da umrješ ti njega, ali pa bo on tebe.«

V pisemu priznava dalje Tuhačevski, da je res pripravljval državni prevrat, ker je hotel osvoboditi Rusijo. »Vojska, kakor si jo zamislila Stalina, ni nobena vojska, nego samo nič vredna banda. Vse, kar je bilo storjenega za okrepitev rdeče vojske je Stalin sistematično rušil. Najbolj odgovorna mesta so dana analifetom, kakor sta Budjeni in Dibenko. Strokovno izobražene generalštabne oficirje preganjajo in pobijajo. In vse to na predvečer vojne, ki sta jo pripravljala ti in Stalin. Ako boš ostal živ, potem je tvoja dolžnost, da poveš ruski vojski, da je padel Tuhačevski kot vojak, ki je stal na svojem mestu. Pred sodiščem sem povedal svoje in nisem hotel preiti milost.«

Končno pravi Tuhačevski Vorošilovu, da deloma razume njegovo izdajstvo, ker je »seluga stranke« v kateri je izdajstvo junško delo in izdajalec junak.

Nastop novega vardarskega bana

Skopje, 28. julija. AA. Novi ban var. danske banovine g. Marko Novaković je danes prevzel posele od pomočnika bana vardarske banovine g. Nešića.

Japonci zasedli Peking

Po boju v okolici in predmestjih so se kitajske čete umaknile iz Pekinga, ki ga je japonska vojska zasedla včeraj zjutraj

Peking, 29. julija. g. Davi se je na jugu od Pekinga pričelo močno streljanje strojne in topništva, japonska letala pa so v bližini južnega mestnega zida metala bombe. Japonke čete so ob 2. zjutraj otvorile ogenj iz pušk in streljanih proti vzhodnemu, zapadnemu in centralnemu kolodvoru, da bi si priborili pot v mesto.

V teku noči so kitajske čete zapustile mesto v največji tišini. Pred svojim odhodom so razdejale vse obrambne utrube. Kitajski general Sunčuan je odšel iz Pekinga v Paotingfu, japonske čete pa so v korakale v Peking davi ob 8. Vse brzojavne in telefonske zveze so pretrgane.

Tokio, 29. julija. DNB. Potrjuje se vesti iz Pekinga, da so se ponoči umaknile čete 37. kitajske divizije in da vlada v mestu zopet mir. Barikade so bile vse odstranjene. Japonska letala so metala do polne dne na Peking letake, ki sporočajo odhod kitajskih čet ter pozivajo prebivalstvo, naj v miru in redu nadaljuje svoje posle. Danes ali najkasneje jutri bo organiziran odbor z nalogo, da vzpostavi mir in red. Skupno z generalom Sungčuanom, predsednikom političnega sveta za pokrajini Hopei in Čahar je zapustil mesto tudi pekingski župan. Njegove posle je prevzel predsednik občine Tienčina general Knokucun.

Bitka za Tiencin

Tiencin, 29. julija. w. Dočim se je položaj Kitajcev na pekingski fronti poslabšal, se je v zadnji noči ustvarila v Tiencinu nova kitajska fronta, ki ogroža japonske obrambne črte na kitajskem ozemlju ter japonsko naselbino in ki utegne izpostaviti inozemske koncesije ognju z juga in zapada prodirajočih kitajskih čet. Japoniki generalni štab je pozval kitajske čete, naj se umaknejo do črte 10 km pred mestom, ki je določena v bokerskem protokolu iz leta 1900.

Razvili so se že ogorčeni boji za vzhodno železniško postajo, ki so jo kitajske čete obkrožile. Po večeršnjem parurnem zatišju so se boji nadaljevali davi ob treh, ko se je pričelo najprej streljanje iz pušk, nato pa iz streljanih. Ob 9. dopoldne so posegli v boj tudi topovi.

Dobro poučeni trdijo, da so čete 38. kitajske divizije začele napadati osrednjo in vzhodno postajo. Razširile so se tudi vesti, da so Kitajci zavzeli glavno postajo.

Zjutraj ob 6. se je še vedno čulo močno streljanje s severa in vzhoda. Kitajsko protiletalsko topništvo je streljalo na japonska letala, ki so se pojavila nad me-

stom. Japoniki konzulat je objavil, da je več granat padlo v japonsko koncesijo, žrtve pa ni bilo.

V tujskem okraju mesta je bilo davi proglašeno obsešno stanje. Angleške čete in prostovoljci so v strogi pripravljenosti.

V mestu samem vlada trenutno mr. Generalni konzulat Velike Britanije, Amerike in Belgije si prizadevajo v imenu konzularnega zbora, da bi dosegli ustavitev sovražnosti, dosej pa niso mogli doseči zveze med obema strankama.

Uničevanje kitajskih naselbin

Sanghaj, 29. julija. o. Kamorkoli prispejo japonska letala za bombardiranje kitajskih vasi, jih do temelja uničijo ter zapuščajo zgolj pogorišča brez sledu malih kitajskih hiš. Na mnogih krajih okoli Pekinga se dvigajo mogočni siji ognja, ker gore vasi in manjša mesta.

Kitajsko posvetovanje v Londonu

London, 29. julija. b. Snoči je prispel semkaj iz Pariza tamkajšnji kitajski poslanik, ki se je takoj po svojem prihodu sestel s kitajskim poslanikom v Moskvi, ki se mudi v Londonu. Oba sta se podala na kitajsko poslanništvo v Londonu, kjer je bil tudi kitajski finančni minister Kun. Kitajski državniki so se dolgo posvetovali o novem položaju na severnem Kitajskem. Namen posvetovanja je bila izdelava podrobnih priporočil osrednji kitajski vladi v Nankingu glede morebitne pomoči velesil, ki so zainteresirane na sedanjem položaju, in pa glede dobave orožja, v kitajskih krogih zatrjujejo namreč, da ima Kitajskaja pogodbi devetih držav pravico nakupovati, ako je napadena, vse za svojo obrambo potrebno orožje v državah, ki so navedeno pogodbo podpisale.

Eden o bojih pri Pekingu

London, 29. julija. AA. Zunanji minister Eden je na razna vprašanja v spodnji zbornici potrdil, da so Japonci obstreljevali okoli Pekinga z letali in s topovi, mesto pa je ostalo nepoškodovano, čeprav so nad njim letela japonska letala. Angleški državljani so se zbrali v prostorih angleškega poslanštva. Boj je trajal le med epodoma vojakov in mornarjev. Minister Eden je pristavil, da je angleško poslanništvo v Tokiju zahtevalo od japonske vlade podatke o varnosti angleških državljanov v Pekingu. Angleška vlada je v neprestanih stikih z ameriško vlado in z ostalimi prizadejimi vladam.

Pozitivni odgovori angleške predloge

London, 29. julija. w. Odgovori v odboru za nevmešavanje zastopanih držav na angleški predlog za premostitev krize nevmešavanja so do opoldne prispeli v polnem številu. Razen ruskega so vsi ostali odgovori pozitivni. Angleška vlada se je danes na svoji izredni seji še enkrat bavila z vprašanjem nevmešavanja. Seja je trajala nad dve uri nakar je min. predsednik Chamberlain poročal o njenem poteku krajju.

Predsednik odbora za nevmešavanje lord Plymouth je dopoldne sprejel francoskega poslanika Corbina.

Diplomatski urednik »Evening Standard« poroča, da sprejema italijanska vlada angleške predloge, pristavlja pa neke pridržke glede umika prostovoljcev na obeh straneh in glede priznanja pravice vojakom-jočih strank. Italijanska vlada računa, da bo skušala Velika Britanija pridobiti za svoje predloge tako generala Franca kakor valencijko vlado.

Spravljalnost in odločnost Francije

Pariz, 29. julija. w. Kakor objavlja francosko zunanje ministrstvo, je bil francoski odgovor na angleški kompromisni predlog dopolnjen izročeni predsedniku londonskega odbora za nevmešavanje lordu Plymouthu. Potrjujejo, da je francoski odgovor formalno sicer sestavljen v spravljalnem tonu, v stvari pa je zelo odločen.

Rim, 29. julija. AA. Tu pozdravljajo dejstvo, ker je Francija poslala v London na angleške posredovalne predloge zadovoljiv odgovor. Mislijo, da bo tudi italijanski odgovor ugoden.

Ruski odgovor

London, 29. julija. Havas. Popoldne je prejelo tajništvo odbora za nevmešavanje odgovor Rusije, ki je v načelu za angleški predlog. Ti se nanašajo v glavnem na priznanje pravice svoje stranke in na pomorsko in kopno nadzorstvo. Pravice vojne stranke bi mogli priznati le v primeru če se poprej umaknejo iz Španije prostovoljci. Sovjetski odgovor poudarja, da je treba tudi maroške Mavre smatrati za tučje in da jih je treba prav tako odstraniti iz Španije.

Francosko-nemški letalski promet z Ameriko

Pariz, 29. julija. AA. »Matin« piše, da bosta takoj po podpisu francosko-nemške trgovske pogodbe »Air France« in »Lufthansa« podpisali pogodbo o skupni organizaciji letalskega prometa med Evropo in Ameriko.

Zvišanje železniških tarif v Angliji

London, 28. julija. br. S 1. avgustom bodo zvišali na angleškem vse železniške tarife za osebni in tovorni promet za pet odstotkov.

Pred likvidacijo avstrijske legije v Nemčiji?

Dunajska vlada bo pomilostila 119 narodnih socialistov

Berlin, 29. julija. b. S podpisom avstrijsko-nemškega sporazuma, sklenjenega v juliju lanskega leta, niso še bili poravnani vsi spori med Avstrijo in Nemčijo. Z njim je bil ustvarjen samo okvir za nadaljnja pogajanja, ki naj bi definitivno razčistila vsa sporna vprašanja med obema državama. Obisk avstrijskega državnega tajnika v zunanjem ministrstvu dr. Schmidta in nemškega zunanjega ministra Neuratha na Dunaju naj bi potrdila dobro voljo obeh podpisnikov julijskega sporazuma. Toda mimo teh manifestacij novega duha v medsebojnih odnosih so bila potrebna tudi dejanja. K tem pa spričo vedno zanj oživljene mistične propagande v Avstriji ni bilo lahko preiti. Da bi se pa novo prijateljstvo vendarle nekako spravilo v tir, je bila končno ustanovljena znana mešana komisija, ki se je resno lotila dela. Dosej je bil dosežen delni gospodarski sporazum in ustvarjen »časopisno premirje«, ki je izzvalo ugodne komentarje na obeh straneh.

Nerešena pa so še mnoga pereča vprašanja, ki povzročajo obema vladama velike skrbi. Tu je treba na prvem mestu omeniti vprašanje amnestije avstrijskih nacistov in pa zapleteni problem avstrijske emigracije, ki je v Nemčiji posebno številna. V vrsto vprašanj spada tudi vprašanje avstrijske legije v Nemčiji.

V zadnjem času se je mnogo govorilo o tem, da namerava avstrijska vlada izpustiti iz zaporov vse socialne demokrate in narodne socialiste. Iz dobe pred julijskim sporazumom je v avstrijskih zaporih še 149 nar. socialistov. Baje bo dunajska vlada zaenkrat pomilostila samo 119 oseb, tako da jih bo v zaporih ostalo še 30. Ni pa še znano, ali bo med pomilostljenimi tudi dr. Rintelen, ker je avstrijska vlada to vest ponovno demantirala.

Hujska je zadeva z avstrijsko emigracijo v Nemčiji. Znano je, da živi tu okoli 30.000 avstrijskih državljanov, samih narodnih socialistov. Za Nemčijo postaja ta

emigracija resen socialen problem, ker je težko vsem tem ljudem preskrbeti službe. Tako znana avstrijska legija se je morala pred časom preseliti iz Bavarke v notranjost, kjer so njeni posamezni oddelki razmeščeni v raznih taboriških. Tudi njih položaj se je močno poslabšal. Zato se je število vseh članov te legije skrčilo v zadnjem času od nekdanjih 10.000 na 3000. Sedaj se govori, da bo nemška vlada avstrijsko legijo v sporazumu z dunajsko vlado razpustila onim posameznikom, ki bi po razpustu ne dobili službe v Nemčiji, pa bi bil dovoljen povratek v Avstrijo, toda le pod pogojem, da se sami javijo avstrijskim sodiščem, ki bodo njih prošnja za pomilostitev zelo širokodušno upoštevala.

Govori se končno tudi o spremembi nemško-avstrijske lige v Nemčiji, ki je bila doslej predvsem politična organizacija in je ob vsaki priliki podpirala nacistične puče v Avstriji, v povsem nepolitično organizacijo, ki naj bi namesto zmed pomagala ustvarjati duha pomirjenja med obema državama.

Kazen in maščevanje

Dunaj, 29. julija. b. Avstrijska zvezna vlada je izvedla represalije proti nepokornemu obmejnemu mestu Welsu, kjer je, kakor znano, prebivalstvo manifestiralo za Hitlerja in narodni socializem ob priliki sestanka avstrijskih in nemških bivših bojnikov. Celotna uprava telovadne organizacije »Jahn« je bila aretirana, osmi planinski regiment pa je bil prestavljen iz Welsa v Gmunden, da bi tako prebivalstvo Welsa bilo oškodovano na dohodkih. To je avstrijska vlada storila za zgled in opozorilo vsem drugim krajem, kjer bi se nacionalistični elementi tako daleč spozabili kakor so oni v Welsu. Vendar se prebivalci Welsa ne bodo udati. Maščevali so se s tem, da so na dimniku neke tovarne demonstrativno izobesili zastavo s ključkastim križem. Policija je spet aretirala nekaj oseb.

Waukegan — ameriška Vrhnika

Zanimiv postanek zavedne slovenske naselbine

Ljubljana, 28. julija.

Poročali smo že, da je prispel iz Waukegana-ameriške Vrhnike g. Jože Zelenc v svojo rojstni kraj, staro, slovensko Vrhniko. Že prej iz njegovih pisem in nedavno iz njegovega pripovedovanja smo posneli marsikaj zanimivega o ameriški Vrhniki, zdaj pa nam je g. Zelenc dal na razpolago tudi »Slovensko-amerikanski koledar«, ki ga je pred leti izdal newyorški dnevnik »Glas Naroda«. V tem koledarju je obširno opisal ameriško Vrhniko in njeno zgodovino g. Jože Zelenc. Podatke je dobil od najstarejših rojakov in iz zapiskov raznih organizacij in ustanov v Waukeganu, pri katerih se udeležujejo naši rojaki.

Teško je dognati, kateri priseljenec iz Vrhnike so se kot prvi naselili v Waukeganu. Med prvimi je bil gotovo Jože Poljanšek z Verda, ki je prišel v Ameriko leta 1889., a je nekaj let živel v Pittsburgu. Naravnost v Waukeganu pa so prišli leta 1893. z Vrhnike Franc Suhadolnik, iz Blatne Brezovice Janez Jerina, Jaka in Janez Lovim, iz Stare Vrhnike pa Janez Homov. Tam so našli že Janeza Setnikarja iz Borovnice, ki je prišel več dni pred njimi in je imel svoje bivališče kar v senenih kopicah na planjavi. Med prvimi priseljenec iz Vrhnike je bil tudi stric g. Zelenc, Franc Jesenko, ki živi zdaj na Vrhniki. Večina Vrhničanov je dobila delo v veliki žičarni in po nekaj letih so marljivo delavci poklicali iz starega kraja svoje žene in sorodnike, tako da se je število Vrhničanov v Waukeganu od leta do leta množilo.

Leto 1894. pa je bilo zelo kritično. Mnogi rojaki so se napotili kar peš v Joliet, kjer so kopali velik kanal. Pri tem delu je bilo neznošno trpljenje, zaslužek pa neznamenat. Delavci so delali v veliki nevarnosti, da jih kamenje podsuje. Če je kakega delavca zasulo, si podjetje ni delalo skrbi in truda, da bi nesrečnega odkopali. Ko so prihajali novi delavci iskati dela, so

jim kar rekli, naj počakajo, ker večkrat koga zasuje in pridejo potem drugi na vrsto. Nekateri so se napotili iskati dela kar peš v Newyork.

Ko je potovala druga večja skupina Vrhničanov v Ameriko, se je pripetil v Parizu tragikomičen dogodek. Med transportom z enega kolodvora na drugega se je pokojni Mihevc iz Gase pri Sv. Lenartu nekam zagledal ter zgrešil tovariša. Razen slovenske ni znal nobenega jezika, a toliko pameten je bil, da je, ko je taval po ulicah, kazal na svoj kovček in klical: Amerika, Amerika! Pametno je ukrenil. Policist se je zavzel zanj, se informiral pri nekaterih parobrodskih družbah in kmalu se je Mihevc spet znašel med svojimi tovariši.

Leta 1895. so se razmere v Waukeganu zboljšale, dela je bilo dovolj, samo denarja je primanjkovalo. V žičarni in drugih podjetjih so izplačevali delavcem polovico zaslužka v zlatu, polovico pa v kuponih, ki so se pozneje zamenjali v denar. Leta 1899. pa je žičarna pogorela in mnogo rojakov je šlo v Chicago in druga mesta za delom. Večina se je spet vrnila v Waukegan, ko je bila žičarna obnovljena. Leta 1900. je bilo v Waukeganu že precej Slovencev in nekaj podjetnih Vrhničanov je ustanovilo prvo slovensko trgovino. Njen prvi lastnik je bil Frank Opeka, njegov naslednik pa Frank Petkovišek. Istega leta so si Slovenci ustanovili tudi svojo podporno organizacijo, tri leta pozneje so si zgradili cerkev, leta 1908. pa so poleg nje zgradili leseno šolo.

Polagoma so se začeli Slovenci zanimati za ameriško državljanstvo. Dnevnik »Glas Naroda« je leta 1910 izdal v slovensčini in angleščini knjižico z navodili, kako se doseže ameriško državljanstvo. V tej knjižici so bila vprašanja in odgovori, ki jih dobivajo prosilci za sprejem v državljanstvo v ameriških uradih. Po teh navodilih so se učili in pripravljali rojaki v neki dvorani in tudi v privatnih stanovanjih.

Rojake sta poučevala in jim tudi drugde pomagala s vso poštrevnostjo Mat Slana in Polhovoga gradca in Tone Celarec z Vrhnika. S pomočjo prvoga je dobilo državljanstvo kakih tisoč, s pomočjo drugega pa kakih 300 oseb. Svede takrat pogoj za državljanstvo še niso bili tako strogi, kakor so postali pozneje.

V začetku leta 1913 je bila sprejeta kija, naj se v slovenski naselbini v Waukeganu postavi narodni dom. V to svrhu je bilo ustanovljeno društvo, ki je nabralo za dom potrebna sredstva. Konec decembra 1918. je bila dovršena pomosna stavba narodnega doma. Poslopje je stalo preko 60.000 dolarjev. Ameriška Vrhnika ima poleg narodnega doma tudi stavbništvo in posojilno društvo, združeno prodajalno, narodno štitalnico ter več prostevnih in podpornih organizacij. Leseno šolsko zgradbo je leta 1927. nadomestilo moderno šolsko poslopje, v katerem je prostora za 8 razredov. V poslopiju je tudi dvorana za razne prireditve. Ameriška Vrhnika ima tudi to posebnost, da so rojaki naseljeni blizu skupaj. Slovenske hiše je prav lahko ločiti od drugih po lepo urejenih vrtovih. Na oknih so košati nageljni in drugo svetleje iz stare domovine, pred večino hiš pa rastejo slipe.

Rockefellerjeva zadnja stava

Sodišče je v New Yorku pregledalo oporočko pokojnega petrolejskega magnata Johna Rockefellerja. Šlo je za njeno pristnost. Sodišče je priznalo njeno poslednjo voljo in odredilo, naj se njegova zapuščina, ki znaša okrog pol milijarde dolarjev, razdeli med; njegovo vnukinjo markizo de Cuevas in Rockefellerjevimi ustanovami. Ob tej priliki je javnost tudi zvedela, da je ameriški Krez v zadnjih letih izgubil mnogo denarja.

Stavil je namreč s svojimi prijatelji, da bo ukažal sto let. Vse stave znašajo okrog milijon dolarjev. Starec je stavil še v zadnjih dneh svojega življenja in celo na dan svoje smrti se ni mogel odpovedati svoji strasti. Rekel je svojemu sobratu, da se počuti izredno dobro in da-l bi ga ne mlačo staviti za 200 dolarjev, da bo ukažal 100 let. Služabnik je moral to stavo svede sprejeti. Nekoliko ur pozneje pa je bil magnat mrtev.

Od plesalke do grofice

Na poročnem uradu v Kensingtonu se je poročila plesalka Alanova z bencimskim grofom Andrejem Nikolajem de Roblanti. Alanova se s svojim pravim imenom imenuje Alice Allenova in je hči nekoga Američana in neke Rusinje. Že zgodaj je pokazala veliko nadarjenost za ples. Posebno pozornost zbuja tudi s svojimi kostumi, dekoracijami in dragulji. Grof Roblanti spada med vrhove bencškega plesstva. Njegovi družini pripada med drugim palača Mosenjog, v kateri je svojočasno živel lord Byron.

Dr. Euwe poražen

Garmisch-Partenkirchen, 29. julija. 1. Na šahovskem turnirju četvorice je v 4. kolu Euwe v nadaljevanju premagal Ši mischa. Po dvodnevem odmoru se je nato turnir nadaljeval v Garmisch-Partenkirchenu. V 5. kolu je Bogoljubov gladko premagal svetovnega prvaka dr. Euweja. ki se je vračunal s napačno žrtvijo in se je moral v 23. potezi vdati. Šamisch je v 81. potezi prekinil z dr. Aljechinom v boljšem položaju.

Stanje po 6. kolu: Euwe 8 in pol. Bogoljubov 2 in pol, Aljechin 2 (1). Šamisch 1 (1).

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Zračni padec na Baltickem in Sredozemskem morju povzroča prliv zmerne hladnega in vlažnega zraka proti severni, zapadni in srednji Evropi, kjer se je zopet pooblašilo in kjer ponekod dežuje. Na Sredozemskem morju in na Balkanu prevladuje še jasno vreme. V Jugoslaviji prevladuje oblačno vreme v severnih in zapadnih krajih, v ostalih pa jasno. V zadnjih 24 urah je ponekod na severu deževalo. Toplota je nekoliko padla.

Zemunska: Delno oblačno vreme s nevihtami in ponekod s plohami. Toplota se bo nekoliko dvignila.

Dunajska: Jasno in toplo.

Velike japonske priprave za olimpijado v Tokiu

Japonci nameravajo prekositi v organizacijskem pogledu celo poslednjo olimpijado v Berlinu

Prihodnja XII. olimpijada bo l. 1940 v Tokiju. Japonci, ki so le z največjo težavo dobili od mednarodnega olimpijskega odbora pristanek za olimpijske tekme v svoji domovini, bodo podzveli vse, da se bodo pokazali vredni velikega zaupanja. Poročali smo že, da je njihova vlada dovolila milijonski kredit in da je tudi japonska javnost pripravljena prispevati svoj delež za čim popolnejšo organizacijo. Japonci upajo zaradi tega, da bodo prekosili celo berlinsko olimpijado, ki je po soglasni sodbi v organizaciji prekosila vse dosedanje.

Japonski pripravljalni odbor je že strumno na delu in je poslal po svojem propagandnem odseku v svet že prva poročila o pripravah. Središče olimpijskih prireditev bo igrišče svetišča Meiji, ki ga preurejajo v stadión za 100.000 gledalcev. Razen stadiona bo tu zgrajen tudi olimpijski plavalni bazen za 20.000 gledalcev. Vse ozemlje leži v mestnem središču in obsega 50 ha. Tu bodo lahkoatletске tekme, nogomet, konjske dirke in plavalne tekme. Tekališče v olimpijskem stadionu bo merilo točno 400 m in bo imelo ob glavni tribuni 140 m dolgo ravnico. Tekmovalci bodo prispeli na prostor po dveh podzemeljskih hodnikih, zgrajenih pod tribuno na južni strani. Plavalni bazen bo meril 50 m v dolžino in 23,30 m v širino ter bo imel prostora za 9 prog po 2,30 m. Poleg njega bo

bazen za skoke v obsegu 20 x 20 m. Tekme v waterpolu bodo v glavnem bazenu na posebno odmerjenem igrišču v velikosti 20 x 30 m. Bazenska voda bo imela stalno temperaturo 20 do 25 stopenj.

Tekme v basketballu, hokeju in podobnih sportih bodo v parku Šiba, ki je tudi v središču prestolnice. Le finalne tekme bodo v glavnem stadionu. Za sabljanje, telovadbo, rokoborbo in boks grade na Meiji posebne krite prostore, del teh tekem bo pa tudi v Surugadaju, 5 km daleč od glavnega stadiona. Za veslaške tekme je določena posebna proga v pokrajini Saitama v dolžini 2,5 km, širini 30 in globini 3 m. Za prevoz tekmovalcev bodo na razpolago 4 motorni čolni.

Izločilne konjske dirke bodo v Sedgaju, 10 km od glavnega stadiona, finale pa v stadionu. Središče jadralskih regat bo zunanje pristanišče Jokohame, v primeru razburkanega morja pa v notranjosti pristanišča. Za strelske tekme je pripravljen krasen prostor v središču Tokija. Tudi kolesarji bodo razpolagali s posebnim dirkališčem v Šibairi, predmestju Tokija. Dirkališče ni krog meri 500 m. Velodrom je urejen tudi za nočne tekme in sprejme lahko 10.000 gledalcev.

Maratoncem se ne obeta nič dobrega. Maratonska proga bo namreč vodila od stadiona do kraja Konagej ves čas po betonirani cesti, kar je za telo

silno utrudljivo, eno tolažbo bodo pa se imeli, cesta vodi v drevovedu, zasajenim s gostim drevjem, in je torej v vsem svojem obsegu v senci. Pri Konageju bo obrat in bodo tekli po isti progi nazaj. Za cestne kolesarske dirke je določena ista proga in torej ni pričakovati, da bodo imeli dirkači defekte zaradi razorane ceste.

Za umetniško olimpijado je določen muzej lepih umetnosti v Nenu. Glasbene točke bodo v konzervatoriju v parku Hibija.

Imenitno bo preskrbljeno za trening v olimpijski vasi. Na razpolago bo 20 prostorov za lahko atletiko, 10 plavalnih bazenov, 13 nogometnih igrišč, 8 za hokej, 10 za basketballe, 10 prostorov za boks, 10 dvoran za sabljanje in enako po 10 za telovadbo in rokoborbo. Olimpijsko vas grade v Kinuti na obzreju reke Tama, 10 km od glavnega stadiona. Ozemlje olimpijske vasi meri 325 ha. Vsaka država bo imela posebno leseno stavbo. Tekmovalcem bo na razpolago osebe za kuhinjo in za kopei. Upoštevana bo vsaka najmanjša posebnost zastopanih narodov, ki bodo lahko živeli tako, kakor so vajeni doma. Tudi v vseh ostalih vprašanjih hočejo Japonci zadovoljiti slehernega udeleženca. Vlada je dovolila največje ugodnosti glede carine, potnih listov, bančnih poslov in prost prevoz na Japonsko, na ozemlju Japonske pa na vseh prometnih sredstvih polovično ceno. Tudi za zabavo in razvedrilo bo poskrbljeno. Veliko pozornost so posvetili določitvi najnižjih cen za prehrano in stanovanja. Popolna dnevna oskrba s sobo bo stala za osebo 1 dolar in je vlada že sedaj razglasila, da bo najstrožje kaznovan vsakdo, ki bo zahteval več.

Domače vesti

Veliko gasilsko slavlje v Zagrebu bo od 14. do 17. avgusta ob 60. letnici ustanovitve hrvatske gasilske zajednice. Ta zajednica je bila ustanovljena leta 1877 na Hrvatsko, Slavonijo in Dalmacijo. Njen ustanovitelj je bil pokojni Gjurjo Deželič. Med slavnostjo bodo ustanovitelji Deželič odkrili spominsko ploščo. Slavnosti se bo udeležilo več tisoč gasilcev iz vse države ter mnogo predstavnikov gasilskih organizacij iz slovenskih in drugih evropskih držav. V dvorani Zagrebskega zbora bo 16. avgusta kongres jugoslovenskega gasilstva. Na kongresu bo stavljen predlog ustanovitve gasilske zveze držav Male antante. Istega dne bo tudi kongres veslovnega gasilstva. V torek 17. avgusta bodo kongresisti prirajali razne izlete z avtomobilom in z vlakom.

Spomenik žrtvam kakanjske katastrofe. V kratkem bo odkrit spomenik 130 rudarjem, ki so leta 1933 izgubili življenje pri strašni eksploziji metana v rudniku Kakanj. Spomenik je postavljen na grobu Mate Kneževiča, ki je bil predsednik podružnice zveze rudarjev v Kakanju. Kneževičev grob je osamljen. Spomenik bodo odkrili na slavnem načinu v teku meseca avgusta. Denarna sredstva za spomenik so zbrali rudarji sami, da počastijo spomin svojih tovarišev.

Arheološka najdba ob Savi. Posetnik Fran Marini iz Zgorice 44 pri Hrastniku nam piše: Pol ure od postaje Hrastnik v smeri proti St. Jurju smo našli pri poplavljanju pota kakih 50 kg težak kamen, ki je na eni strani obdelan in ima daljši latinški napis. Nekaj črk je dobro ohranjenih, nekaj pa bolj slabo. Kdor se zanima za starino lahko vidi kamen pri najditelju, in tudi prostor, kjer je bil kamen najden.

Veterinarski ambulanco bodo gradili v Ivanici gradu. Lani so v vasi Oborovu, ki je 30 km daleč od Ivanici grada, zgradili veterinarsko ambulanco, ki je prva v vsej državi. Ta važna ustanova je bila sgrajena in urejena po zaslugi prof. dr. Kesterja od veterinarske fakultete v Zagrebu, ki je iz Oborova doma. Prof. dr. Kester se je lotil naporenega dela, ko je prepotoval Bolgarijo in tam obiskal okrog 250 uspešno delujočih veterinarskih ambulanca. Ker ambulanca v Oborovu ni zadostovala potrebam velikega okolišja, hočejo zdaj urediti v Ivanici gradu še eno takšno ambulanco. Občina je dala brezplačno na razpolago zemljišče, kmetje so obljubili delati zastonj, banška uprava je določila svoj denarni prispevek, zagrebški higienski zavod pa je brezplačno napravil načrte ter bo gradbo in ureditev ambulance tudi nadzoroval.

Kako so stavkali natakarij v Orlivici. Pred dnevi so stopili v Orlivici v stavko vsi natakarij in ostali hotelski uslužbenci. Stavko, ki je zdaj že končana, je zanimivo opisal sodnik zagrebških »Novosti«. Vsi natakarij, sluge, kuharji in sobarice so se prelevili v — turiste. Njihova meta v hotelih pa so prevzeli lastniki s svojimi sorodniki od blizu in daleč. V gostilnicah pri pristanišču so imeli stavkajoči svoje taborniške baš kakor letoviščarji, ki veselo in spokojno uživajo svoje počitnice. Imeli so skupno kuhinjo, katero je vodil šef kuhinje najdoličnejšega hotela, katerega so leta in leta čislali največji gurmani Evrope. Lastniki hotelov so poklicali na pomoč svoje strice, tete, sestre, brate in kume, da bi nadomestili stavkajoče. Situacija je bila zelo napeta in čakalo se je, kdaj bo prvi popustil. Proletarji v različnih lokalih se je čudno izpremenilo. Tako se je kavarina »Corso« nekoga popoldneva do zadnjega prostora čka napolnila s samimi »novimi« gosti. To so bili stavkajoči. Obnašali so se mirno in dostojno, lahko bi bili za zgled mnogim turistom, a pili so samo — kisljo vodo. Po večerji so se vrnili in zasedli spet vse prostore. Lastnik je obupal. Polico je klical na pomoč za intervencijo pa ni bilo nobenega povoda in novi gostje so do zaključka pili kisljo vodo. Lastnik kavarne je imel pri takih gostih zvečer več tisočakov izgube in premislil se je. Pridužil se je onj skuptni delodajalec, ki je podpisala kolektivno pogodbo, in se tako rešil najmirnejših gostov, ki jih je kdaj videl. Take mirne goste so dobivali še drugi lokalni in to je močno pripomoglo k zaključku stavke.

Obiščite

VI. mariborski teden

od 31. julija do 8. avgusta 1937.

50% popusta na železnih od 29. julija do 10. avgusta 1937.)

VELIKA GOSPODARSKA IN KULTURNA REVUIJA I

Industrija — Tekstil — Obrt — Trgovina — Kmetijska razstava — Prva fitopatološka razstava — Poljska vin — Zgodovina — Umetnost — Grafična razstava — Tujski promet — Modna revija — Akvarijska — Kuncerejska — Golobarska razstava — Razstava malih živali — Kongresi — Koncerti — Gledališke predstave na prostem — Sport — Veselični park na razstavišču.

MARIBORSKI OTOK, NAJLEPŠE KOPALICE V JUGOSLAVIJI, ZELENKO, ROMANTICNO POHORJE, GOSTOLJUBNI, LEPI MARIBOR, VAS VABIJO!

M. U. Dr. France Virant
bivši asistent dermatol. in infeko. odd.
se je preselil
NA GOSPODARSKO CESTO 13/L
(K O L I Z E J)
Ordinira od 12. do 3.

Gele plahte kože se vam lupijo na hrbtu pe solnčenju. — Uporabljajte **TSEHAMBIA PII**, pa si te prihranite. **Drogerija Gregorič dr. s e. s. Ljubljana, Prešerova ul. 5.**

„Lasta“???

Program VI. Mariborskega tedna. Kakor vsako leto, je tudi za letošnji »Mariborski teden« izšel lep ilustriran program, ki vsebuje vse razstave, kulturne, sportske in druge prireditve, ki bodo v okviru letošnjega »Mariborskega tedna«. Program se bo brezplačno pri vseh »Putnikih« poslovalnicah v tuzemstvu ter v vseh večjih potovalnih pisarnah in naših konzularnih in diplomatskih zastopstvih v inozemstvu. Naroči se ga pa lahko tudi direktno pri upravi »Mariborskega tedna«, Maribor, Aleksandrova c. 35. »Putnik«.

Slovenska scena gostuje: 1. avgusta v Zagorju, 2. v Krškem; 3. v Laškem, 4. na Vranskem, 5. v Soštanju, 6. pa v Slovenski Bistrici.

Belokrajinski planinski dan na Mlavi gori nad Semetom priredi v nedeljo 1. avgusta podružnica SPD v Crnomlju. Začetek bo okoli 11. dopoldne. Na sporedu so nastopi belokrajinskih pevskih zborov in skupine narodnih noš z belokrajinskimi pleši. Iz Ljubljane in vse Dolenjske je dobra zveza z jutranjim izletniškim vlakom do postaje Semič, odkoder je do vrha Mirne gore dve uri pešhoje.

Bodoče matere morajo skrbeti, da se izognejo vsaki lenivosti prebivali, posebno zapeljivosti, za uporabo naravnega »Franz-Josefove« grenčice. — »Franz-Josefova« voda se lahko pije in deluje v kratkem času brez neprijetnih pojavov.

Tujski promet Svetinje — Jeruzalem. Pred dobrim letom se je začela graditi neobhodno potrebna cesta Svetinje — Jeruzalem. Vedno so prihajali gor tujci ter se je vsak čudil, da se do danes ni prave ceste od nobene strani do znamenite Jeruzalema, kjer rase tista zlahka kapljica, ki jo poznajo tudi onstran naših mej. Tudi letos prihajajo tujci in sicer že z avtomobili in motocikli, čeprav se ni ceste dozajena. Še pred dnevi so bili tu avtomobilisti iz Avstrije, ki se niso mogli načuditi prepepu razgledu na vse strani. Kakor od Jeruzalema tako tudi od Svetinje se vidi na vse strani, čez meje v Avstrijo, znameniti Schonengel in pri čistem vremenu celo Semmering. Nadlajše se vidi prekrasna prekmurska ravnina, čez mejo pa na Madžarsko tja do Blatnega jezera. Samo pri nas je premalo zanimanja za tujski promet med domačini. Vsak se tudi čudi, če pride mimo Svetinje proti Jeruzalemu, da mora težje nazaj, ker ni pri Svetinjah nobene gostilne. Sicer je znani trgovec Rizman Stanko zaposlil za koncesijo, pa se je nekaterim gospodom zdelo nepotrebno, da bi se izletnikom postreglo tudi s kakšnim okrepčilom. Upajmo, da bo enkrat bolje. Izletnik.

Obnova železniškega prometa na progi Prokuplje—Kursulija. Med nedavnimi nevihtami so hudourniki razorali železniško progno Prokuplje—Kursulija in je moral promet na njej počivati polnih 8 dni. Zdaj so progno spet uredili in promet je obnovljen. Prvi vlak je v Kursulijo prispel še s precejšnjo zamudo.

Zgodba o podstrešnem tatu in brezdomcu

Značilna kriminalna kariera iz naših dni

Ljubljana, 29. julija. Praznosta pasjih dni je menda zajela tudi poslovanje kriminalnega oddelka naše policijske uprave in razen najskromnejšega drobiža reporter ne pride do nobene snovi, ki bi jo lahko staval široki krogi v pouk in zabavo. Razen najskromnejšega drobiža, smo rekli, toda za človeka, ki ima smisel za moralno in socialno analizo, utegne biti vsak neznamen dogodek dovolj, da izlušči iz njega smiselno jedro in ga vzame za primer človeškega dejanja in nehanja, kakršno bodi ali kakršno ne sme biti. Tako se nam zdijo omembe vredna tudi aretacija bednega, majhnega podstrešnega tatu, bivšega delavca, brezdomca Avgusta Sotoška, ki je prišel večerjati zjutraj — najbrž še sam ne ve, katerokrat — po kratkem presledku spet policijskim organom v roke.

Neki stanovalec hiše št. 16. v Kalanovi ulici je večerjaj okrog 8. opazil, kako je mlad, neznan človek stopil čez vežni prag in krenil po stopnicah navzgor. A namesto da bi se ustavil pred kakšnim stanovanjem, je šel tujec naravnost proti podstrešnim vratom. Stanovalec je opozoril hišnega gospodarja Antona Rupnika na nezadovoljno vedenje in Rupnik je z ženo takoj pohitel na podstrešje. Ko sta odprla, je neznanec naglo planil na stopnišče in pobegnil, za njim pa je na podstrešju ostal cel majhen kup razne garderobe, ki si jo je bil pripravil za plen. Begunca je opazil dimnikarski mojster Ivan Kernc, ki stanuje v isti hiši, in je brž stekel za njim. Ko ga je v Linhartovi ulici dohitel, pa se mu je neznanec postavil po robu, privlekel nož iz žepa, ga sunil v desno roko in zbežal dalje proti Sv. Križu. Kernc, ki begunca ni hotel izpustiti izpred oči, se je nato pridružil še čevljarji mojster Ivan Markovič

Kraški teran — najboljši kraški prhut pri „Levu“

Hude telme zagrabiških tihotapcev in mitničarjev. Tihotapstvo na škodo zagrebškega trošarinskega urada je zavzelo neverjeten razmah. Med tihotapci so pravi sportniki, profesionalci, ki se bolj vesele uspehov svojih trikov, kakor pa prahrnanje trošarin. Mitničarji pravijo, da jih bo naporna služba ugonobila, a da je najhujše to, ko morajo v izmajljivosti tekmovali s tihotapci. Ome »kumeke« in »kumli« ce, ki tihotapci barile vina in žganja, poznajo že od daleč, znani so jim tudi stoteri tihotapski trikovi, a najbolj jih jezi onj tihotapjenje, kateremu ni mogoče priti do živca, ker mitničar pač nima sto rok in sto oči, da bi istočasno na vse strani oprezal in prestrezal. Lahko je sumljivo, ni debeluh in do ušes zamotanimi znanimi, ki se vozijo v »špitale«. Mitničar takoj ve, kje je treba potipati, da naleti na razne posode vina in žganja. Hudo pa je z onimi tihotapci, ki prevažajo meso in vino z vlakom, ki se imenuje »zece«. Ob proggi so postavljeni na odredjenih mestih pomočniki tihotapcev. Tihotapci vržejo skozi okeo meso in pomočnik ga mirno odnese v mesto. Iz »zece« se elegantno kotirajo tudi avtomobilske pnevmatike, polne vina in žganja. Zaklana teleta prav, važajo tudi z vozovi za »šoder« in podšodrom. Seveda to ni higienično, a tihota,

Dne 28. februarja lani je bil prvokrat aretiran zaradi suma, da je nekemu tovarišu ukradel obleko. Ze dolgo je bil brez dela, pa je živel nekaj dni na precej prešeren način. Ze to je bilo skoraj dovolj dokaza, da je kradel. Takrat je šel prvič skozi policijske in sodne zapore, a ko je bil župniščev, so ga z odgonom poslali v domačo občino. Ze čez nekaj dni pa se je vrnil v Ljubljano. Vnovič je je zajela policija in vnovič odgnala domov, a Sotošek je bil neizprosnješi in je z merom iznova prihajal nazaj. Tako se je polagoma vrstilo v veliko družno izobčencev in izgnancev, ki trmasto vztrajajo na pravici do svojeje domovinstva na ljubljanskih trotoarjih menda prav zato, ker jim je črka zakona to pravico odrekla. Lani pred Božičem je po kratkem obisku na domačem Stajerskem spet prišel v Ljubljano. Kakor je pozneje pripovedoval na policiji, se je bil odločil, da božične praznike prebije v hiši nekoga uglednega posestnika na Dolenjskem, ki mu je bil svoj čas del na kirurškem oddelku svojo kri. Pripovedoval je, da se je dobro imel tri dni, samo jedel je dobre reči, pil in spal. A ko je policija po orožniških vprašalca, kako je bilo s to rečjo, je posestnik dejal, da je bil reeda v bolnišnici in je dobil kri, ampak da »osebe, ki mu je dala kri, ne pozna in je nikoli ni videl.« Tako je pač urejen ta svet: kri dobiš in človeku ti ni treba niti pogledati v obraz. Tako je Sotošku spodletel slabi in je spet sedel.

Agentje kriminalnega oddelka so fanta poiskali in na policiji so mu temeljito izprašali vest za vsake vrste brezpomembne reči: odkod hubertus, odkod klobuk, kako je bilo tisto s perzijsko preprogo. Hubertus je dejal, da je pošteno kupil s pristenim denarjem pod roko. Toda takrat so že zdavnej vrbaci čvkalni na strelji, da se Sotošku nobena kronica, ki jo pribračaj na vratih, ne segreje pod palec. In klobuk? Zamenjal ga je z nekim zidarskim delavcem za svojega starega, samo za liter vina v neki dalmatinski krčmi v Šiški je doplačal. A perzijska preproga? Za osem kovancev je kupil od bosanskega krošnjarja v točlnici pri Mikliču. Na stečaj je Bosanec odpiral svoj kovčeg, da so mu še natakarije gledale čez ramo, le kar pokličite jih za pričo. Toda natakarije so povedale, da Sotošek v njihovi točlnici še svoj živ dan ni kupoval perzijskih preprog.

Posedel je malo za zapah, potem so ga pa spet poslali domov. Uzlajen nad tolikšnim pomankanjem takta, ki ga je doživel v Ljubljani, se je takrat odločil rajši za kraje bolj oddaljene periferije. A že tamle po Svečnici ga je komandir domžalske orožniške postaje narednik Skok dobil v roko. Sotošek je takrat nosil s seboj celo garnituro vlomilskega orodja. Iz Domžal so ga poslali v zapore okrajnega sodišča v Kamniku. Jasno je bilo, da je imel Sotošek najboljšo nameno, da vlomi, kadar koli se mu ponudi prilika, a noneganje uspeha še ni imel za sabo in vrata v svobodo so se mu odprla že po nekaj dneh. Sredi februarja je bilo dvakrat zapored vlomljenje v podstrešje nekje na Celovški cesti. Pri prvem vlamu je neznan razbojnik odnesel s seboj za poltretji tisočak obleke in drugega blaga. Kdo bi utegnil biti? Kdo drug kakor Avgust Sotošek. »Aretirali so ga in priče so potrdile, da je v kritičnih dneh res hodil tam okrog. Nekaj denarja so našli pri njem, Sotošek ni vedel gors-

dati, odkod. Ko so ga vprašali, kje je zadnji večer spal, Sotošek ni vedel odgovora. A vnovič je zatrl svoj nedolžnost, na dlan je bilo, da se ukvarja z najplemenitejšimi življenjskimi načrti. Komaj je prišel iz kamniških zaporov, jo je zavrnil naravnost v bolnišnico in vprašal, ali jim je treba še kaj krvi. Dejali so, da nič, in je šel. Potem je stopil na francoski in na španski konzulat in vprašal, kako bi človek prišel v Francijo ali v Španijo. Mimogrede se je oglašil še pri bežigrjskem župniku, ki ima dobre zveze z inozemstvom, a tudi tam ni bilo za Sotoška nobene poti. A kar je bilo še najhujše — na policiji mu niti verjeti niso, da res namerava čez mejo. Po konzulatih in župniščih, so dejali, je hodil samo zato, da bi si ogledal, ali se da kaj suniti.

A da s Francijo in Španijo Avgust Sotošek resda ni imel prav čistih namenov, nam izpričuje primer, kako je sredi maja nekoga tovariša, namenjenega v francoske rudnike, spremljal na kolodvor. Nekje na Dolenjski cesti sta zavila v krčmo, in medtem ko je Sotošek z risjim očesom strmlel v debelo listnico, kadar jo je tovariš privlekel iz žepa, je mož, ki je odhajal, vse preveč lahkomišlno gledal v kozarec. Nazadnje je od vina utrujen zaspal. Takrat mu je Sotošek na tihem segel pod suknjič in 400 francoskih frankov predejal v svoj žep. Podvil se je do najbližjega telefona in vprašal je menjalnik, koliko notira frank. A še preden je dobil odgovor, so bili že policaji: za njim in namesto malo skromnega užitka, ki ga je naklepal v svojem trepetajočem srcu, je bil spet njegov delež arest. Tako gre Avgust Sotošek akoczi to prokleto življenje, ki je zloženo iz ene same temne senice in ene same dvomljive luči: iz malo sladkogrenke tatinske svobode, za katero sta zmerom policaji in žandar in iz teme, ki se zbira pod oboki kazni-

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

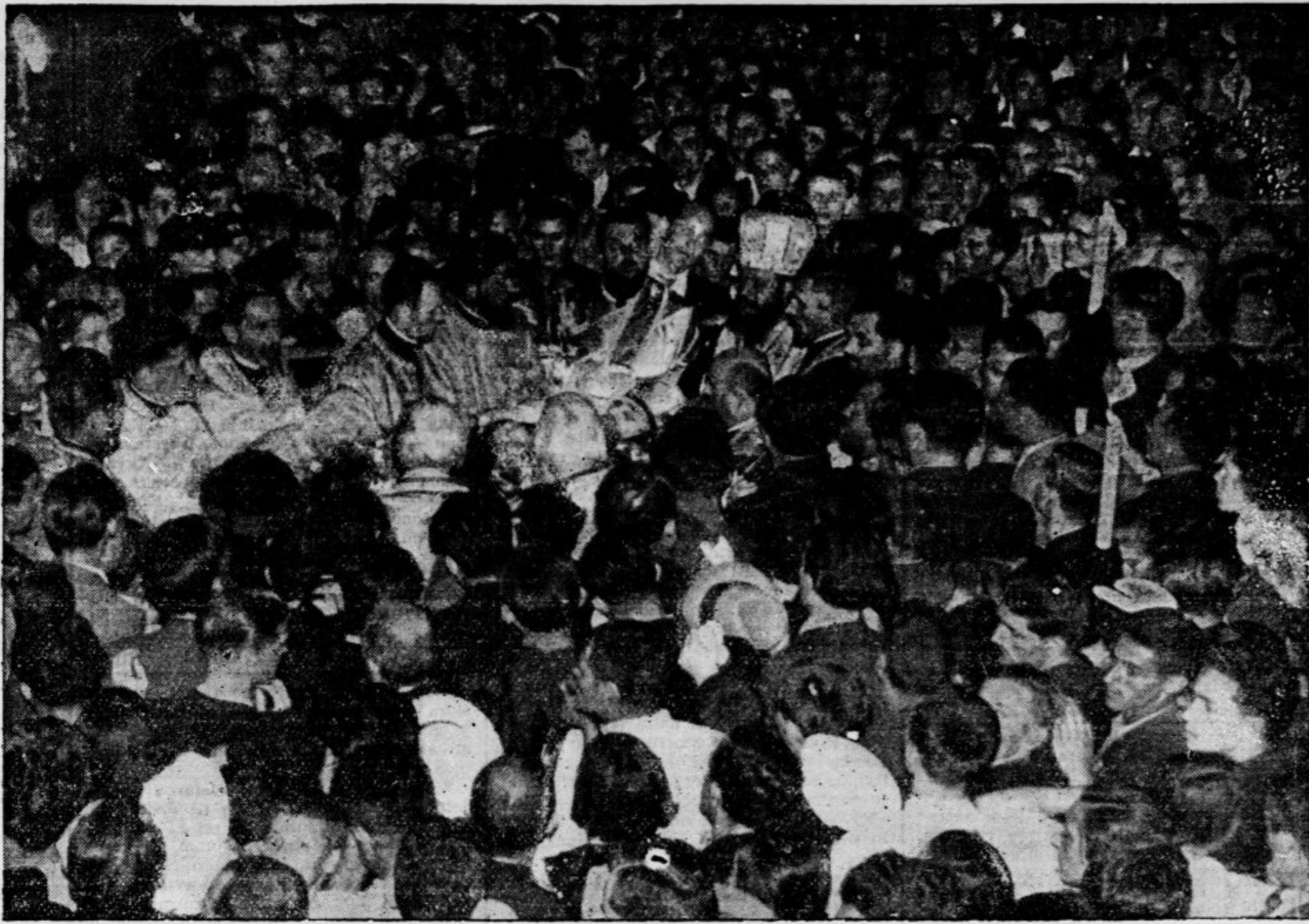
Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila malo prej ušla iz za zameženih oken ljubljanske jetnišnice in iz Novega Sada sta poiskala zveze s njim, da ga povprašata, kako je kaj enak čist

Pa takrat ni šlo za kri. Šlo je za lep nov hubertus, za nov klobuk, za nekakšno perzijsko preprogo in za druge reči. Policiji so dobri Sotoškovi prijatelji prinesli na nos, da je pravkar prejel neko sumljivo dopisnico iz Novega Sada. Dva sloveča vlomilca, France Breakvar in Josip Soklič, sta bila

Episkop Benjamin in patriarhovi sorodniki ob krsti — Množica se poslavlja od patriarha Varnave v Saborni cerkvi

Naše Sokolice v Franciji

„Poilu d'Orient“ sprejema in gosti naše telovadke Vseposvod so deležne izredne pozornosti

V dneh od 16. do 19. julija so imele francoske telovadke svoj XVIII. zlet v Clermont Ferrandu. Povabile so našo sokolsko zvezo, da bi se udeležila te slavnosti. Zveza SKJ je sklenila poslati tja vrsto najboljših telovadk, ki je lani z uspehom tekmovala v Berlinu.

Dne 10. julija se je odpeljala vrsta osmih telovadk z vodnico preko Avstrije in Švice najprej v Pariz, kjer so si v treh dneh ogledale glavne znamenitosti ter svetovno razstavo. Tu se je pripetila vrsta majhna nezgoda. Čeprav je vodnica ponovno opozarjala, da mora vsaka članica nositi s seboj na listku napisan naslov bivališča, da najde v primeru, da se v gneči izgubi, domov, se je izgubila Dragana iz Beograda in seveda ni imela listka in je tudi policija ni mogla spraviti domov. Vodnica je sicer takoj javila policiji, a ta večer (francoski narodni praznik) se je izgubilo okrog 200 otrok. Drugo dopoldne je naša vodnica izgubljeno in vso poplašeno Dragano na jugoslovenskem konzulatu.

V Clermont-Ferrandu je članice nad vse častno sprejelo društvo „Poilu d'Orient“,

stari solunski bojevniki, ki so že večkrat po vojni obiskali Jugoslavijo in so hoteli zdaj vračati gostoljubnost. Vsak trenutek, ko naše članice niso nastopale, so bile gostje bojevnikov, ki so skrbeli zanje in jih vabili na izlete. Takoj po prihodu so jim servirali v domačem klubu šampanjec in pe-civo. Dalje so jih povabili v kazino zdravilišča Royat. Ko so se naše članice pojavile v dvoranah, na željo bojevnikov v narodnih

Vodnica Šepova in tekmovalke Djordjevićeva, Pustiškova, Rupnikova, Keržanova, Veršćeva, Radivojevićeva, Hribarjeva, Rajkovićeva in Gorupenkova

nošah, je vse navzoče občinstvo začelo ploskati, z odra so pojasnili njihov prihod, godba je zaigrala jugoslovensko himno, sledili so vzkliki Jugoslaviji in Franciji. Navzoča je bila tudi urednica dnevnika „L'Avenir“, stara inteligentna dama, ki je še posebno pozdravila Jugoslovenke in napisala drugi dan nad vse simpatičen članek o njih. Predsednik „Poilu d'Orient“ se je silno trudil, da ustreže članicam in jih zabava v prostem času. Peljal jih je s se enim gospodom na izlet do lepega jezera, zadnji dan pa je priredil banket na letališču. Pred banketom so piloti povedli članice na kratke polet nad mestom, kar je članice silno navdušilo. Pri banketu je govoril predsednik gospod

David in je omenil, kako so se člani bojevali v Srbiji, kako so potem ponovno obiskali Jugoslavijo in bili vedno tako krasno sprejeti. Nato je govoril gospod Sardier, predsednik Aerokluba. V imenu Jugoslovenk se je zahvalila vodnica, rekoč: Jugoslavija ne bo nikoli pozabila pomoči, ki jo so ji nudili Francozi. Zahvalila se je za izredno gostoljubnost in prijaznost, ki je bila deležna jugoslovenska vrsta. Povabila je navzoče, naj čimprej zopet obiščejo Jugoslavijo, da bo tako znova utrjeno prijateljstvo med obema državama. Sledile so dolgotrajne ovacije Franciji, Jugoslaviji in „Poilu d'Orient“.

Docent dr. Oskar Reya:

Tako nastane toča

V ponedeljek (26. julija) smo zopet doživeli strašno vremensko katastrofo, viharno nevihto s točo, ki je po naših krajih neusmiljeno poklestila poljske pridelke in sadno drevje. Vsa nastala škoda znaša nad deset milijonov dinarjev. Marsikdo, ki tako nevihto preživlja, se vpraša, kako pride do tvorbe ledenih zrn, ki so včasih velika nič manj kakor kurja jajca.

Zrna toče so ledena in ker je led zmrznjena voda, se moramo nujno vprašati, kako pride voda v zrak in do njene poledenitve. Zrak stalno vsebuje vodo v obliki nevidnih vodnih hlapov. Prav za prav ne vsebuje hlapov, temveč so ti del zraka, sodelujejo pri celotnem zračnem pritisku. Saj vemo, da je zrak sestavljen več plinov, predvsem dušika in kisika. Sodelovanje vodnih hlapov v sestavljanju zraka je malenkostno. Saj v najboljšem primeru doseže njih udeležba komaj 1-2%. In vendar imajo vodni hlapi v vremenu eno najvažnejših vlog.

Vodni hlapi prihajajo med zrak po izhlapevanju z vlažne zemlje, predvsem pa z morske površine. Čim toplejši je zrak, tem več hlapov more sprejeti. Množico vodnih hlapov v zraku izražamo na isti način kakor zračni pritisk v milimetrih. Če znaša n. pr. pritisk hlapov 10 mm in celotni zračni pritisk 760 mm, tedaj odpade od tega pritiska na vodne hlape 10 mm. Vodne hlape pa lahko izražamo tudi z njihovo težo v gramih v enem kubnem metru zraka. Slučajno se število pritiska vodnih hlapov v milimetrih približno ujema s številom gramov v 1 kubnem metru. Če znaša torej njihov pritisk 10 mm, lahko mirne duše rečemo, da vsebuje vsak kubi-

ni meter zraka 10 g vode v obliki hlapov. Množina vode v zraku se spreminja, podnevi je je več, ponoči manj, poleti več, pozimi manj, v ekvatorialnih krajih več, v polarnih manj. V splošnem lahko rečemo, da je vode v toplem zraku več, v hladnem manj. Absolutno suh ni zrak nikjer. V prav mrzlih pokrajnih vsebuje vsaj nekaj desetink gramov, v vlažno toplih ekvatorialnih krajih pa more doseči do 30 g, kar je že zelo mnogo. 1 kub. meter suhega zraka tehtja 1300 gr.

V naših krajih dosežejo vodni hlapi največ težo do 20 g. To se dogaja navadno v toplih poletnih dnevih. Da nam bo jasno, koliko vode je to, izračunajmo, koliko je je v navadni sobi z dimenzijami 5 x 5 x 4 = 100 kubičnih metrov. 100 x 20 = 2000 g ali 2 litra vode. Če si mislimo to vodo zmrznjeno in spremenjeno v ledena zrna in če tehtja eno zrno s premerom 1 cm 3 g, tedaj bi samo voda iz ene sobe dala skoraj 700 ledenih zrn.

Naši skavti so odpotovali na Holandsko

Udeležijo se V. svetovnega skavtskega tabora

Ljubljana, 29. julija. V torek zvečer je z brzovlakom, ki odhaja ob 20.48 proti Jesenicam, odpotovala iz Ljubljane preko Avstrije, Nemčije na Holandsko jugoslovenska delegacija skavtov, da se udeležijo V. svetovnega jamboreeja (skavtskega kongresa-tabora). Skavti iz vse Jugoslavije, ki se udeležijo te vsenarodne skavtske prireditve, so se zbrali v Ljubljani že v nedeljo 25. t. m. Nato so se podali na dvodnevni poizkusni tabor v Medno in se po temeljitih vežbah vrnili v Ljubljano, odkoder so se odpeljali na mednarodno skavtsko prireditev. Delegacija šteje 24 članov, od katerih je 10 Ljubljančanov. Pripomniti moramo, da so v nasprotju z drugimi državami odšli naši skavti brez kakršnekoli podpore od strani oblasti, vendar bodo kljub temu lahko s svojo discipliniranostjo častno zastopali svojo domovino. Istotako so morali brez vsake podpore oditi na prejšnji jamboree v Gödöllö na Madžarsko (1933), kjer so se jugoslovenski skavti odklikovali po svoji disciplini in po skromnih sotorih. Na kolodvoru je skavtom godba 40. pehotnega polka Triglavskega zaigrala koračnico. Ko so se skavti v svojih novih, popolnoma enakih uniformah, postrojili na

peronu, je pregledal četo divizionar, g. general Tončić ter jih pozdravil z »Budite spremni, nakar je gromko odjeknil odziv »Uvek spremni!« Ko se je že vlak premikal, je med sviranjem godbe občinstvo, ki se ga je precej nabralo na peronu, pristržno vzklikalo našim skavtom v želji, da bodo tudi to pot, kakor vedno, častno zastopali barve Jugoslavije. Njihova pot je precej dolga, ker si bodo nazaj grede ogledali tudi svetovno razstavo, vendar bodo prispeli po skrbnim vodstvom g. inž. Mitje Šviglja sigurno prav tako razpoloženi nazaj v svojo domovino, zavedajoč se, da so spet s svojimi skromnimi močmi pripomogli k temu, da se je nad 30 tisoč skavtov na jamboreju seznanilo s predstavniki jugoslovenske skavtske zveze.

Docent dr. Oskar Reya:

Tako nastane toča

V ponedeljek (26. julija) smo zopet doživeli strašno vremensko katastrofo, viharno nevihto s točo, ki je po naših krajih neusmiljeno poklestila poljske pridelke in sadno drevje. Vsa nastala škoda znaša nad deset milijonov dinarjev. Marsikdo, ki tako nevihto preživlja, se vpraša, kako pride do tvorbe ledenih zrn, ki so včasih velika nič manj kakor kurja jajca.

Zrna toče so ledena in ker je led zmrznjena voda, se moramo nujno vprašati, kako pride voda v zrak in do njene poledenitve. Zrak stalno vsebuje vodo v obliki nevidnih vodnih hlapov. Prav za prav ne vsebuje hlapov, temveč so ti del zraka, sodelujejo pri celotnem zračnem pritisku. Saj vemo, da je zrak sestavljen več plinov, predvsem dušika in kisika. Sodelovanje vodnih hlapov v sestavljanju zraka je malenkostno. Saj v najboljšem primeru doseže njih udeležba komaj 1-2%. In vendar imajo vodni hlapi v vremenu eno najvažnejših vlog.

Vodni hlapi prihajajo med zrak po izhlapevanju z vlažne zemlje, predvsem pa z morske površine. Čim toplejši je zrak, tem več hlapov more sprejeti. Množico vodnih hlapov v zraku izražamo na isti način kakor zračni pritisk v milimetrih. Če znaša n. pr. pritisk hlapov 10 mm in celotni zračni pritisk 760 mm, tedaj odpade od tega pritiska na vodne hlape 10 mm. Vodne hlape pa lahko izražamo tudi z njihovo težo v gramih v enem kubnem metru zraka. Slučajno se število pritiska vodnih hlapov v milimetrih približno ujema s številom gramov v 1 kubnem metru. Če znaša torej njihov pritisk 10 mm, lahko mirne duše rečemo, da vsebuje vsak kubi-

Docent dr. Oskar Reya:

Tako nastane toča

V ponedeljek (26. julija) smo zopet doživeli strašno vremensko katastrofo, viharno nevihto s točo, ki je po naših krajih neusmiljeno poklestila poljske pridelke in sadno drevje. Vsa nastala škoda znaša nad deset milijonov dinarjev. Marsikdo, ki tako nevihto preživlja, se vpraša, kako pride do tvorbe ledenih zrn, ki so včasih velika nič manj kakor kurja jajca.

Zrna toče so ledena in ker je led zmrznjena voda, se moramo nujno vprašati, kako pride voda v zrak in do njene poledenitve. Zrak stalno vsebuje vodo v obliki nevidnih vodnih hlapov. Prav za prav ne vsebuje hlapov, temveč so ti del zraka, sodelujejo pri celotnem zračnem pritisku. Saj vemo, da je zrak sestavljen več plinov, predvsem dušika in kisika. Sodelovanje vodnih hlapov v sestavljanju zraka je malenkostno. Saj v najboljšem primeru doseže njih udeležba komaj 1-2%. In vendar imajo vodni hlapi v vremenu eno najvažnejših vlog.

Vodni hlapi prihajajo med zrak po izhlapevanju z vlažne zemlje, predvsem pa z morske površine. Čim toplejši je zrak, tem več hlapov more sprejeti. Množico vodnih hlapov v zraku izražamo na isti način kakor zračni pritisk v milimetrih. Če znaša n. pr. pritisk hlapov 10 mm in celotni zračni pritisk 760 mm, tedaj odpade od tega pritiska na vodne hlape 10 mm. Vodne hlape pa lahko izražamo tudi z njihovo težo v gramih v enem kubnem metru zraka. Slučajno se število pritiska vodnih hlapov v milimetrih približno ujema s številom gramov v 1 kubnem metru. Če znaša torej njihov pritisk 10 mm, lahko mirne duše rečemo, da vsebuje vsak kubi-

Zrna toče, padle v Richmondu na Angliškem dne 8. julija 1893. V resnici so bila štirikrat debelejša kakor na pričujoči sliki.

nimi hlapi nasičen. Če je zrak še nenasičen, če ima manj vode, kakor bi jo lahko imel in če se ohlaja, tedaj se vedno bolj približuje nasičenosti ali rosišču. Ko doseže temperaturo nasičenosti, se pričnejo hlapi zgoščevati v majhne vodne kapljice pri tleh megle, v višinah pa oblaki. Če se zrak še bolj ohlaja, je zgoščevanje še jače in se kapljice združujejo v večje kapljice, ki padejo naposled kot dež na tla.

Docent dr. Oskar Reya:

Tako nastane toča

V ponedeljek (26. julija) smo zopet doživeli strašno vremensko katastrofo, viharno nevihto s točo, ki je po naših krajih neusmiljeno poklestila poljske pridelke in sadno drevje. Vsa nastala škoda znaša nad deset milijonov dinarjev. Marsikdo, ki tako nevihto preživlja, se vpraša, kako pride do tvorbe ledenih zrn, ki so včasih velika nič manj kakor kurja jajca.

Zrna toče so ledena in ker je led zmrznjena voda, se moramo nujno vprašati, kako pride voda v zrak in do njene poledenitve. Zrak stalno vsebuje vodo v obliki nevidnih vodnih hlapov. Prav za prav ne vsebuje hlapov, temveč so ti del zraka, sodelujejo pri celotnem zračnem pritisku. Saj vemo, da je zrak sestavljen več plinov, predvsem dušika in kisika. Sodelovanje vodnih hlapov v sestavljanju zraka je malenkostno. Saj v najboljšem primeru doseže njih udeležba komaj 1-2%. In vendar imajo vodni hlapi v vremenu eno najvažnejših vlog.

Vodni hlapi prihajajo med zrak po izhlapevanju z vlažne zemlje, predvsem pa z morske površine. Čim toplejši je zrak, tem več hlapov more sprejeti. Množico vodnih hlapov v zraku izražamo na isti način kakor zračni pritisk v milimetrih. Če znaša n. pr. pritisk hlapov 10 mm in celotni zračni pritisk 760 mm, tedaj odpade od tega pritiska na vodne hlape 10 mm. Vodne hlape pa lahko izražamo tudi z njihovo težo v gramih v enem kubnem metru zraka. Slučajno se število pritiska vodnih hlapov v milimetrih približno ujema s številom gramov v 1 kubnem metru. Če znaša torej njihov pritisk 10 mm, lahko mirne duše rečemo, da vsebuje vsak kubi-

ni meter zraka 10 g vode v obliki hlapov. Množina vode v zraku se spreminja, podnevi je je več, ponoči manj, poleti več, pozimi manj, v ekvatorialnih krajih več, v polarnih manj. V splošnem lahko rečemo, da je vode v toplem zraku več, v hladnem manj. Absolutno suh ni zrak nikjer. V prav mrzlih pokrajnih vsebuje vsaj nekaj desetink gramov, v vlažno toplih ekvatorialnih krajih pa more doseči do 30 g, kar je že zelo mnogo. 1 kub. meter suhega zraka tehtja 1300 gr.

Gospodarstvo

Vsebina trgovinskega sporazuma z Italijo

Poročali smo že o rezultatih prvega sestanka italijansko-jugoslovenskega stalnega gospodarskega odbora, ki je bil zaključen v začetku junija. Italija nam je odobrila znatno povečanje dosedanjih kontingentov za izvoz živine, lesa in ostalih proizvodov. Vrednost kontingentov znaša na leto 307 milijonov litr, to je okrog 800 milijonov Din. Novi kontingenti so za 69,5% večji nego kontingenti, ki nam jih je Italija odobrila v lanskem septembrskem sporazumu. Če bomo izkoristili vse te kontingente, bo naš izvoz v Italijo zopet dosegel on obseg, kakor leta 1934, ko je znašal naš izvoz v Italijo 798 milijonov Din, medtem ko smo v letu 1935, izvozili v Italijo le za 652 milijonov Din blaga, lani pa zaradi sankcij le za 137 milijonov. Od skupnega letnega kontingenta 307 milijonov litr odpade 28,3% na živinske proizvode, 42,5% na les (34,3% na les za Italijo in 8,2% na les za italijanske kolonije), 25,5% odpade na ostale kontingentirane kontingente in 3,7% na ostalo blago. Odstotek izvoza lesa v okviru skupnega izvoza v Italijo bo torej manjši, kakor prej, ko je znašal preko 60%.

Na osnovi načel, postavljenih v gospodarskem sporazumu od 25. marca t. l., nam je Italija odobrila tudi posebne preferenče, ki sta jih doslej uživali samo Avstrija in Madžarska po rimskem protokolu. Tako bo Jugoslavija uživala vse one olajšave, ki jih sodaj uživata obe omenjeni državi. Vrednost teh olajšav, ki se nanašajo na večje število predmetov, znaša 30 milijonov Din letno, kar predstavlja glede na približno vrednost izvoznih predmetov,

na katere se nanašajo olajšave, povprečno 6,5% od vrednosti proizvodov, v nekaterih primerih pa znašajo preferenčne olajšave tudi 10% vrednosti proizvodov.

Naša delegacija je med drugim pristala na to, da dobi Italija od nas 2500 vagonov pšenice in 3000 vagonov koruze proti plačilu v kliringu. Pristala je tudi na znižanje nekaterih carinskih postavk v naši uvozni carinski tarifi, predvsem na znižanje uvozne carine za odpadke od umetne svile.

Kakor pa smo že poročali obstoja predvsem vprašanje, ali nam bo mogoče izkoristiti vse kontingente, kajti naš bodoči izvoz v Italijo bo odvisen od našega uvoza iz Italije. Postavljeno je namreč načelo, da se morata izvoz in uvoz docela izravnati (→ prejšnjem plačilnem sporazumu nam je Italija plačala 15% izvoza v devizah). Klirinski saldo ne bo smel presežati v korist ene ali druge države 20 milijonov litr. Če bi prekoračil to mejo, bosta morala naša Narodna banka in italijanski kompenzacijski zavod sporazumno napraviti korake, da se saldo zmanjša izpod 20 milijonov litr.

Po najnovejših vesteh iz Beograda se v Zavedu za pospeševanje zunanje trgovine vrše že priprave v zvezi z organizacijo našega izvoza v Italijo. Po dobljenih informacijah bodo kontingente za živino in živinske proizvode za izvoz v Italijo delile naše ustanove in ne italijanske. Tudi razdelitev ostalih kontingentov bo pripisana nam, kar bi pomenilo, da se bo tudi pri razdeljevanju kontingentov za izvoz lesa izvršilo pri nas in ne v Italiji.

tembenkem sestanku jugoslovensko-nemškega gospodarskega odbora v Dubrovniku stavlja nemška delegacija svoje predloge glede nekaterih sprememb v klirinski pogodbi. Nemci so namreč zelo nezadovoljni zaradi tečaja klirinske marke na naših tržiščih in poudarjajo, da smo jim že večkrat ustmeno obljubili, da bomo skušali stabilizirati tečaj marke na višini 14.50 Din. Nazadovanje izvoza v Nemčijo se je pričelo v aprilu takoj po končanih pogajanjih v Berlinu. Vendar nihče ni pričakoval, da se bo izvoz tako skrčil, niti so to želeli naši izvozniki. Nazadovanje izvoza pa je prišlo predvsem zaradi slabega tečaja marke na naših borzah.

Gospodarske vesti

Dokladi za kmetijske zbornice. V finančnem ministruvstvu so sestavili pravilnik o odmeri, pobiranju doklade za kmetijske zbornice in o izročanju pobrane doklade. Pravilnik je tudi že odobril kmetijski minister in bo v kratkem stopil v veljavo. Doklado za kmetijsko zbornico bodo pobirale občine.

Gubernur Narodne banke na Sušaku. Na Sušak sta prispela iz Ljubljane guvernier Narodne banke dr. Radoslavjevič ter viceguvernier dr. Belin. Tudi na Sušaku sta stopila v stike z zastopniki bank in gospodarskih krogov.

Borze

29. julija

Na ljubljanski borzi je med oficijelnimi tečaji deviza London po zadnji okrepitvi nekoliko popustila, medtem ko se je zopet dvignil Newyork v privatnem kliringu so se trgovalni avstrijski šilingi po 8,37, medtem ko je bilo za angleške funte povpraševanje po 238. V zagrebškem pri-vatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,36, v angleških funtih po 238 in v grških bonih po 31. Nemški klirinski čeki stanejo v Ljubljani 12-7950

in v Zagrebu 12.7800, oboje na koncu avgusta 12.70 in za konec septembra 12.6250.

Na zagrebškem efektu tržišču je vojna škoda pri mlačni tendenci notirala 404-406. Do zaključka je prišlo v 7% Blairovem posojilu po 74 in v dolnicah Sečera na Osljak po 200.

Devize

Ljubljana Amsterdam 2396.65-2408.28, Berlin 1745.53 - 1759.40, Bruselj 781.20 - 786.26, Curth 996.45 - 1003.52 London 218.68 - 217.74, New York 4313.51 - 4349.82, Paris 162.47 - 163.91, Praga 151.24 - 152.34, Trst 227.81 - 230.90.

Curth, Beograd 10, Paris 16.8150, London 21.98, New York 436.8750, Bruselj 73.40, Milan 22.9375, Amsterdam 240.0750 Berlin 175.35, Dunaj 82.60, Stockholm 111.75, Oslo 108.92, Kopenhava 96.75, Praga 15.18, Varšava 82.70, Budimpešta 86.25, Atene 8.95, Bukarešta 3.26.

Effekti

Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 404 - 406 4/4 agrarne 88 bl. 6/4, be-gijske (družni komadi) 72 den., 6% dalm. agrarne 74 den., 7/4 invest. 89 bl., 7/4 Blair 84 - 84.50, 8% Blair 94 - 95; delnice: PAB 195 den., Trboveljska 243-255, Gutmann 55-60, Sečera na Osljak 190 - 200, Osječka Ijevanska 200 bl., Dubrovačka 400 - 406, Oceania 275 den., Jadran-ska 390 den.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 29. julija. Začetni tečaj: Pšenica: za maj 122.25, za sept. 118, za dec. 119.75; koruza: za sept. 97.125, za dec. 71.50.

+ Winnipeg, 29. julija. Začetni tečaj: Pšenica: za julij 137, za okt. 131, za dec. 128.

+ Budimpeštanska terminska borza (29. t. m.). Tendencija čvrsta: Koruza: za avg. 11.60 - 11.62, za sept. 11.90 - 11.92.

Zaposlenost v posameznih gospodarskih panogah

Poročali smo že, da se je število zavarovancev pri OUZD v Ljubljani od maja do junija povečalo za 4095 na 99.603. Od posameznih gospodarskih panog kaže največji prirastek števila zaposlenih delavcev zopet gradbeni stroka, kjer se je število zavarovancev povečalo od maja do junija za 2231 (od tega odpade na gradnje nad zemljo 1873, na gradnjo železnice, cest in vodnih zgradb 136 in na industrijo gradbenega materiala 722). Nadalje kaže velik prirastek zaposlenosti gozdno-žagarska industrija, kjer se je od maja do junija število zavarovancev povečalo za 768. Narasčanje zaposlenosti pa beležijo v tem mesecu zlasti še kovinska industrija (za 242), gostinski obrati (za 260), in tekstilna industrija (136).

V primeri z lanskim junijem znaša povečanje števila zavarovancev 11.563, v primeri s predlanskim junijem pa 17.113. Tudi primerjava z lanskim letom kaže največji prirastek v gradbeni stroki, kjer je število zavarovancev v teku enega leta naraslo za 4166. Pri visokih gradnjah je število zavarovancev naraslo za 3073 na 8750, pri gradnji cest železnice in vodnih zgradb za 144 na 3212 in v industriji gradbenega materiala za 949 na 6523. Tako je bilo v gradbenih strokah zaposlenih 18.485 delavcev in nameštencev, to je za 4166 več ne-

go lani in za 7093 več nego pred dvema letoma.

Tudi tekstilna industrija zaznamuje znaten prirastek zaposlenosti. Število zavarovancev je znašalo v juniju 15.940, to je za 1904 več nego lani in za 3704 več nego pred dvema letoma. V oblačilni industriji je bilo v juniju 5155 zavarovancev, to je za 440 več nego lani in za 648 več nego predlanskim.

Naglo se je zopet povečala zaposlenost v lesni stroki, kjer je lani zaradi sankcij nasproti Italiji še občutno nazadovala in je sedaj že večja nego pred dvema letoma. V gozdno žagarski industriji je bilo v juniju 8245 zavarovancev (za 1986 več nego lani), v industriji za predelovanje lesa pa 3874 (za 486 več), skupaj torej 12.119 zavarovancev, to je za 2472 več nego lani in za 1984 več nego pred dvema letoma.

Končno je bilo v kovinski industriji 7785 zavarovancev (za 932 več nego lani odn. za 1537 več nego predl.), v kemični industriji 2011 (za 49 več nego lani), v usnjarski industriji 2153 (za 336 več), v čevljarški 2988 (za 157 več) in v gostinskih obratih 3471 (za 142 več).

Nazadovanje pa beležita nasproti lanskemu letu tobačna industrija, kjer so bili 803 zavarovanci (za 138 manj) in živilska industrija, kjer je bilo 3786 zavarovancev (za 64 manj).

Pedrobnosti o našem uvozu v prvem polletju

Po statistiki finančnega ministruvstva se je letos v prvem polletju vrednost našega uvoza dvignila na 2420 milijonov Din in je bil naš uvoz za 420 milijonov Din ali za 21% večji nego lani in za 674 milijonov večji nego v prvem polletju predlanskega leta. Iz podrobne statistike uvoza v prvem polletju posnemamo naslednje podrobnosti:

Uvoz tekstilnih surovin

Kakor prejšnja leta se je tudi letos v znatni meri povečal uvoz tekstilnih surovin. Predvsem je narasel uvoz bombaža in bombažnega predliva, in sicer na 1884 vagonov nasproti 1455 in 1274 vagonov v prvem polletju prejšnjih dveh let. Tudi uvoz ostalih rastlinskih vlaknen se je dvignil na 383 vagonov (lani 329, predl. 301). Zmanjšal pa se je uvoz volne in volnena predliva na 281 vagonov (lani 319, predl. 245) in tudi uvoz svilenege predliva, ki je vsa zadnja leta stalno narasčal, ker se umetna svila vedno bolj uveljavlja v tekstilni industriji. Letos smo v prvem polletju uvozili le 124 vagonov svilenege predliva nasproti 160, 110, 91 in 58 vagonov v prvem polletju zadnjih štirih let.

Zaradi podrazitve tekstilnih surovin se je vrednost uvoza še v večji meri dvignila. Tako smo plačali za bombaž in bombažno predlivo 405 milijonov Din nasproti 313 in 255 milijonov v prvem polletju zadnjih 2 let. Vrednost uvoza ostalih rastlinskih vlaknen je znašala 35 milijonov (lani 31), vrednost uvožene volne in volnena predliva se je nazadnje manjši količini povečala na 190 milijonov (lani 118), dočim je znašala vrednost uvoženege svilenege predliva 46 milijonov (63).

V nasprotju s prejšnjimi leti se je letos zopet povečal uvoz bombažnih tkanin, in sicer na 210 vagonov (lani 134) in vrednosti 125 milijonov Din (lani 88). Tudi uvoz volnenih tkanin, ki je že lani narasel, se je ponovno dvignil na 70 vagonov (lani 53) odnočno na 101 milijon Din (lani 84).

milijonov. Narasčanje tega uvoza je v zvezi s povečano investicijsko in gradbeno delavnostjo.

Ostali uvoz

V skupini živil se je uvoz riža gibal na prejšnji višini okrog 24 milijonov Din. Uvoz limon in pomaranč se je dvignil od 16 na 19 milijonov, uvoz ostalega južnega sadja pa se je skrčil od 14 na 11 milijonov. Narasel je končno uvoz surove kave od 32 na 36 milijonov.

Po lanskem povečanju se je letos zopet skrčil uvoz mineralnih olj, ki je v prvem polletju dosegel 6370 vagonov (lani 7282, predl. 4276); navzlic manjši količini pa je vrednost uvoza zaradi višjih cen narasla na 55,5 milijona Din nasproti 45,7 in 29,7 milijona Din v prvem polletju prejšnjih dveh let.

Po lanskem zmanjšanju uvoza zaradi uvozne kontrole, se je letos uvoz premoga po količini ponovno zmanjšal na 15.982 vagonov (lani 16.554, predl. 19.118), vendar pa je vrednost zaradi višje cene narasla na 50,9 milijona Din (lani 47,0, predl. 56,3). Uvoz oljnih plodov in semen kaže v zadnjih letih velike fluktuacije. Letos se je zopet dvignil na 25 milijonov, medtem ko je znašal lani 17 milijonov, predlanskim pa skoro 40 milijonov. V zvezi z narasčanjem zaposlenosti v tekstilni stroki se je uvoz umetnih organskih barv povečal na 43 milijonov (lani 38, predl. 22), kar pa je tudi posledica višjih cen. Značilno je tudi znatno povečanje uvoza surovega lesa na 16 milijonov Din nasproti 6 milijonov Din v lanskem prvem polletju in 9 milijonov v predlanskem prvem polletju.

Nazadovanje našega izvoza v Nemčijo

Zadnje mesece je naš izvoz v Nemčijo precej zastal. Trenotno izvažamo v Nemčijo samo ceralije, jajca in slanino. Po najnovejši statistiki naše zunanje trgovine za junij smo v tem mesecu izvozili v Nemčijo le za 50,3 milijona Din blaga. To je mnogo manj nego lani v juniju, ko je znašal naš izvoz 72 milijonov.

Po rekordnem izvozu v lanskem decembru, ki je znašal 215,7 milijona Din, smo tudi še v prvem četrtletju letošnjega leta imeli prav znaten izvoz v Nemčijo, namreč v januarju 124,5 milijona Din, v februarju 109,3 milijona Din in v marcu 115,2 milijona Din. Zaradi naraslega klirinskega salda je naš izvoz v aprilu padel na 87,3 milijona Din, v maju je znašal 90,6 milijona Din, v juniju pa je zdrknil na 50,3 milijona Din. Ker pa je izvoz iz Nemčije nadalje zelo velik, smo imeli samo v juniju za 83,8 milijona Din pasivno bilanco. Pasivnost naše trgovine z Nemčijo v zadnjih štirih mesecih je znašala nič manj nego 227,7 milijona Din, kar je omogočilo prav občutno zmanjšanje salda naših klirinskih terjatev v Nemčiji.

Kakor poročajo iz Beograda, bo na sep-

Radenska z rdečim srcem

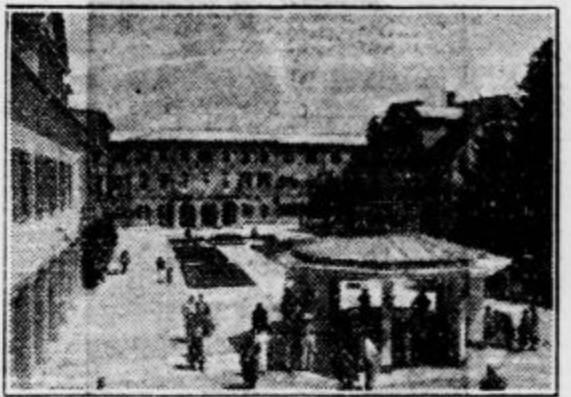
Slika poletnega življenja v Slatini Radencih

Murska Sobota, konec julija

Vse steklenice, iz katerih pijete slatino po restavracijah in gostilnah, so šle skozi roke Marije Vogrinove. Marija Vogrinova ima rdeče progasto bluzo in predpasnik iz navadnega druka. Malo blede lice, kakor vsi ljudje, ki žive večidel v zaprtih prostorih. Deset do petnaest tisoč steklenic gre vsak dan skozi roke Marije Vogrinove.

Radensko kisel vodo priporočajo vsak dan reklame po časopisih:

Radenska prirodna mineralna voda - Zena ljubi močnega moža. Mož normalno ženo. Šel pa zdravega uradnika. Marija Vogrinova ne čita časnikov. Mor-da kdaj kako nabožno knjigo. Ona črpa vodo iz napolnjenih steklenic, - to je vse

Odkar je bila zgrajena Terapija, so dobili Radenci popolnoma novo lice.

njeno življenje. Včasih pogleda kvišku, kjer nad stekleno streho vrelca slonijo gostje in radovnelo gledajo dol. Marija Vogrinova ne ve, kako prijetno je ležati v kadi iz oinca, 10 do 15 minut mirno ležati v topli vodi, da se na telesu nabirajo mehurčki. Ona ve, koliko vode mora izsecati iz steklenice, da ne bo počila, ko bodo zabijali vanjo zamašek.

Počasi, enakomerno teče pod zemljo železni trak in nosi dve vrsti steklenic - prazne k vrelcu in polne od vrelca.

Človek ima dve roki. Z eno jemlje steklenice z mize, in jih postavlja na »stopni-mašino«, z drugo pritisaka ročaj stroja navzdol, da zabije zamašek v steklenico. To vse traja minuto. Vsako minuto se ti dve kretjni ponavljata. V zaboju pred njim je samo sto zamaškov. Ko porabi zadnjega, zavoni. Takrat ena izmed žensk prinese novih sto zamaškov. Na listek, ki visi na zidu, zapiše številko sto. Isto napravi človek ob »stopni-mašini. Ko zavoni, skoči v pisarni na določeno mesto številka - in tam zgoraj vedo, da je pravkar bilo napolnjenih sto steklenic.

Drugi dve roki - to sta dve ženski roki, do lakov zavijanih rokavi, - polagata naglo zamašek v vdolbino in zamašene steklenice v prazne posode na železnem traku.

Posode so v enakomernih razdaljah. Te razdalje niso velike, samo za dve kretjni časa; naglo vzeti steklenico s »stopni-mašine, da ne zdrsne prazna posoda mimo.

Tra-la-lá... Tra-la-lá... polje zvoneč nad vrelcem. Vozički pod zvonečkom dree počasi naprej. Med enim in drugim je časa natančno toliko, da vzame človek vseh 12 steklenic iz zaboja. Pred tem človekom je drugi, ta jemlje iz vozčka polne steklenice in jih predeva na drugi trak.

Steklenice gredo iz rok v roke, - v roke, ki jih desinficirajo z raztopljeno solno kislino, ki jim ostružijo etikete; v roke, ki jih umivajo s četkami, jih pogalajo na avtomatične izpiralnike. Roke, ki ves dan polagajo enake steklenice na cevi, iz katerih brizga voda v steklenice, da jih še enkrat izpere.

Naglo se premikajo roke, po dve in dve steklenici, ki jih v mimogrede treba dvigniti proti svetlobi in že rotata k naslednjim rokam, dokler ne prideta do Marije Vogrinove in od nje do zaboja na skladišču.

Zdravilni vrelcu - Heilquelle - Radenska - ona prava z rdečim srcem, ki zdravi mnoge bolniki Dve cevi, iz katerih brizga voda, Steklena streha, ograja. Na eni strani tri, štiri stopnice navzdol. V ograjen prostor. Tu ni nobene Marije, nobene »stopni-mašine«. Tu iz glave leva štrli ozka cev, in skozi njo od ene do štirih vsak dan curlja voda za domačino. Tu je strogo zabranjeno polniti steklenice. Voda curlja v spodaj nastavljene pitne. Pitne držijo roke - najrazličnejše roke, - slabši otroški pretki, trepetajoče roke starega očeta, matere, ki se opira na palico. Ograjen prostor je tesen. Ljudje s pitnimi se gnetejo. Fant joče.

- Micika, ne pušči jeni! - pravi žena

sosedi, ki je bliže pitri. Fant krčevito drži svojo pitro in čaka, da pride na vrsto. Majhen je, pa ga odrivajo.

- Večraj ni nič teklo, čist nič!

- Saj ste vi ne z Radence, - vpije fant nad možem, ki ga izpodirva.

- Tiho budi, drugače bon si naj jas natakala, pa boš še duže čakal - mu pravi ženska.

Deček se godrnja in zdaj se zaletava vanj drugi, močnejši fant.

- Te tak vzgriznem, da boš...

- Neš na mri!

Od enih do štirih se gnetejo ob cevi, čakajo, da tenak curek napolni pitro, se prekeajo in gledajo čemerno drug na drugega.

- Ja sam prožujo boravak. - Mlad par in starejši gospod so se srečali pred vrelcem.

- Što, dopada vam se?

- Mama mi je rekla, da se još nesmem vrtati.

Potem gre par proti parku, ona ga opozarja na svoje »ofucane« devlje, on se ji smehlja.

- Jako zgodne! Jako zgodne!

- Ali, gospa, on gre k otrokom! Saj je park velik, ali mora biti ravno pri otrokih?

- Pa on nema pilepčivu boleest, gospodja. Pitala sam lekare.

Gospa stoji na pragu sobe za bridge. Ena ogorčena odhaja. Druga se obrača k sinčku in ga kara, zakaj hođi v bližino otrok.

- Ali ja hoću da idem u parki - iz Vilminega vrelca pijejo mama, papa in njen sinček.

- Se ti ne zdi, da je ta vodo hladnejša?

- Gotovo bolj globoko izvira, - pravi gospa mama. Sin, ki je menja že končal prvi razred grednje šole, in je že podkovan v teh stvarih, se smehlja:

- Ravno narobe, mama.

Terapija. Novo poslopje, v moderno uredjeni kabinami za kopanje, sobami, vodo-vodom s tekočo mineralno vodo.

- Molimo za drugo sobu, gospodine, tam-ima ječlan bolestan dečko...

Po hodniku se izprehaja sestra. V auterenu je par pletenih miz in stolov. Nekaj gostov čaka na kopal,

- Biče vode?

- Takoj ho, veste, preden se to nateče... razlaga službojci.

- Vzemite črvesno kopel, operite tudi črnat... opominja goste napis na zidu, da ne pozabijo prav nobenega dela svojega telesa.

V terapiji je najmodernejši aparat za izpiranje črvev.

- Niste mogli spavati?

- Gospon Novakovič, izvolite!

Na veliki beli rjnhi je napisano z modrimi črkami ime Novakovića, postarnega gospoda z belo bračo, po vsem videzu pravoslavna svečenika, ki sedi za pleteno mizo, z dvema starejšima damama.

Gospod vetaja:

- Ja ih ona?

- Gospon!

- Zelite bolj toplo vodo, gospodična? 26? 28? ali 27?

Gost gre v kabinu, službojci mu še naroča, naj leži mirno, ker potem voda boljše deluje. Pokaže mu na majhna vrata, kjer bo našel toplo rjuho. Na uro, ki je v vsaki kabini, da gost ve, kdaj mine 10 do 15 minut in je čas zapustiti prijetno kopal.

Se enkrat gre z leseno palico, v katero je vdelan toplomer, skozi vodo, da se prepriča o toploti, dvigne cevi, s pomočjo katerih se voda segreva in zapre vrata kabine. V kabini jo zofa. Voda prihaja v kad po treh ceveh: po eni oziljkova, po drugi mineralna, po tretji železnica. To je ena največjih prednosti zdraviljenja z radensko vodo - individualne kopeli, ki odgovarjajo posedi-nim boleznim.

- Dobra hrana, znate, zrak... Gospoda s čaškama v rokah gresta proti vrelcu.

- Najmodernejši aparat za avtomatično masiranje - edini te vrste v Jugoslaviji. Enkratno masiranje samo deset dinarjev.

- Tega niste vedeli?

- O!

- Gospod inšpektor! En gost želi spominsko knjigo.

V informacijski sobi je debela spominska knjiga. Tu se podpisujejo gosti, pišejo domalice, veže, ali rišejo slike.

V ležalnici, ki je tudi v terapiji, le popoln mir. Nekdo odpira vrata in za hio vidim bled obraz mladega človeka, ki leži na eni izmed postelj. Tu ei gosti odpočivajo po kopanju.

V veži terapije so na zidu razstavljeni kamni, ki so se jih bolniki iznebili brea-

oporožje, samo s pitjem radenske vode. Tudi to prednost imajo Radenci, da se bolniki lahko zdravijo s pitjem mineralne vode direktno na vrelcih - zopet čisto individualno. Srce, ledvice, žilci, jetra, skleroza, - kdo bi našel vse bolezni, ki se tu v idličnih Radencih, s takim uspehom zdravijo?

Za terapijo je sodno kopalnice s prho. V igralni sobi kvartajo.

Enkrat na dan... To je za raznoda živaca, razlaga gospod v oficirski uniformi.

- Kakva voda se pije sada? Topla? Hladna?

- Ob šestih topla.

Nova moderna kavarna

Od vseh strani prihajajo gostje proti vrelcu. Počasi, v enakomernih požirkih pijejo vodo, se zadovoljno smejejo, in potem se izprehajajo po dvorišču, ali pa gredo v park. Proti večeru je zrak v parku prijetno svež. Tu in tam so razpostavljene mize, urejene so utice za kramljanje. Nekdo je v tej utici sedel Alojz Lebar. Napisal je svoje ime v belo porjavno mizo. Tu je bila neka Mici, bogve kateri Ivan in nekdo, ki se je podpisal S. K.

- Kristuš, til je svejt! Toga san šče nigar nej viedo!

Trije postarni prekmurci kmetje stopajo s koles pred vrelcem. Proti njim prihajajo tri dame.

- Tja poglej! - pravi eden.

- Mi jim pa sluzimo, ne? - Dolgo stojijo tam in gledajo za ljudmi, ki hodijo sem in tja po prostranem dvorišču.

V šitalnici prižigajo luči. Tam dobe gosti vse vrste časopisov. Na drugi strani ceste je krasno urejena vila Elmina, ena najlepših radenskih vil.

Če dober prikuhnete, boete iz parka slišali šumenje Mure in klopotaenje mlinov na Muri. Brod vas popelje na drugo stran, v lepo Prekmurje, kjer boete pred Cankovo, ki ni daleč od tod, videli velike pašnike, po katerih se pasejo črnde krav. Bela cesta teče skozi dolge, prijazne prekmurske vasi, proti madžarski meji. Na drugi strani pa stoji na prijaznem hribu Kápeka. Od tod imate najlepši razgled po vsem Gorickem, na Kozjak, Donate, Boč in daleč tja čez Pohorje, vse do bregov nad Gradcem.

Katarina Špur

Vojvoda Kentski, priča pri poroki

Adjutant in zasebni tajnik vojvode Kentskega, John Lowther, se je te dni poročil s Priscilo Lambertovo. Poroka, ki se je izvršila v Tempelski cerkvi, je postala velik družabni dogodek.

Vojvoda Kentski je bil izjavil, da bo rad za pričo. Ko se je to razvedelo, se je hotelo te svečanosti poleg svatov udeležiti še mnogo drugih oseb. Velika množica je delala špalir in je vzklikala popularnemu bratu sedanjega kralja. Vojvoda se je vozil sam in je voščil mlademu paru, nekoliko minut pozneje je prispela vojvodinja Kentska s častno damo. Po poroki je vojvodska dvojica zapustila cerkev skupaj s novoporočencema.

Povišanje tarife na angleških železnikah

Uprava angleških železnice objavlja, da se bodo zvišale tarife za oeebni in tovarni promet od 1. oktobra dalje za pet odstotkov. V tovarnem prometu ostanejo dosedanje postavke samo za prevoz premoga, ker angleška vlada noče, da bi se zaradi tarifne politike zvišala cena tej življenjsko neobhodni potrebščini.

Iz Ptujja

J- Francosko odlikovanje. Z dekretom z dne 1. julija je francoski prosvetni minister Jean Zay podelil palmo oficirja francoske akademije g. dr. Fernevcu Ivanu, odvetniku v Ptujju, ki je ustanovil francoski krožek L. 1922, in je od takrat njegov predsednik. Čestitamo!

J- Iz strahu je je zadel kap. V poner deljek, je pred časom nevlhte, pribežala s polja domov delavka Ana Petrovičeva, doma iz Podvine pri Ptujju. Ze vsa obnemozla je pribežala domov ter rekla domačim, da ji je zelo slabo. Takoj nalo se je zrušila nezavestna. Vsaka pomoč je bila brezuspešna, ker jo je zadel kap zaradi prehudega napora na begu do doma.

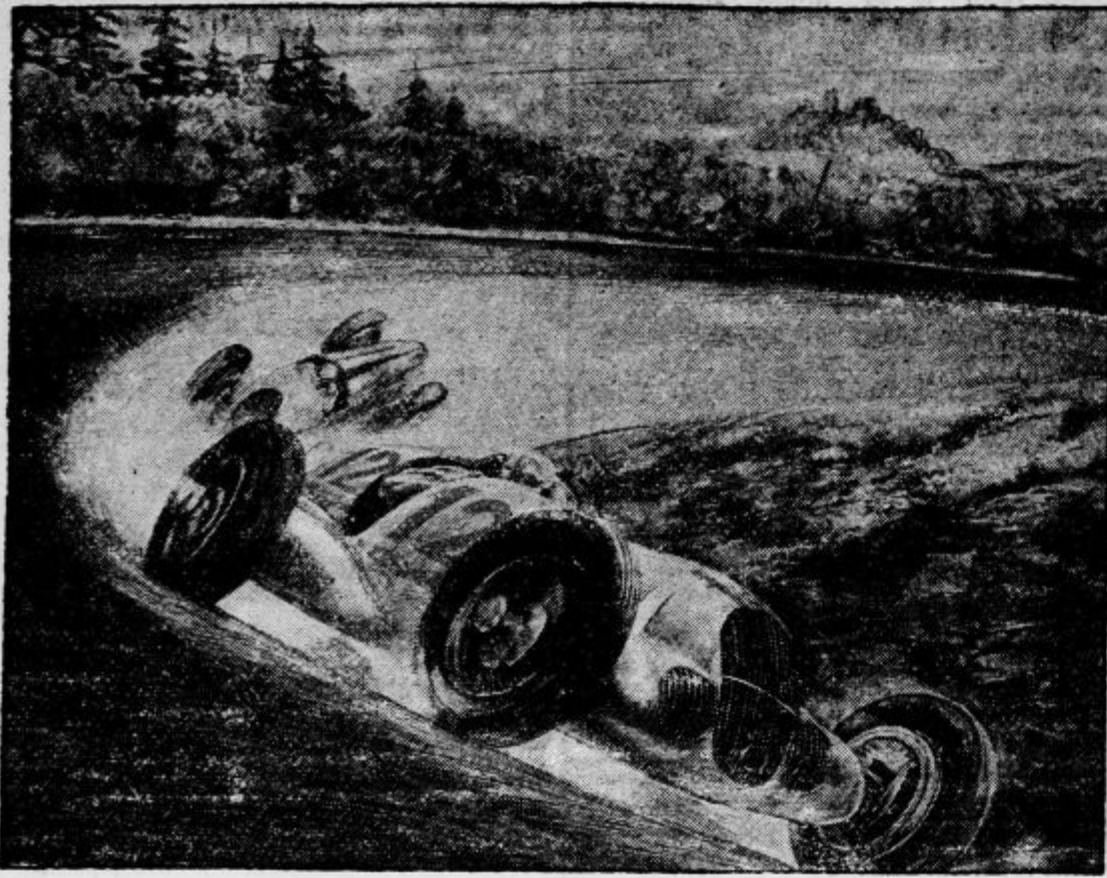
J- Kino Ptuj predvaja v soboto ob pol 21. in v nedeljo ob pol 19. in pol 21. film »Manjac.

Sokol

Zlet radovljiškega sokolskega okrožja. Gorenjskemu Sokolstvu se obeta v nedeljo 1. avgusta spet lep praznik. Radovljiško sokolsko okrožje pohiti v Podnart, kjer bo sokolski nastop s pestrim sporedom. Idilične vasice na Dobravi, Lipnici, Prezrenju, Ovsish, Češnjici, predvsem pa sveveda v Podnartu samem, združujejo v Sokolskem društvu toliko zavednih in delavnih bratov in sester, da je prireditev okrožnega zleta v Podnartu v vsakem oziru umestna in potrebna. Sokoli in Sokolice v Podnartu telovadijo, pojo, prirejajo gledališke predstave in so tako v svoji agilitnosti najlepši zgled nesebičnega sokolskega udejstvovanja. Zlet v Podnartu bo v nedeljo lepa sokolska manifestacija. Vsa sokolska in narodna javnost je na prireditve radovljiškega sokolskega okrožja bratsko vabljena. Ob 13. bodo skunje, ob 15. sprevid po vasi, ob 16. pa telovadni nastop. Sodelovala bo vojaška godba iz Ljubljane.

Z največje avtomobilske tekme v Nemčiji

V Nürburgu je bila nedavno tekma na takozvanem »Vrtljaku«. Kosala sta se z vozili Mercedes-Benz dva znana dirkača: Caracciola in Brauchitsch. Zmagal je prvi. Na sliki vidimo zmagovalca na odličnem ovinku tik pred tekmečem, ki si na vso moč prizadeva, da bi ga prehitel

Drama na Eigerju

Borba v divji samoti na življenje in smrt

Pred nekoliko dnevi smo poročali o novi nesreči, ki se je zgodila v zloglasi severni steni švicarske gore Eigerja, ki sta jo hotela preplezati salcburška plezalca Primas in Gollacker. Gollackerja so prinesli v dolino mrtvega, Primasa pa še živega, a mu bodo morali brčkone odrezati obe nogi. Primas se je med tem toliko zavedel, da je lahko povedal, kako je prišlo do nesreče.

Sredi tedna sta očala v steno, a živeža jima je zmanjkalo že prvi dan, ker se je bil Gollacker v dolini pozabil založiti z njim. V petek ju je v steni zajelo slabo vreme. Z veliko težavo sta splezala preko dolge vrvice in bila sta še kakšnih 50 do 100 m pod vrhom, ko sta se morala zavoj-

ljo viharja zakopati v sneg.

V nedeljo bi se bila lahko vrnila v najbližjo gorsko kočjo, ker se je vreme izboljšalo, toda se nista hotela odpovedati vrhu. To je jima postalo usodno. Že v nedeljo sta začela dajati znamenja za pomoč, pa jih nihče ni mogel opaziti, ker sta bila na neugodnem mestu. Šele v ponedeljek so ta znamenja opazili neki švicarski planinci, ki so potem poskrbeli, da je odšla reševalna odprava na pot. Kdaj je Gollacker umrl, Primas ne more natančno povedati. Poroča pa, da je Gollacker v deliriju pobesnel in da ga je hotel vreči preko stene. V divji samoti sta se moža borila za življenje in smrt, dokler se ni Gollacker onesvestil.

Smrt lady Cardiganove

Samomor ali zločin? — Tajna smrti dame iz londonske družbe

Lady Cardiganova

Londonska družba se zanima za skrivnostno smrt lepe lady Cardiganove, žene earla Cardigana — ki je sin in dedič markiza Ailesburyjskega. Dama je te dni zvečer padla skozi okno v sedmem nadstropju hotela Savoy in obležala mrtva na ulici. Imela je ob tem času na sebi večerno obleko in ves svoj lišp.

Policija se trudi na vso moč, da bi dognala, ali gre za samomor ali zločin. Že na dan njene smrti jo je iskala vespovsodker njena družina ni vedela, kje je. Vodstvo hotela Savoy je povedalo, da se je lady Cardiganova že nekoliko dni prej nastanila v hotelu, a ves čas se ni pojavila v jedilnih ali družabnih prostorih. Obede si je dala prinašati v sobo.

Kakor pripovedujejo njene prijateljice, je bil zakon lady Cardiganove zelo srečen. Svoja dva sina, izmed katerih šteje eden 11 let, drugi 9, je zelo ljubila. Njen mož, ki je znan letalec, je bil v času smrti svoje

žene v Oxfordu pri otrocih. Policija je zaslišala številne osebe, ki so trdile, da vedo kaj več o tragičnem dogodku, vendar pa ni o uspehih tega zasliševanja objavila še ničesar. Neka prijateljica lady Cardiganove pravi, da je ta že dalj časa trpela zavoljo bronhitisa in ji je dejala še nekoliko dni prej: »Mislim, da svojih otrok ne bom več videla. Sem zelo bolna in mislim, da bom umrla.«

★

Naknadno poročajo o smrti lady Cardiganove še naslednje podrobnosti:

Grofica, ki se je vrгла iz sedmega nadstropja hotela na ulico, je zadnje čase trpela na možganski motnja. Pošljala je vsem svojim sorodnikom pisma z vznemirljivo vsebino, občasem pa jim je prikrivala svoje bivašče, da ne bi se dej pod skrbevo. V hotelu Savoy kjer je izvršila samomor, je odklanjala vsako jed. B'ia je tudi ves čas zaklenjena v napeti sobi. S hotelskim zdravnikom je govorila skozi zaprta vrata.

Preiskava je dognala, da si je grofica najprej skušala prerezati žile na rokah z britvijo, potem je pogoltnila večji kos steklenine in ko ni vse to zaleglo je vzela še nekaj tablet benzadrine. Ko je policija vdrla v sobo samomorilke, je našla prostor v groznem stanju. Steklenica brandyja je ležala razbita na tleh, tudi vse drugo, kar je bilo drobljivega, je bilo na kosih. Blazine so bile napojene s krvjo. Na tleh je ležala škatljia pohojenih keksov.

Ostanke nesrečne pokojnice so sežgali v krematoriju Goldersgreen, pri čemur je bil navzoč samo soprog pokojnice. Njena dva sinova, stara 11 in 8 let, še nič ne vesta o materini smrti.

Nova afera Marek

Demonična ženska vnovič pred sodniki — Talij v ekshumiranih truplih

Mnogi naši čitatelji se bodo spominjali senzacionalnega procesa, ki se je vršil pred kakšnimi desetimi leti na Dunaju in katerega središče sta bila zakonca Emil in Marta Marekova. Ženo s obtožili, da je svojemu možu dogovorno odsekala levo nogo s sekuro, da bi dobila vsoto 300.000 šillingov, za katero se je bil mož malo prej zavaroval za primer nezgode. Marek, ki se je izdajal za »izumitelja«, je nave del, da si je nogo odseknil pri sekanju drv, a zavarovalnica je mislila drugače. Prišlo je do 14-dnevne razprave, med katero se je nabralo dovolj indicov, da si je dal mož nogo odsekati od žene, vendar pravega dokaza ni bilo in zakonca so oprostili. Zavarovalnica jima je morala izplačati denar, ki pa ni prinesel sreče. Marek je poskusil z raznimi podjetji, ki so propadla in končno je umrl popolnoma obubošan.

Sedaj bo morala njegova vdova spet pred sodnike. Obtožili so jo 27 sleparstev in dvojnega umora. Žrtvi sta bili njena teta Suzana Löwensteinova in neka Felicitas Kittenbergerjeva, ki sta pri Marekovi stanovali svoječasno kot podnajemnici. Kittenbergerjeva se je bila kratko pred smrtjo dala zavarovati za 5000 zlatih kron, zavarovanje pa je izvršil neki Jemö Neumann, ki je stanoval pri Marekovi tudi v podnajemu. Löwensteinova je bila napisala oporoko, ki je določila Marekovo za edino dedično njenega imetja. To je bilo lansko leto in kmalu potem sta obe ženski umrli.

Ker je nastal sum, da sta umrli zaradi strupa, so trupli pred kratkim odkopali in analizirali. Našli so v resnici sledova tal-

ja in vse kaže, da ju je Marekova zastrupila z nekim strupom zoper podgane. Marekova je sedaj v bolnišnici inkvizitne jetnišnice in trdi, da trpi za mrtvoudom ter motnjami vida. Zdravniki pa ne morejo odkriti nobenega organskega vzroka teh obolenj. Verjetno je, da Marekova spetno simulira ali pa da gre za histerijo. Zaslišati je ni mogoče ker odklanja posledno odgovor na vsako vprašanje zasebnikov ali sodišča.

Na bojišče . . . v propast!

Kamioni prevažajo japonske čete na bojišče pri Falcinu

Živalska idila v pusti

V letošnjem maju je ovčar nekoga madžarskega veleposestnika iz SzereMLEJA, Franc Kovacs, v gozdu našel jelenjega mladiča. Živalico je dal v oskrbo ovcí z dvema jagjjetoma in je v svoje veliko veselje doživel, da se je privadila njenega mleka.

Med jelenčkom in jagjjetoma je nastalo veliko prijateljstvo, ki ga je kronal na zadnje pes čuvaj Pulí, ki se ga boji van črede, s tem, da se je priključil tej nenavadni živalski družini. Pulí in jelenček sta si postala še posebno velika prijatelja in se vedno igrata, pri čemer pa Pulí niti za trenutek ne pozabi na to, da mu je dana naloga, ohraniti čredo skupaj. Če hoče jelenček pobegniti, ga Pulí kmalu dohiti in ga spravi spet do črede. Na žalost pa to prijateljstvo med psom, jagjjetom in jelenčkom ne bo dolgo več trajalo, kajti gozdarski urad se je že oglašil in pravi, da bo treba jelenčka vrniti njegovi gozdni svobodi.

Izumitelj metalca plamenov zastrupljen

Poročali smo, da je v neki budimpeštarski bolnišnici v največji revščini umrl bivši avstroogrski častnik in inženir Gabriel Szakaes, ki je bil med svetovno vojno izumil metalce plamenov, eno najhujših modernih orožij. Tudi v zadnjem času se je bavil z vojnimi izumi, a njih načrtov in opisov ni dal iz rok niti tedaj, ko so ga težko bolnega oddali v bolnišnico.

Znancom je ponovno izjavil da ga zavoljo njegovih izumov stalno zasledujejo tuji vohuni. Obdukcija njegovega trupla je pokazala, da je umrl zavoljo zastrupitve in ker je policija prejela tudi neko anonimno pismo v zvezi z njegovo smrtjo, je nastal upravičen sum, da je bil Szakaes zastrupljen ob priliki pogajanja zavoljo nekega njegovega novega izuma. Stvar zasleduje sedaj državno pravdnštvo.

Ljubavni roman švedinje na počitnicah

Šestnajletna švedinja Ingallia Jamesova je bila s svojimi roditelji v Avstriji, in sicer v Innsbrucku. Tam se je seznanila z nekim Madžarom, za katerega se je tako vnela, da je pobegnila za njim v Budimpešto. Izginila je tako skrivnostno, da jo je morala iskati policija nad teden dni preden je doznala za njeno bivašče. V Budimpešti so mlado begunko naložili na letalo in jo odpeljali naravnost v domovino.

Med vmešavanjem in nevmešavanjem

Lord Plymouth, predsednik londonskega odbora za nevmešavanje v špansko državljansko vojno

Axel Munthe v radiu

Iz Londona poročajo, da bo švedski zdravnik dr. Axel Munthe avtor knjige »San Michele«, govoril v angleškem radiu. Tema njegovega predavanja se glasi »Pogled nazaj«. To bo prvič, da se Munthe pojavi pred mikrofonom.

Samemu sebi je izkopal grob

V Gadarosu na Madžarskem se je primeril nenavaden smrtni slučaj. 60letni grobar je kopal po naročilu grob za nekega mrljica. Med kopanjem pa je starčku postalo slabo. Omahnil je v jamo, iz katere so ga takoj dvignili, toda pomagati mu niso mogli več. Bil je mrtev.

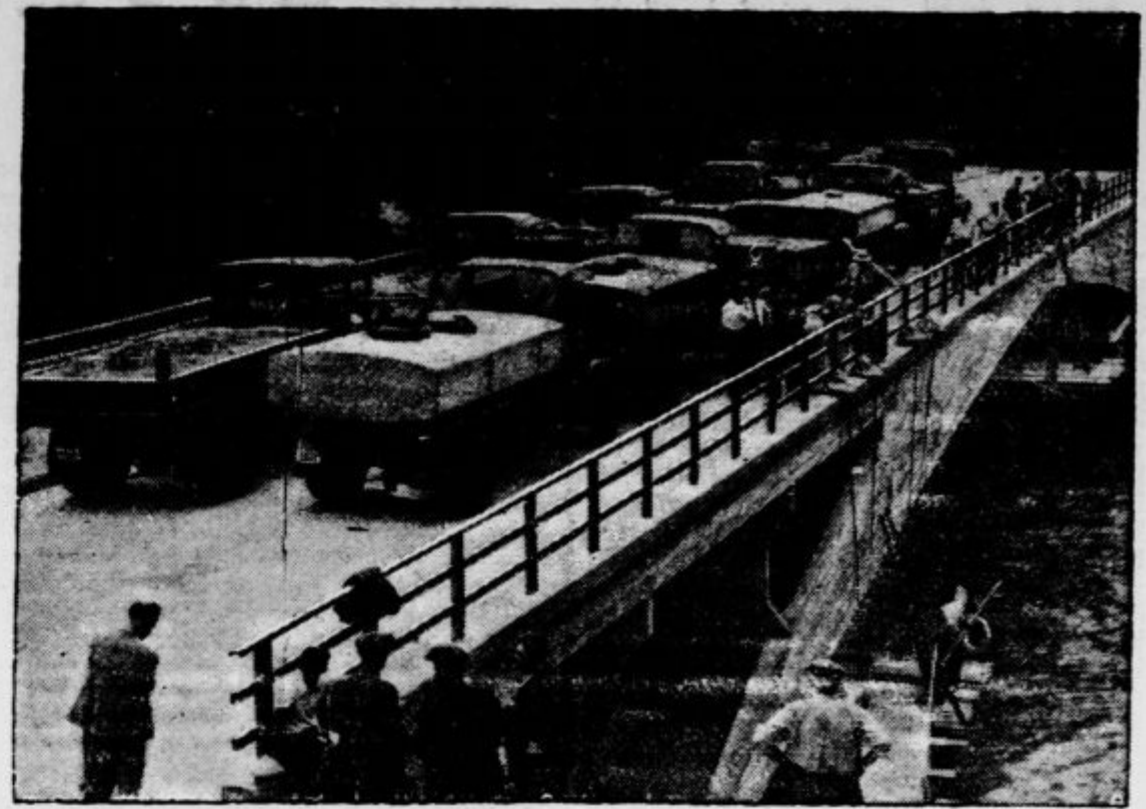
Sprememba v angleškem novinstvu

»Morning Post«, organ desnega krila angleške konservativne stranke, je prešel v last lorda Camroseja, lastnika »Daily Telegrapha«.

Novi ruski poslanik v Tokiju

Kakor poročajo iz Moskve, je sovjetska vlada imenovala za svojega novega poslanika v Tokiju dosedanjšega generalnega konzula v Harbinu, Mhajla Slavuskega, ki je služboval na dosedanjem mestu od 1. 1931.

Trdnost mostu preizkušajo

V Vessyu so preizkusili novi most s 120 tonami obtežbe

Ljubavni napoji brez učinkov

14.000 angleških funtov za ljubezen belgijskega milijonarja

Lepa švedska blondinka Baby Sigrid Knudsenova, ki se je rodila sicer v Manchesteru, je dobila v Parizu tožbo roti znanj vedežvalki de Tanis. Knudsenova je navedla, da je dala de Tanisovi nič manj nego 14.000 funtov za razne »ljubavne napoje«, ki naj bi Knudsenovi zagotovili izginjajočo ljubezen 33letnega belgijskega milijonarja in barona Jeana Empaina, s katerim se je hotela po vsej sili poročiti. Policija je v vedežvalkinej domu izvršila preiskavo in je zaplenila nešteto »magičnih« potrebščin, med drugim kadilo, čudne kristale, krastace v spiritu in nagačene sove. De Tanisova se je zagovarjala s tem, da so jo obiskale celo

kronane glave in člani najboljše pariške družbe.

Knudsenova, ki je hči nekoga brodarškega magnata in šteje danes 26 let, je nekemu častikarju izjavila: »Neki prijatelj me je uvedel k ge. de Tanisovi. Sicer ni bila videti bogve kako imponirajoča, toda do tega mi ni bilo, ker sem bila tedaj do ušes zaljubljena v barona. Pozneje sem med svojimi potovanji v Hollywood, na Havaje in na Tahiti, de Tanisovo vedno obiskovala. Mnoge stvari mi je napovedovala. Bilo mi je šele dvajset let, ko sem se seznanila z njo in bilo mi je vse eno, koliko ji plačam.«

De Tanisovo so obsodili zavoljo sleparstva in Knudsenova je dobila pravico do odškodnine — 460 funtov sterlingov.

Krvava bilanca Brunete

Londonški listi pišejo, da je bila bitka pri Bruneti tako krvava, kakor še noben spopad v španski državljanski vojni. General Franco cenil izgube valenoijske vlade na 30 tisoč mož, toda tudi sam je izgubil 25.000 borcev. Kraj, kjer je nekoč stala Bruneta, je popolnoma izenačen z zemljo. . . Bojišče je bilo po tridnevni bitki obdeseno pokrito s človeškimi trupli. Dan in noč so ambulančni vozovi odvažali ranjence in bolnike s fronte ter polnili z njimi lazarete za bojiščem. Ker pa nedostaja zdravnikov in bolničarjev umirajo ranjenci v trumah tudi v bolnišnicah.

Žrtve Himalaje so naši

Paul Bauer, ki je po nalogu nemške vlade odpotoval na Himalaje, da bi pojasnil smrt članov nemške ekspedicije na Nanga Parbat, poroča iz Kalkute, da je našel trupla Martina Pfefferja, dr. Hartmanna, dr. Heppa, dr. Wiena, ki je vodil odpravo ter Fanckhauserja. Vsa ta trupla so izkopali in jih bodo po možnosti prinesli v dolino. Trupel dveh ostalih članov ekspedicije niso mogli izkopati zaradi redkega zraka, ki je oviral delo. Ugotovljeno je, da je nemško ekspedicijo zasul plaz v času, ko so možje spali, da si odpočijejo od naporov dnevne ture.

Zgoraj: Norvežanka Resch Knudsenova, spodaj vedežvalka in čarovalnica Marysa de Tanisova

Dve morski pošasti

Pri Dunkerkueju so ribiči ujeli dve morski pošasti, ki jih vidimo na tej sliki. Prva meri v dolžino 22, druga pa 18 metrov. Lov je trajal vso noč, šele ob zori so ju privlekli v plitvino

Holandaska kraljica otvori skavtski tabor

Holandaska kraljica Viljemina je izjavila, da je pripravljena otvoriti skavtski jamboree, ki se začne 31. t. m. v Vogelenzangu pri Haarlemu. Jamboree bo trajal do 8. avgusta in se ga bo udeležilo okrog 30.000 mladih gostov iz vseh delov sveta.

Avtomobilska nezgoda vojvodinje Kentske

Iz Londona poročajo, da je zadel avtomobil, za katerim se je vozila vojvodinja Kentska z obema svojima otrokoma proti Sandwicu, v neki avto, ki se je odpeljal iz nasprotne strani. Obe vozili sta bili poškodovani, ljudje pa so ostali ceji.

Smrt angleškega admirala

V Londonu je umrl admiral britske mornarice sir Artur Gough-Calthorpe. Učakal je 72 let in je med svetovno vojno poveleval drugemu krdelu angleških križark. Od leta 1917 do 1919 je bil vrhovni poveljnik angleškega brodojva v Sredozemskem morju, pozneje pa je bil vrhovni komisar v Carigradu.

A NEKDOTA

»Vi ste pesnik« je dejal nekdo pred mnogimi leti Bernardu Shawu. »Povejte mi, ali se vam misli, ki jih imate v teku let, nikoli več ne vračajo?« — »Da, vračajo se — če priložim povratni portot, je odgovoril Shaw.

VSAK DAN ENA

»Veste, jaz sem zato tukaj, da vas bom branil...«

Kulturni pregled

Razstava stare slovaške umetnosti v Pragi

Praga, v juliju. Naloga prerediteljice te razstave — praxe »Umelecké Besede« — je presegala meje možnosti enega samega društva. To, kar vidis na tej razstavi, je zahtevalo direktno sodelovanje stoterih glav in rok, indirektnega pa vse države. Sedaj se ne čudim, čemu je sam predsednik republike dr. Edvard Beneš pokazal tako zanimanje za razstavo in nekolikokrat poklical k sebi člane pripravljalnega odbora, da ga informirajo o poteku svojega dela. Saj pomni ta razstava največji umetniški dogodek na Češkoslovaškem po prevaru.

O pomembnosti razstave nam jasno pričča dejstvo, da je njen protektor prezident republike, da so v častnem predsedništvu ministrski predsednik, dalje predsednik poslanske zbornice in predsednik senata, v predsedništvu častnega odbora pa so vsi ministri, deželni predsedniki, kancler predsednika republike, praški kardinal, poslanec A. Hlinka i. dr. Otvoritev se je udeležil osebno dr. Beneš s soprogo, dalje najvišji predstavnik političnega in kulturnega življenja ter diplomatični zbor. Če pa pregleduje seznam oseb, ki so udeležene na prereditvi razstave, srečaš imena predstavnikov vseh strank, ver, narodnosti, stanov itd.

Razstava je nameščena v Vladislavovi dvorani na Hradčanih. Slovinci, ki so kdaj obiskali Prago, so si brez dvoma ogledali ta edinstveni arhitektonski spomenik vladislavske gotike. S to dvorano so v zvezi najpomembnejši dogodki češke zgodovine od 16. stol. dalje vse do najnovejšega časa, ko je bil v njej izvoljen drugi predsednik Češkoslovaške republike. Sama Vladislavova dvorana pa je bila kljub svoji prostornosti premajhna za umetniško zaklade Slovaške, zato so prereditelji uporabili tudi vse druge dvorane in sobe v tem krilu gradu. Pripravnega prostora fra svečanega okvira za monumenta artis slovaenice pač ni v Pragi. Je to prva razstava na starih hradčanskih tleh. Brez dvoma niso vodili Čehovi pri izbiri prostora samo umetniški ozir, temveč so hoteli tudi dokazati bratom Slovakom, kako globoko cenijo njihovo samobitnost in zaklade njihovega narodnega duha. Ni to prva bratska gesta Čehov naproti Slovakom.

Izбира delo za razstavo ni bila lahka. Treba je bilo poleg umetniškega kriterija tudi zgodovinskih, narodopisnih, narodnostnih in drugih ozir. Casovno obsega razstava umetnostni izraz ljudstev na ozemlju Slovaške od kamene dobe preko neolitika, prve in druge bronaste dobe, železne dobe do desetega stoletja, ko vstopa na Slovaško krščanstvo in mu daje polagoma pečat zapadnoevropske kulture. To je prvi del razstave, ki ima seveda večjo zgodovinsko kot pa umetniško vrednost. Sledi drugi del, ki mu daje značaj pretežno cerkvena gotika umetnost: Kipi, reliefi, freske, slike na steklu, aljantne podobe, kakor tudi vezanine na cerkvenih oblačilih. To je tudi glavni in najbolj dragoceni del razstave, kajti poznejši dobi (renesansa in zgodnji barok) nista zapustila na Slovaškem pomembnejših del. Šele barok v 18. stol., rokoko in klasicizem v prvi polovici 19. stol. so se bogato razvili in so zastopani na razstavi s številnimi umetninami. S klasicizmom je razstava zaključena.

Posebno pozornost so posvetili prereditelji narodni umetnosti. Tudi pri nas je znano, kako krasne ornamente imajo slovaške narodne noše, razne vezanine, keramika itd. Od vsega tega je na razstavi izbrano seveda samo najlepše in najbolj tipično. Naj omenim zaradi zanimivosti, da sta tu tudi originalna, krasno izdelana pas in klobut znamenitega narodnega junaka Janošika, čigar slavo je v novjšem času zopet oživil film. Na razstavi pa ni zastopana samo slovaška umetnost, temveč tudi umetnost drugih narodov (Nemcev, Madžarov in Židov) na ozemlju Slovaške. In tudi to dejstvo daje razstavi posebno zanimivost in privlačnost. Strokovnjak lahko proučuje razne medsebojne

stike in vplive umetniškega ustvarjanja teh narodov. Tudi laik opazi marsikaj in ni čuda, da se že sedaj oglašajo nemški »kulturoznosci«, češ, mi smo dati Slovakom umetnost. Pa seveda tudi tokrat pretirava. Prav ta razstava bo jasno dokazala stoletja storočno obstojno pravo, samobitno slovaške umetnosti in ovrgla mnenje tistih, ki so jo pred prevarom zanikavali.

Tistim, ki nimajo posebne umetnostnozgodovinske izobrazbe, nudi ta razstava izredno priliko, da se brez velikega truda in žrtve seznanijo z razvojem umetnosti in spoznajo kulturno preteklost Slovaške. Iz teh spomenikov ne diha samo umetniški genij stoletij, ampak tudi usoda naroda, ljudstev, Marsikaj, česar ne najdeš v arhivih izpod peresa vestnih kronikarjev ali v listinah, čitaš iz teh umetnin. Vsaka ta klič: »ustavi se, razvajenec 20. stol. in se zamisli, kak je bilo takrat, ko...« Zallbog, nas preganja čas, vsi smo sužnji današnjega tempa. Nekaj manj kot 2000 predmetov je na razstavi. Treba bi bilo celih dni, tednov... Kje neki, kdaj? Strokovnjaki, umetnostni zgodovinarji, ki se odmikajo strašni strugi sedanosti, bodo vsi sobesedniki, ti bodo z vami kramljali o minulih dobah in vas razumeli. Zavidam jim.

O ureditvi razstave bi bilo treba napisati celo razpravo; kaj napisati, tu je treba videti. Ko razstavlja umetnik, razvršča in premeša svoje slike svoje dneve. Hoče kar najbolj verno podati svoje umetniško podobo, hoče doseči učinek posameznih del hoče sto in sto reči in pred otvoritvijo nervozno pogleduje po stenah in je žalosten. »To ni tisto, kar sem hotel, ni tako kot bi moralo biti...« Pred kakimi problemi pa so stali šele prereditelji te razstave! Tu ni bila samo časovna zaporednost, vsebinska in duhovna zaporednost, včlenitev raznih izrazov in oblik, temveč toliko ozirov in nalog, ki so zahtevale čudovite spretnosti in znanja. Izбира in instalacija del je bila v rokah najboljših čeških in slovaških strokovnjakov. Privatniki in država niso štedili s finančno pomočjo in le tako je bil dosežen učinek, na katerega je lahko ponosna češkoslovaška kulturna javnost.

Rad bi omenil samo še to, da so prereditelji računali tudi na tujce in mislili tudi na vzgojo čuta narodne zavednosti, zato niso pozabili poudariti raznih momentov, ki imajo propagandni značaj. Tako n. pr. je zaključek razstave (pri ogledovanju se moraš držati označenih smeri) v znameniti dvoranici, kjer so l. 1618 vrgli skozi okno zastopniki protestantskih stanov Martinica, Slavato in Fabricija. Tu je sedaj razvešana velika državna zastava in pod njo sonetek versailleske mirovne pogodbe, okrog nje pa kipi največjih mož češkoslovaške zgodovine. »Sedaj smo s Slovaki v eni državi, svobodni smo, strelja so hrepneli največji duhovi naroda po tem, kar danes imamo. Bodimo složni in vredni sreče, ki jo uživamo...« je zaključil tu strokovnjak-zgodovinar svoje predavanje prav v trenutku, ko sem vstopil. Od tod je narejen sedaj leseni mostič pred vzhodno steno Vladislavove dvorane, nad Rajskim vratom. Po njem moraš k izhodu. Zakaj? Zato da vidiš Prago, kar razgled na njo je prav odlično najlepši. Ko sem odhajal, jo je ravno zlatilo zapadajoče sonce.

Poletni mesec so v Pragi za tako le razstavo kakor nalašč. Prihajajo izletniki, v dvorani je prijeten hlad, prereditelji in občinstvo imajo več časa itd. Doslej si je ogledalo razstavo preko 39.000 ljudi, do konca avgusta bo številka vsaj še enkrat, mogoče tudi dvakrat tako visoka. Spomladansko razstavo francoske umetnosti je obiskalo 25.000 ljudi, jubilejno razstavo »Manesa«, ki je sedaj odprta, pa že nad 8.000. To nam priča o visoki kulturni stopnji češkega naroda, o možnostih velikega mesta, o sredstvih in še o marsičem, po čemer mi lahko samo hrepenimo in kar lahko samo zavidamo.

Dr. Oton Berkopec.

Zapiski DESCARTES

Sloveči italijanski pisatelj in kritik član kraljevske akademije Giovanni Papini je prišel za Descartesovo številko pariških »Les Nouveaux Littéraires« (24. julija) nekoliko zanimivih misli in opazk o velikem karteziju, ki so ga prav te dni slavili filozofi iz širnega sveta na mednarodnem filozofskem kongresu v Parizu. Papini predstavlja pisca »Discours de la Méthode« kot človeka, ki je bil mnogo bolj življenjski, kakor bi si ga zamišljali po njegovem matematično podprtem racionalizmu. Descartes ni bil samo filozof, »marveč tudi vojak, plemič, ljubimec klativitez, predvsem pa sanjar. V ničemer ne spominja na zbiratelja slogovizem in abstraktnega mislečaka, ki gleda svet z svoje soobe. Če je v njem kaj favsloveškega duha — in njegovo nastevanje umetnosti in ved v Discoursu je najbrž navdahnjeno sloveči Goethejev monolog — se nam tudi bolj Faust iz svoje druge mladosti. Pri njem mislimo že na Cyrana in še bolj na Dona Quijota...«

Filozof racionalizma ni odklonil udeležbe v dvoboju; bil je pogumen in celo drzen, česar ne moremo doslikrat reči o poklonih modroslovecih. Nekeč ko se je na ladji vračal na Holandsko, je prisluhnil pogovoru mornarjev, ki so menili, da je tuj sejmjar in krotak človek, pa so ga hoteli umoriti. Descartes je pogumno vstal, izdrl meč in jim zapretel, da jih pobije, če bi mu bili storili kaj žalega; s svojim pogumom jih je kaj ukrotil in tako pokazal, kako vpliva na njete duše možala odločnost. Descartes je bil vitez, ki je hotel postati učenjak. Bil je hkrati potujoči vitez. Če se spomnilo Sokrata, ki ni nikdar zapustil Aten ali Kanta, ki je vedno tical v Koelnigsbergu, se lomo čudili, da je Descartes preromal ekoraj vso Evropo. Ta postopaska čud ne kaže, da bi bil tip racionalista; klativitezovo fantazijskega plemiča, ki čista viteške romane in se mečuje z ljubimci kakor don Juan, ne priča o velikem svečeniku boga Uma.

Descartes je bil, pravi Papini nadalje, poef po volji, a ne po moči; v filozofijo se je vrzel kakor razočarana ljubinka, ki se umakne v samostan. V svojih spisih je večkrat priznal nagib k poeziji. Descartes pa je dobro vedel, da ne zadošča, če stra-

odvrne sam. Na svoji rožnati dan povabi Pivko k sebi tovariše in jih pogosti s kavo in rumom. naktar vsi, ki so pili iz njegovih čaš, zaspe kakor da bi umrli. Glavni junak romana Christopher in njegov tovariš pa nista izpila in ležita na straži prav tedaj, ko bi se imel izvršiti sovražni napad, ki bi zaročnikom odprl pot okraj fronte. Ta dva budna češka Nemca alarmirata »zveste čete« v ozadju, napad se ponese in zaročniki zvežejo. Roman se bo v tem amiluzno nadaljeval. Poleg dr. Pivka nastopajo v njem tudi nekatere druge resnične osebe ki pa jih je pisatelj — kakor kaže že navedena zgodba o dr. Pivku — po svoje naslikal in jim vsilil namena neresnična dejanja, samo da s svojimi fantastičnimi izmišljotinami bolj podže to, kar je sleet — motive njegovega pisanja: mržnja do Čehov, ki so se na čeških tleh drzno (I) uprli nemškemu »Herrenvolku« in uveljavili svoje naravne pravice.

Odmevi naše literature v čeških listih. »Česke slovoce« je objavilo v številki z dne 28. t. m. daljši referat dr. Otona Berkopec z naslovom »Dva slovaška socialna pisatelja«. Češki kritik označuje v tem članku idejno in pesniško odnoso dramatske vrednote dveh najpomembnejših knjig »Slov. matice«: Seliškarijevih »Pesmi, pričakovanj« in Krelikov »Velike punjarice«. O Seliškarijevem pesniškem razvoju sodi dr. Berkopec: »Bil je to povsem naraven, ekoraj enoličen razvoj, toda pesniško umetniška moč je stalno rasla. Zapustil je rudnike in se približal mestu, kjer je našel vrelce nove pesniške stvarine; predmetno bedo, življenje in usodo, malega človeka v starih slavnovajških kasarnah, sploh senca mestnega okolja. Od usode drugih ni bilo daleč do lastne usode. Njegova beseda je izgubila prejšnjo revolucionarnost in patetičnost. Z rastočim bogastvom lastnega trpljenja in doživljanja ee je pesnik čedalje bolj pomirjal in prispel do poezije intimne izpovedi. Po tej zbirki bo treba vedno omenjati Seliškarija, kadarkoli bo beseda o največjih predstaviteljih sodobne slovaške poezije. Takišo ugodno sodi dr. Berkopec o Krelikovi drami in pravi: »Velika punjarica« bo na odru vedno ena najuspešnejših slovaških dram in nje uprizoritev, ki bo jeseni v ljubljanskem gledališču, smatra slovaška kritika že v naprej za pomemben dogodek v razvoju slovaške dramatičice. — V isti številki »Českega slova« je dr. Berkopec posvetil nekoliko informativnih vrstic tudi šestdesetletnici prof. Ivana Košiča, enega izmed odličnikov v številni občini ljudi češkega porekla, ki so ee uveljavili na lumem v raznih znamenitih panogah. »Česke slovoce« — to bodi ob tej priliki posebej omenjeno — posveča izmed praških listov poleg »Prager Presse« največ pozornosti slovaški kulturi. V njegovi večje urejani kulturni rubriki (njen urednik je eden največjih čeških pesnikov Josef Hora) je omenjen skoraj vsak pomembnejši pojav v naši literaturi. Vse referate in zapiske prispeva z vrgledno smotrnostjo dr. O. Berkopec.

Dr. Henrika Steške spis »Organizacija državne uprave« je napovedala Akademski založba v Ljubljani.

Strk na št. Janji. V Parizu je bil nastavljen »Office de la langue française«, ki bo skrbel za čistot francoskega jezika. Novo korporacijo bo vodil pesnik Paul Valéry.

»Annales de l'Institut Français de Zagreb« so pričeli izhajati v Zagrebu. Po doledenem načrtu izidejo trije zvezki na leto. Novi časopis bo prinašal v obliki člankov, belic in prevodov informacije o kulturnem življenju v Jugoslaviji ter obravnaval načelno in kronistično stike med Francozi in Jugoslovenci. V prvem zvezku so izšli med drugimi Meštrovičevi spomini na kiparja Rodina.

Aktualnost v revijah. Zagrebška »Nova Evropa« priobčuje v julijem zvezku med drugim članek dr. Politea o reviziji ustave. M. Čurčina repliko na glasovo o znanem zagrebškem načrtu za novo ustavo, dalje uvod in tekst tega osnutka. Zanimive perspektive na bodočnost Jugoslavije zlasti v zvezi z jugoslov.-bolgarskim zblizanjem odpira Aleksander Donkovič v članku »Jugoslavija juče, danes i sutra«. V članku »Nov moment u Sarajevskom Atentatu« se — zausetavlja ob misleriozni izjavi K. B. Radka na moskovskem procesu o Gavrilu Principu in njegovi skrivnosti. Ta izjava vzbuja nedokazano domnevo, da bi za sarajevskimi atentatorji stali ruski komunistični emigranti, predvsem Trocki, ki so najbrž hoteli po tej poti vreti Evropo v vojni požar, da si pripravijo tla za rusko ali celo za avvelovno revolucijo. Keakor rečeno, je ta domneva nastala v zvezi z nejasno izjavo Radka in pisec samo opozarja, da naj se ta zadeva preiče tudi s te strani. — Zanimiva so dalje razglabljanja dr. Bogdana Radice o današnji Evropi i o malim narodima u nje. Ugotavljajo o podlagi osebnih impresij v velikih zapadnoevropskih centrih, zlasti v Parizu, kakšno usodno razpoko je zarezala v narode španska drama, ki je Evropo notranje razkrala v dve nezdržljivi polovici; prehaja pisec k problemu malih narodov in njihovega mesta v sedanih svetovni politični drami. — Izmed ostalih člankov je posebno zanimiv portret enega izmed jutrišnjih možev Amerike Johna L. Lewisa. To študijo o volji 400.000 organiziranih rudarjev je spisal za newyorški »The Forum« pisatelj Louis Adams in nam odprl izredno interesanten pogled v sedanjo Ameriko z njenim neizmernim kvašenjem nacionalnih in socialnih sil, ki se bore za jutrišnji obraz Zedinjenih držav.

Arhiv Ministrstva poljoprivredec. znanstvena revija za obravnavanje raznih agrokulturnih vprašanj, ki izhaja v redakciji dr. Branka R. Pešiča, ki po svoji znanstveni višini vredna zabeležbe v kroniki kulturnih pojavov. Pred nami je sedmi zvezek, ki prinaša na 200 straneh velike osmerke šest originalnih spisov dr. P. Vukasovića, dr. J. Ježića, dr. Kodrnje, dr. I. Kende, dr. S. Grozdanovića in dr. Iva Stefanica. Poleg teh razprav so izšli trije obširnejši referati in večje število (46) prikazov inozemskih in domačih publikacij iz rasilnogojstva, zobotehnike, veterinarstva in agrarne politike.

Pismo iz Slovenjgrada

(Živalna sportna nedelja v znamenju strelskih, kolesarskih in nogometnih tekem.) Prveleko nedeljo je bilo v sportnem življenju Slovenjgrada precej razglašano. Ves dan je bilo na strelišču strelske družine nagradno streljanje, katerega se je udeležilo tudi nad 30 častnikov. V tej konkurenci je tembolj iznenadila zasluzna zmaga, g. Jožeta Kramerja, ki je s 75 točkami zasedel prvo mesto pri streljanju z vojaško puško. Na slednji mesti sta pripadli dvema častnikoma. V streljanju s malokalibersko puško so se bolj prevladovali domačini in je zmago s 87 točkami spravił g. primarij dr. Strnad. Organizacija prereditve je bila brezhibna. Zvečer je bil animiran družabni večer.

Popoldne ob 14. je SK Mislinja priredil medkulibsko kolesarsko dirko na 50 km dolgi progi iz Slovenjgrada preko Otiškega vrha nazaj v mesto, od tod v Zgornji Dolci in spet nazaj v mesto. Zmagal je v sijajnem spurtu odlični domačin Grabec s časom 1:33:40 pred Mežičanom Perboom. Favorit dirke Gregorič je moral zaradi defekta odstopiti.

Največje zanimanje pa je bilo za nogometno tekmo, ki so jo na igrišču SK Mislinja odigrali akademci iz Petrovgrada in kombinirana enajstovica domačih. Gostje so se predstavili v prav dobri formi in je bilo občinstvo z njimi prav zadovoljno. Kljub temu so zmagali domačini z 2:1. V predigrji je mladina Mislinja s srednješolci iz Petrovgrada zaigrala neodločeno 2:2. Kadarkoli pišemo o sportnih dogodkih iz Slovenjgrada, vedno znova vprašujemo, zakaj ta lepi letoviščarski kraj še zmerom nima kopalnice. Kolikor je znano, so bili zanj že izdelani vsi načrti, zdaj pa je to delo obtičalo na mrtvi točki. Saj ni treba razglasiti, da je kopalnice za tujsko, prometni razvoj Slovenjgrada več kot življenjskega pomena. B. P.

Mariborski nogometni sodniki

pripravljajo v okviru VI. Mariborskega tedna svojevrstno sportno senzacijo. Lani so mariborski nogometni sodniki nastopili na zelenem polju z ljubljanskimi, letos pa so povabili v goste tovariše iz Grada. Ta važna produkcija nogometne umetnosti bo dne 1. avgusta ob 16. na stadionu Železničarja ob Tržaski cesti. Mariborski sodniki bodo postavili v svoje moštvo vse znane predstavnike svoje stroke, ki jih sportni Maribor prav dobro pozna. Seveda se bodo tudi Gradčani zbrali v čim močnejši postavi, da ne bodo doživeli prevelike blamaže. Po večletnem odmoru do »važno« nogometno tekmo sodil znani sodnik dr. Planinšek.

Kdor hoče gledati »prav« nogomet, naj v nedeljo dne 1. avgusta ob 16. pride na Železničarjev stadion. Za obiskovalce Mariborskega otoka bodo na razpolago posebni avtobusi, ki bodo od tam vozili naravnost na igrišče.

ASK Primorje, (Lahkoatletška sekcija). Na sportnem dnevu SK Bratstva v nedeljo 1. avgusta ob 8. so za nastop določeni: Strakar Ivan, Kirpan, Kafrež, Kranjec, Sušteršič, Baloh, Pogačnik, Skušek, Gabrsek, Nabernik. Odnod iz Ljubljane ob 5. zjutraj. Vsi imenovani morajo biti na postaji najpозnejše ob 4.45. Opremo je dvigniti na igrišču v soboto popoldne ob 17. dalje. Na prsoslavi SK Železničarja Maribor v nedeljo, 1. avgusta ob 8.30 so za nastop določeni: Pleteršek, Goršek, Urbančič, Požar, Štok, Grgič in Zorja. Kapetan moštva je Pleteršek, ki bo razporedil tekmovalce. Opozarjajo se vsi imenovani, da morajo prineseti s seboj čisto opremo! Opozarjajo se še vsi atleti, naj redno trenirajo zaradi nastopa na državnem prvenstvu za klube in poedince v Zagrebu ob 20. do 22. avgusta t. l. in se čimbolj vestno pripravijo za dvoboj Dravska banovina: Juljska Benačija v Ljubljani 25.—26. septembra. Kandidate za državno prvenstvo pa posebej opozarjamo na Balkanske igre, ki bodo ob 5. do 12. septembra v Bukarešti s pristavkom, da je državno prvenstvo za te igre izbirno.

STK Moste. Drevi ob 19.30 važna seja. SK Svoboda. Zaradi nedeljskega gostovanja v Trzinu in Litiži bo drevi ob 20. članski sestanek v Delavski zbornici. Po sestanku seja odbora.

RADIO

Petek 30. julija.

Ljubljana 12: Po naših domačih strelčkah — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Koncert oddelka godbe »Slog«. — 14: Vreme, borza. — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Ljudski glasbeni instrumenti (dr. Božidar Sirofa). — 19.50: Zanimivosti. — 20: Lucienne Boyer (plošče). — 20.10: Zena in sport (gđ. Iva Pregljeva). — 20.30: Koncert Maudrova duduškega kvarteta iz Prage. — 21.15: Parmova opera »Ksenija« (plošče). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.30: Angliške plošče.

Sobota 31. julija

Ljubljana 12: Pesta glasba s plošč. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Plošče. — 14: Vreme, obvestila, napoved. — 18: Za deloput igrar Radio orkester. — 18.40: Mizarska obrt v št. Vidu. — 19: Čas, vreme, poročilo, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Dubrovčani in ideje osvobodjenja (prof. Sarjet Burina). — 19.50: Pregled spreda. — 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: V 90 minutah okrog sveta, muzikalno počitniško potovanje. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Koncert Radio orkestra.

Beograd 17.20: Koncert orkestra. — 18.20: Lahka glasba. — 20: Narodni napavi, pesmi in plesi. — 22.20: Orkestralni koncert. — 23: Po napovedi. — Zagreb 17.15: Koncert orkestra. — 20: Pevski in klavirski koncert. — 21: Orkester in solisti. — 22.20: Ples. — Praga 19.25: Orkestralni in pevski koncert. — 20.25: Pester sobotni program. — 22.35: Plesna muzika. — Varšava 19: Koncert vojaške godbe. — 21.05: Lahka godba in ples. — Dunaj 12: Koncert orkestra. — 14: M. Jeritza Poje na ploščah. — 15.15: Citraški koncert. — 16.25: Plošče po željah. — 18.30: Plesi pod lipo. — 19.25: Razgled po kopalniščih. — 21.05: Prva serenada (prenos iz Salzburga). — 22.25: Lahka godba orkestra. — 23: Nadaljevanje koncerta. — Berlin 19.20: Koncert vojaške godbe. — 20.10: Melodije za svečane prilike. — 22.30: Plesni orkester igra.

S P O R T

Drugi poraz Viktorije V sredo zvečer so Sušacani izgubili plavalni dvoboj s Triestino

Kakor smo že poročali v enem delu naše večerajšnje naklade, je v tekmah za Jadranski pokal predenotčnim sušacima Viktorija gostovala v Trstu proti tamkajšnji Triestini in tekmo izgubila z razliko 46:62 točkam. Srečanje je kljub znani vročernosti Sušacanov in njihovih vodij poteklo razmeroma gladko in so z izidom predvsem zadovoljni Tržičani, v nemali meri pa tudi Lirija, ki se je tako brzkone vsaj za letos otrešla najnevarnejšega tekmeca v tej konkurenci. V kopalnici Ausonia je ta večer kot gost nastopil naš državni prvak v skoki Branko Žihari, ki je kakor zadnjič spet žel viharje odobravanja.

Pokrobnih tehničnih rezultatov tega srečanja so bili naslednji:

- 100 m prosto moški: 1. Schipizza (T) 1:04, 2. Bežjak (V) 1:04,1, 3. Stocker (V) 1:05, 4. Batifiori (T) 1:06.
- 100 m prsno ženske: 1. Prekop M. (T) 1:39,5, 2. Prekop H. (T) 1:40,6, 3. Smolik (V) 1:42,8, 4. Bier (V) 1:45,6.
- 100 m hrbtno moški: 1. Bacchi (T) 1:16, 2. Negovetić (V) 1:18, 3. Marčeta (V) 1:18,4, 4. Angeli (T).
- 100 m prosto ženske: 1. Lokar (T) 1:53, 2. Radivo (T) 1:58,3, 3. Boršič (V) 1:35, 4. Kalpić (V) 1:36.
- 400 m prosto moški: 1. Schipizza (T) 5:26, 2. Bežjak (V) 5:39,8, 3. Stocker (V) 5:44,5, 4. Ascoli (T) 5:49,1.
- 100 m hrbtno ženske: 1. Smolik (V) 1:30,6, 2. Škerlj (T) 1:32,3, 3. Žižka (T) 1:36,1, 4. Biondić (V) 1:45,7.
- 200 m prsno moški: 1. Bertetti (T) 3:00,9, 2. Pozar (T) 3:07,7, 3. Polić (V) 3:07,9. Grkinič kot drugi je bil diskvalificiran zaradi očitnih škarij.
- 4x50 m prosto ženske: 1. Triestina (Lokar, Radivo, Žižka) 2:20,4, 2. Viktorija (Kolpić, Dumić, Polić, Smolik) 2:28,5, 4x200 m prosto moški: 1. Viktorija 10:03,3, 2. Triestina 10:06.

Končno stanje točk v plavanju Triestina 62, Viktorija 46. V waterpolu je zaslužen zmagala Triestina 4:1 (2:0), dasi je re-

zultat previsok, Sodnik Adriani je bil dober.

Stanje v plavanju za Jadranski pokal je zdaj naslednje: 1. Triestina 320 točk (6 srečanj), 2. Lirija 287 (4), 3. Viktorija 211 (4), 4. Jadran 200 (4).

Stanje v waterpolu: 1. Jadran 8 točk 17,7, 2. Lirija 4 in 15:11, 3. Triestina 4 in 9:22, 4. Viktorija 2 in 14:21.

Lirija na turneji

Snoči ob 20. je plavalna ekipa SK Lirije odpotovala s splitskim brzim vlakom na njena poslednja srečanja v borbi za Jadranski pokal, v katerem velja — po visokem porazu Viktorije v Trstu — za najresnejšega tekmeca v vprašanju končnega zmagovalca.

Lirija je poslala v Split in na Sušak svojo trenutno najmočnejšo postavo, za katero je skoraj — če se ne bo pripetilo kaj nepričakovanega — izključeno, da bi se vrnila poražena. Postava je bila izpremenjena v dveh točkah: na 100 m prosto bo namesto Žiharia plaval Wilfan, pri ženskah pa na 100 m hrbtno namesto Finčeve II Lampretove. Lirija bo torej v Splitu in na Sušaku nastopila v naslednji postavi: pri moških: 100 m prosto Fritsch in Wilfan, 400 m prosto Mihalek in Pestevšek, 4x200 m prosto Fritsch, Mihalek, Schell, Wilfan, rez. Cerer, 100 m hrbtno Schell in Wilfan, 200 m prsno Cerer in Hribar; pri ženskah: 100 m prosto Groschel in Keržan, 4x50 m prosto Groschel, Keržan, Bradač, Lampret, rez. Finc II, 100 m prsno Finc I, Werner, 100 m hrbtno Bradač in Lampret. Za waterpolo je določeno moštvo Pribošek, Jamnik, Otruba, Wilfan, Fux, Fritsch, Lenart. Ekipo spremljata kot vodja g. Kogovšek in trener g. Hohl.

Z obeh tekem — sobotne v Splitu in na Sušaku v ponedeljek — bomo objavili izvirna poročila našega posebnega poročevalca.

Dva dni sporta na Jesenicah Sportni dan SK Bratstva, združen z otvoritvijo preurejenega sportnega stadiona

Jutri in v nedeljo priredi SK Bratstvo svoj tradicionalni sportni dan, združen s slovesno otvoritvijo preurejenega sportnega stadiona, ki se ponasa z veliko krito tribuno z 12 ložami in okoli 500 sedeži. Na sreburo so tekme v table-tenisu, lahki atletiki in nogometu. Nastopilo bo skupaj 140 lahoatletov in nogometsev, med njimi 19 igravcev za table-teniški turnir. Domači klub nastopi s 70 sportniki, S. K. Kranj s 40, SK Lirija z 8, ASK Primorje z 12 in ASK Gorenjec s 10 nogometšarji in lahoatletci. Po pripravah in prijavah so delujočih sodeč bo to ena največjih sportnih manifestacij, kar jih je bilo kdaj na Gorenjskem.

Spored sportnega dneva je naslednji: Jutri ob 18. nogometna tekma Kranj — Bratstvo, zvečer družabni večer ob sodelovanju godbe na pihala in Schubertovega

jazz orkestra. V nedeljo zjutra bo ob 5.30 budnica, ob 8. pričetek lahoatletskih tekem med člani Primorja, Lirije, Kranja, Gotenja in Bratstva. Ob 10.30 bo nogometna tekma juniorjev Kranja in Bratstva. Ljubljantjanci bodo popoldne ob 16. nastopili s kompletnim liginim moštvom. Po tekmovanju bo na stadionu velika sportna veselica pod geslom »Za tribuno je tleto«. Na sporedu so razna presenečenja: sodelovalo bo več godb in reproducirana glasba za katero je dala na razpolago ojačevalce družba »Phillips Radio« iz Beograda.

Vsi zunanji obiskovalci jeseniškega sportnega dneva se opozarjajo, da je železniška zveza na vse strani zelo ugodna in naj se poslužijo turistovskih vlakov in nedeljških povratnih vozovnic. Gealo vseh sportnikov in vseh prijateljev sporta naj bo: Jutri in v nedeljo vsi na Jesenice!

Rafael Sabatini

MORSKI KRAGULJ

Gusarski roman

»Kaj praviš?« je zakričal z rezkim visokim glasom. Kapitan je osuplo zastrel vanj, celó svojo pipo je pozabil: »Pravim, da mi dajte enako vsoto kakor vaš brat —«

»Moj brat?« je vitez zarjovel.

»Da, kdo pa drug?«

»Plemič Lionel?«

»Nu, mar imate še več bratov?« Premoljk je nastal; sir Oliver je vlekli glavo med ramena in sre. po gledal v tla. Nazadnje je zastokal: »Ne gre mi v glavo. Moj brat Lionel ti je dal denarja, da me spraviš s poti? — Njemu sem dolžnik za svojo navzočnost na tvoji smrtdljivi barki?«

»Nu, koga drugega ste pa imeli na sumu? Ali mislite, da delam take reči za kratak čas?«

»Odgovori!« je zahropel sir Oliver, zvijaje se v svojih vezeh.

»Nu, saj sem že odgovoril; ker je pa videti, da tako težko zapopadete, vam rečem še enkrat, da sem dobil od plemiča Tressilliana okroglih dve sto funtov, z naročilom, naj vas spravim v Afriko in vas prodam za sužnja. Ali vam je zdaj jasno?«

»Lažeš, pes!«

»Le počasi,« je dobrovoljno dejal mojster Leigh.

23

»Pravim ti, da lažeš.«

»Hm, odtod pih veter?« je po kratkem molku zagodrnjal kapitan. »Precej se bo videlo!« S temi besedami je vstal, odprl svojo mornaroko skrivajo in privlekel na svetlo usnjen mošnjak, iz katerega je vzletel pest draguljev ter jih podržal siru Oliverju pod nos: »Sodim, da boste našli med njimi nekatero znanca. Vaš brat mi je dal, ker mu je zmanjkalo gotovine za vseh dve sto funtov. Nu, le ogledajte si jih!«

Sir Oliver je spoznal prstan in hrkušast biser, ki sta bila bratova last; nato je spoznal medaljono, ki ga je bil pred leti sam podaril Lionel, da, sčasoma je spoznal vsak posamezni kos.

Spustil je glavo na prsi in sedel nekaj časa kakor omamljen. »Moj Bog,« je nazadnje v obupu zastokal, »kaj mi torej še ostane?« Ihtijaj mu je stresel silno telo: »Preklet sem.«

Nikoli ne bi bil verjel, da je to mogoče. Od trenutka, ko so ga bili napadli, je ves čas menil, da se mu Rozamunda tako maščuje, in njegova ravno dušnost je izvirala iz misli, da je ona tako trdno prepričana o njegovi krivdi in se daje tako neobzirno voditi svojemu sovražstvu. Nikoli se mu ni sanjalo, da bi ga bil utegnil Lionel izdati. Ona je imela vsaj vzroke, a Lionel? Kakšen je mogel biti njegov nagib, ako ne najbolj črna sebičnost, želja, za zmerom naprtiti krivdo Petrove smrti nedolžnemu, in podla lakomnost, pohlep po imetku tistega, ki mu je nadomestoval očeta in mater?

Oliver se je zgrozil. Nerazumljivo mu je bilo, in vendar ni mogel dvomiti. To je bila torej Lionelova

svaštva na vse njegove žrtve. Če bi bil vstal soper njega ves svet, o Lionelovi svestosti bi bil prepričan. Ta vera mu je dajala nekak moči, in zdaj... Čuvstvo osamelosti in izobčenosti ga je premagalo. Toda počasi se je oglašal poleg boječine srd, sovražstvo je poglajalo kal in rasto, dokler mu ni prevzelo vseh misli ter zadušilo vsakršnega drugčega čuvstva. Vrgel je glavo nazaj in arepo uprl zaripile oči v kapitana, ki je ždel na svoji mornarski skrivni ter ga molče opazoval.

»Kakšno ceno terjaš, Jasper, da me spraviš spet na Angleško?«

»Nu, sir Oliver, sodim, da bi bila vsota, ki mi jo je dal plemič Lionel za vašo odstranitev, kar primerna.«

»Ako me varno izkresiš pri Trefusisu, dobiš dva. krat toliko,« je prišel Oliverjev odgovor, kakor da bi ga izstrelil.

Kapitanove drobne oči so zamežikale, ščetina ste rdeče obrvi so se mu zgubančale. Privoljenje mu je bilo nekak čudno naglo; nekakšna vikana se je morala skrivati za tem, če je bil Jasper Leigh kaj priča poznavalec ljudi.

»Kakšna vražja hudobija vam je na misli?«

»Hudobija, dedec? Proti tebi nemara?« Sir Oliver se je hripavo zasmejal. »Tako mi solnca, lo. pov! Mar meniš, da povsem tem še utegnem misliti nate?«

Govoril je resnico. Njegovo ogorčenje na Lionela je bilo tako globoko, da ni imel za delež tega kupljivega pustolovca niti ene misli.

»Ali mi daste na to svojo viteško besedo?«

»Besedo? Pha, Slovek, saj sem ti jo že dal. Kol nem se ti, da dobiš od mene tisti mah, ko se izkrcava na Angleškem, vso dogovorjeno vsoto. Ali ti to zadostuje? Bodi torej tako dober in preceži mi vezi; sit sem že teh neumnosti.«

»Bogme, res me veseli, da imam opravka v takih pametnih človekom. Čisto pravilno gledate na stvar. Moj poklic je pač moj poklic, in razen tega sem bil zgolj orodje.«

»Bogme res, da si zgolj orodje — umazano orodje, nabrušeno.«

»Bogme res, da si zgolj orodje — umazano orodje, nabrušeno s žlatom. Torej, vraga, preceži mi že vezi! Res me je škoda, da ždim zvezan kakor kopun.«

Brez nadaljnega upiranja je kapitan izvlekel nož in porezal vrvi.

Sir Oliver je tako nenadoma planil kvišku, da mu je glava udarila ob nizki strop kabine in se je takoj sesedel nazaj. Tisti mah se je razlegel zunaj z jambora klic, od katerem je ladjar neutegoma skočil k vratom. Odprl jih je in zdiral na palubo. Sir Oliver je pohitel za njim.

Ob levi ograji srednje palube se je gnetla gruča mornarjev in napeto zrla po morju. Tudi na prednjem gradnju je stala podobna gruča. »Lestavica« je bila vstrk rta Rocca. Kapitan Leigh je opazil, da se je bila razdalja do kopnine močno skrčila; divje kletvine so obsule častnika, ki ga je bil postavil h krmilu. Z leve strani je plula iz ustja Taja velika ladja z visokimi jambori, ki je bila razpela vsako pod platna; očitno je bila tam na preži.

MALI OGLASI

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Šoferja
za osobni avto sprejem. Ponudbe s spriteljeli na: Maks Fock, Kranj. 18973-1

Pleskarske pomočnike
takoj sprejme: Schatter Guštanj. 8-G-1

Gospodično

vzgojiteljico solidno, ki govori lepo nemško in ima gimnazijsko maturo, sprejem v tino hišo. Ponudbe na oglašni odd. Jutra pod št. 2000-. 18420-1

Iščem hišnika

starejšega. Prednost upokojeni orožniki ali podobno. Ponudbe z opisom dovedanja službovanja etc. pod »Hišnika« na oglašni odd. Jutra. 18990-1

Brivskega pomočnika

za pomoč ob sobotah, iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18958-1

Mesarskega pomočnika

za deželo, sprejem takoj. Leopold Jesih, mesar v Medvodah. 18968-1

Mlajšo pisarniško moč

absolventa trgovske šole, tudi začetrnika, takoj sprejem. Znanje slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika, v govoru in pisanju je pogoj. Poludbe pod »G. B. C.« na oglašni odd. Jutra. 18997-1

Brivskega pomočnika

prvovrstnega, solidnega, sprejme s 15. avgustom Engelbert Franchetti, Ljubljana. 18981-1

Službo išče

Solidnemu lesnemu podjetju se nudim kot nakupovalec tesanega in drugega lesa. 20.000 Din. oort in lastno skladišče pri Slovengradcu. imam. Posredovalec nagrajen. Cenj. ponudbe na oglašni odd. Jutra. pod »Delaven in zanesljiv.« 18997-2

Pouk

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Strojepisni pouk
(za časa polnočno). Veleterit ležaji od 6. do pol 8. in od pol 8. do 9. ure svečer za začetrnike in izveščance. Na razpolago so stroji različnih sistemov. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure svečer. Pričetek pouka 3. avgusta. — Šolnina znižana: učna ura 2 Din. Christofor učni zavod, Domobranska cesta št. 15. 18981-4

Naslove malih oglasov pošiljamo samo onim, ki pošljejo znamke za 3 din.

Najboljši trboveljski

PREMOG
brez prahu,
koks, suha drva
I. Pogačnik
BOHORICEVA 6,
Telef. 20-59

V najem

Beseda 1 Din, davek 3 Din za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Parno pekarno
dobro ideo, takoj oddam v najem. Najemnina 600 Din. Odstopni na po dogovoru. Naslov v vseh posloval. Jutra. 18966-17

Stanovanje

odda
Beseda 1 Din, davek 3 Din za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Enosob. stanovanje
oddam v najem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18987-31

Sobo
z šteditnikom oddam za avgust na Tržaški cesti št. 24. 18975-21

Trisob. stanovanje
s kopalnico novo preslikano takoj oddam. Gredišče 13/L. desno. 29006-21

Enosob. stanovanje
nasproti mestne vrtnarije v Strelkovi 9. dvema odraslim osebam takoj oddam. Istotam oddam sobo. 19007-21

Dijaške sobe

Beseda 1 Din, davek 3 Din za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dijaško sobo
z vso oskrbo za 15letnega dijaka trg. akademije, iščem. Ponudbe z navedbo cene pošljite na naslov: Erazmo Anton, obratovdaja. Servnica o.S. 18993-22

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne vloge
kupite ali prodajte potom moje pisarne najboljšo

RUDOLF ZORE

Ljubljana, Gledališka 12. Telefon 38-10. 18904-16

Opremljeno sobo
lepo, s posebnim vvhodom, v bližini obrtne šole, oddam. Naslov v vseh posloval. Jutra. 18994-23

Prazno sobo
lepo, parketirano, oddam boljsemu gospodu. Naslov v vseh posloval. Jutra. 18985-23

Sobo
opremljeno ali prazno, v centru mesta, takoj oddam. Naslov v vseh posloval. Jutra. 18999-23

Opremljeno sobo
z dvema posteljama takoj oddam s hrano ali brez. Zidovska ul. 6 I. 18995-23

Sobo
s posebnim vvhodom, v sredini mesta, oddam gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 18996-23

Dve sobi oddam
veliko in manjšo, opremljeni elegantno, s uporabo klavirja in kopalnice v sredini mesta oddam. Vrtača 4-II. levo oddam. 18980-23

Informacije

Beseda 1 Din, davek 3 Din za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Za skupni avtoizlet
na morje se sprejmeta dve gospodični; pogoj: podni list v Italijo. Ponudbe pošljite pod sifro »Skupni izlet« na oglašni odd. Jutra. 18973-31

Dvignite dospelne ponudbe:
Blaga duša, O. S. 1937, Cista soba, Dohodek, Dobro piščnik, Ekstencija, Harmonija v jeseni, Izpit, Iskrena, Inteligent, Julij 1937, K. K., Knjižgovodkinja za Gorenjsko, Letovišče, Ljubljana 1937, Likvidator, Le pa harmonija, Ljubenzliva, Mesto, Mima, starejša gospa, Možitev, Mala družina, Moj dom 888, Ne prenebel 30, Poštena blagajničarka, Poveben vohod, Prijazna, Preproge, Promet, Prijetno življenje, Redka prilika 250 tisoč, Resno 834, Resen, Resnost, 1. september, Stalna služba, Strogi center Ljubljane, Skupno.

Simpatična 23, Samec 340, Stalno ali čez dan, Strogo poštna, Stalnost Se dogovorimo, Stalna, Sotrudnik, Sigurna stalna, eksistencija, Takojšnija gotovina, Trejosele, Takoj na razpolago, Takojšnja ženitev, Takoj brez posredovalca, Trezen, Uradnik, Ugodnost, Vločim na sigurno mesto, Vestna in točna, Vesten in spodoben, Vesten sluga, Vino, Vida, Wien, Ljubljana, Veleekspert, Vseletje takoj, V vseh strokah dobro verziran, Vestna 500, Vsestransko uporabna, Zanesljiv in pošten, Za hčerko, Zmožen 10.000 din kavecije, Zanesljiv na spodinja, Zmožen in agilen, Zelo ugodna investicija, Zmogla in delavna, Zaradi odpovedanja, Zelim svoj dom, 999, 18, 36, 333.

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Buret
lister in vsa lahka letna oblačila v elegantni izdelavi nudi ceno

PRESKER,
Sv. Petra cesta 14

Z nobenim drugim reklamnim sredstvom ne morete doseči enakega učinka, kakor s časopisnim oglasom, čigar delokrog je neomejen. Časopis pride v vsako hišo in govori dnevno desetstosečem tistatjevc. Redno oglašanje je najuspešnejša investicija, ki prinese korist trgovcu in kupcu.

POTREBEN MU JE WRIGLEY GUMI!

Nič ni boljšega, da ostane človek za časa poletne vročine zdrav in svež.

Na vsem svetu milijoni uživajo

WRIGLEY (čitaj rigli)

Zavojček po 1 in po 2 dinarja se dobivajo povsod.

Gen. zast. in tvorniško skladišče: ALBERT OZMO, ZAGREB, Vlačka 72a. Tel. 52-80

Pred kongresom učiteljev v Skoplju

Glavna kongresna dneva bosta 22. in 23. avgusta

Ljubljana, konec julija. Na lanskem učiteljskem kongresu JUU v Novem Sadu so postavili za letošnji kongres dva kraja: Maribor in Skoplje. Glavni odbor je izbral Skoplje, ker slavi letos Južna Srbija srebrni jubilej svojega osvobojenja. Učiteljski kongres bo tudi ena izmed poklonitvenih proslav ob velikem jubileju.

Za letošnji XVII. učiteljski kongres je določen naslednji dnevni red: 21. avgusta zjutraj bo seja glavnega odbora JUU, kjer se bodo utrdile priprave za skupščino. Istega dne popoldne bo skupna seja glavnega odbora z vsemi predsedniki sreskih društev in z ostalimi delegati. Na tej konferenci bodo udeleženci predali svoja polnomočja in prejeli delegatske karte. Tudi verifikacijski odbor bo začel z delom, določili pa se bodo tudi delovni odborki bodo pripravili material in predloge za skupščino.

Glavna kongresna dneva bosta 22. in 23. avgust. Prvi dan bo predavanje: »Vloga učitelja za osvobodjenje Južne Srbije.« Ta dan se bo razpravljalo že tudi o poročilu glavnega odbora, o obračunu in proračunu. Popoldne bodo zasedali razni skupščinski odseki; naslednji dan pa bodo prišla v razpravo poročila kongresnih odborov. Poročila bodo trajala ves dan, mimo tega se bo razpravljalo še o izpredmetih pravil ter o poslovnikih za sreska društva in za skupne društvene zbornice.

V ospredju letošnjega kongresa je predlog za izpredmetno pravil. V praksi se je namreč izkazalo neugodno, da tvorijo cen-

V nelzmeri žalosti javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je danes po dolgi in mučni bolezni za vedno zapustil naš ljubljani soprog, dobri oče, brat in stric, gospod

ANDREJ VOLČIČ

sluga Pokojninskega zavoda

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 31. t. m. ob pol 5. uri popoldne iz mrtvaške veže Zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska cesta, na pokopališče k Sv. Križu. LJUBLJANA, dne 29. julija 1937.

KATARINA VOLČIČ, soproga; ANICA in LUDVIK, otroka ter ostalo sorodstvo.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

VOLČIČ ANDREJ
USLUŽBENEC POKOJNINSKEGA ZAVODA.

Pogreb vestnega uslužbenca bo v soboto, dne 31. t. m. ob pol 5. uri popoldne iz mrtvašnice na Vidovdanski cesti.

Dva požiga

Poljčane, 28. julija. Preteklo soboto je ob 10. ponoči nenadoma izbruhnil požar v kozolec posestnika Roberja v Luščki vasi. Gasilci so bili takoj na mestu. Olvarovali so pred ognjem sosednje hiše. Kozolec pa je z večjo zalogo sena vrgel pogorel.

V terek okrog pol treh zjutraj pa je speče prebivalstvo in požrtvovalne gasilce ponovno spravil pokonci gasilski rog. Spet se je svitalo proti Luščki vasi, nedaleč od mesta, kjer je pred tremi dnevi pogorel kozolec. Tokrat je postala žrtev besnečega

ZAHVALA

Za izraze globokega sočustvovanja, ki smo jih prejeli ob izgubi našega predragega soproga, očeta, tasta in starega očeta, gospoda

PRINČIČA RAJKOTA star.
žel. uradnika v pokoju

izrekamo najiskrenejšo zahvalo. — Zahvaljujemo se gosp. žel. zdravniku dr. Kačarju, ter g. zdravnikom in sestram internega oddelka splošne bolnice, posebno dr. Tavčar Igorju za njihov trud in požrtvovalnost. Hvala tudi gosp. Coticu in godbi Sloga ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Zalujoča rodbina PRINČIČ.